

zeleno i plavo

Baška

Perjanica
kvarnerskog
turizma
ne zaboravlja svoje korijene

Travanj

utorak, 1. travnja

• U Rijeci u dvorani Transadria prezentirale se interventne službe zaštite i spašavanja na području Županije

srijeda, 2. travnja

• U Rijeci u gradskoj vijećnici Zaklada Sveučilišta u Rijeci četvrtu godinu za redom organizirala svečanu dodjelu nagrada za prošlu akademsku godinu

četvrtak, 3. travnja

• Kod čvora Orehovice probojem prvih metara tunela Trsat započela izgradnja prvog od šest objekata na drugoj trasi riječke zaobilaznice

petak, 4. travnja

• U Delnicama, na Lujzinskoj cesti u "Bartolovoj zgradi" otvoren novouređeni prostor Turističke zajednice Grada Delnica i peti info punkt Turističke zajednice PGŽ
• U Rijeci pod pokroviteljstvom Županije, održan prvi sajam poslova Primorsko-goranske županije
• U Zagrebu umro Jadranko Crnić, bivši predsjednik Ustavnog suda RH i predsjednik Hrvatskog crvenog križa, počasni građanin Mrkoplja i Fužina

nedjelja, 6. travnja

• U dvorani srednje škole u Krku održano županijsko natjecanje mladeži i podmlatka u pružanju prve pomoći. Pobjedile ekipe OŠ "Gornja Vežica" i Medicinske škole

ponedjeljak, 7. travnja

• Župan Zlatko Komadina uz veleposlanika Albanije u RH Qazimi Pellumba otvorio novouređene prostorije Zajednice Albanaca PGŽ u Rijeci na adresi Pavlinski trg 5
• Više od 500 učenika Prve riječke gimnazije izašlo ispred škole i prosvjedovalo protiv odluke Nastavnčkog vijeća da se vrata škole zaključavaju nakon početka nastave

utorak, 8. travnja

• U Zagrebu, Skupština Hrvatske zajednice županije, za novog predsjednika Zajednice izabrala Božu Galića, župana Vukovarsko-srijemske županije
• Na sjeveroistočnoj padini Bašćanske kotline, uz nazočnost ministra Božidara Pankrećića zasađen prvi trs žlathine u novom vinogradskom kompleksu obitelji Katunar veličine 30 hektara

srijeda, 9. travnja

• U Rijeci na Izbornoj skupštini Županijske organizacije HDZ-a Primorsko-goranske županije za predsjednika, kao jedini kandidat, izabran dosadašnji predsjednik Gari Cappelli, gradonačelnik Malog Lošinja i zastupnik Hrvatskog sabora
• U Rijeci u atriju Pomorskog i povijesnog muzeja nastupom tri pjevačka zbora otvoreni jubilarni 15. Matetićevi dani, ove godine posvećeni 90-toj obljetnici rođenja Emila Cossetta

četvrtak, 10. travnja

• Županijsko poglavarstvo, nakon razmatranja financijskog poslovanja Doma zdravlja PGŽ i saznanja da trenutni gubitak iznosi oko 11 milijuna kuna, od vodstva Doma zdravlja zatražilo prijedlog plana sanacije
• Na riječkom Tehničkom fakultetu župan Zlatko Komadina otvorio Međunarodni kongres studenata elektrotehnike, organiziran pod županijskim pokroviteljstvom

petak, 11. travnja

• Uz nazočnost predsjednika Vlade RH Ive Sanadera u brodogradilištu "Viktor Lenac" u Martinšćici proslavljen izlazak brodogradilišta iz stečaja
• U Crikvenici u "Thalassotherapiji", nakon radova vrijednih 5,5 milijuna kuna, svečano otvoren renovirani bazen s morskom vodom, izgrađen 1970. godine

90dana

Europski tjedan u PGŽ

Nizom događanja na području čitave Primorsko-goranske županije od 5. do 10. svibnja tradicionalno je obilježen Europski tjedan. Na riječkom Korzu je postavljen EU štand, gdje su brojni građani dobili prigodu doznati nešto više o povijesti i budućnosti Europske unije, ali i približavanju Hrvatske eurointegracijskom procesu. Osim promotivnog materijala zainteresirani su prolaznici mogli dobiti i prigodnu majicu. Štand su prvi posjetili župan Zlatko Komadina sa suradnicima, u pratnji veleposlanika Republike Makedonije u RH Danča Markovskog.

Aktivisti na EU štandu

Prostor najv

U Kraljevcu je 9. i 10. lipnja održan Peti susret primorsko-goranskog župana Zlatka Komadine i članova županijskog Poglavarstva, pročelnika županijskih ureda i predsjednika županijske Skupštine s gradonačelnicima i načelnicima općina i gradova s područja Županije. Čelnike gradova i općina za dvodnevnog druženja ugostio je kraljevički Nacionalni centar za tehničku kulturu.

Na početku radnog skupa župan Komadina pozdravio je sve nazočne čelnike koji dolaze iz raznih političkih opcija, pa je podsjetio da valja neovisno o stranačkoj pripadnosti zajednički promišljati razvoj svoje regije, što Primorsko-goranska županija i čini, i pritom je često po ponuđenim rješenjima prva u Hrvatskoj. Komadina je poručio da su svi u PGŽ-u svjesni da je najveći razvojni resurs ovog kraja prostor, i zato je cilj Županije da taj prostor zaštiti od raznih oblika devastacije. Stoga, i kroz projekt Marišćine, LNG-a, ili Družbe Adria, mi ćemo očuvati svoj prostor, ali ga i razviti u svrhu novih radnih mjesta, kazao je Komadina.

U županiju će stići i prva bespovratna sredstva Europske unije iz pretpripravnog IPA fonda, što će biti velik poticaj daljnjem razvoju

Cilj Županije je zaštititi prostor od raznih oblika devastacije, ali ga i razviti u svrhu novih radnih mjesta - župan Zlatko Komadina

zip / 3

U Kraljevici održan peti tradicionalni susret župana s načelnicima i gradonačelnicima jedinica lokalne samouprave s područja Primorsko-goranske županije

veći razvojni resurs

More u PGŽ je čisto

U uvodnom govoru gradonačelnik Kraljevice Josip Turina upozorio je na bojazan od gradnje novog mosta za Krk jer je tih nekoliko kilometara obale podno Šmrike još jedino sačuvano na obali PGŽ, a dobio je županov odgovor kako će odgovore na to pitanje dati prometna studija koja je upravo u izradi. On je odbacio napade da PGŽ ima najzagađenije more od svih županija na Jadranu, rekavši da su podaci nerealni jer Nastavni zavod za javno zdravstvo u svojoj revnosti mjeri zagađenost na veoma velikom broju točaka, dok drugi to čine samo tamo gdje znaju da je more čisto.

Gradonačelnik Kraljevice Josip Turina izrazio je bojazan i za budućnost Brodogradilišta Kraljevica, rekavši da tradicija brodogradnje u ovom mjestu traje 280 godina i sve do danas nikad nitko nije govorio o mogućnosti da se šker jednostavno ugasi.

Bespovratna sredstva EU za Mariščinu

Pročelnica Odjela za graditeljstvo i

zaštitu okoliša dr. Koraljka Vahtar-Jurković izvijestila je načelnike o naporima svoje službe da pokuša ubrzati rad na izdavanju građevinskih i lokacijskih dozvola, s obzirom da je donedavno bilo čak pet tisuća zaostalih predmeta preuzetih od državne uprave. Predsjednik uprave Ekoplusa Dušan Šćulac upoznao je načelnike s planovima izgradnje Centralne zone za gospodarenje otpadom na Marišćini, rekavši kako više nema nikakve sumnje da će taj projekt dobiti bespovratna sredstva Europske unije iz prepristupnog IPA fonda, iz kojeg se očekuje 10 do 12 milijuna eura, dok je ukupna cijena prve faze projekta oko 40-ak milijuna eura. Šćulac je uvjerenja da će prva faza deponija na Marišćini biti dovršena do kraja 2010. godine, dokad će u funkciji biti Viševac.

Na skupu u Kraljevici drugog dana bilo je riječi o pripremi za reorganizaciju Doma zdravlja PGŽ, sadržaju Socijalne karte PGŽ-a, novom sustavu financijske kontrole i drugim aktualnim temama.

- Na svečanosti Zajednice tehničke kulture PGŽ prof. dr. Jurju Plenkoviću iz Rijeke uručena nagrada za životno djelo, dok su godišnje nagrade dobili Rifat Ramčić iz Kraljevice i Cvetko Šprajla iz Kostrene
- U riječkoj Dvorani mladosti, pod pokroviteljstvom PGŽ, započeo trodnevni IV. memorijalni EABA juniorski međunarodni boksački turnir "Franko Blagonić"
- subota, 11. travnja**
- Između 50 tisuća radnika, studenata, umirovljenika, nezaposlenih i subkulturnih skupina, okupljenih na prosvjedu sindikalnih središnjica u središtu Zagreba sudjelovalo i oko 5.000 sudionika iz raznih dijelova Primorsko-goranske županije
- nedjelja, 13. travnja**
- U Vrbovskom, nakon sedmogodišnje stanke, održana smotra puhačkih orkestrata Primorsko-goranske županije
- ponedjeljak, 14. travnja**
- U Opatiji u hotelu "Ambasador", pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije započeo najveći stručni skup vatrogasaca u Hrvatskoj
- utorak, 15. travnja**
- U Rijeci na Zametu, uz nazočnost gradonačelnika Obersnela i župana Komadine, mladi rukometaš RK Zamet Matija Hrvatini položio je temeljni kamen Centra Zamet, novog sportskog i javnog gradskog središta, vrijednog 350 milijuna kuna, čiji će glavni objekt biti sportska dvorana
- srijeda, 16. travnja**
- Polaganjem vijenca za sve poginule na Središnjem križu na groblju u Drenovi, započelo obilježavanje Dana Primorsko-goranske županije
- Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, u sklopu posjete Primorsko-goranskoj županiji posjetio brodogradilište u Kraljevici, općinu Malinska-Dubašnica i Pomorski fakultet u Rijeci

- U Opatiji u Kristalnoj dvorani hotela "Kvarner" uz nazočnost predsjednika RH Stjepana Mesića i potpredsjednika Vlade RH Damira Polančeca održana svečana akademija kojom je Primorsko-goranska županija proslavila 15. obljetnicu osnutka
- U Rijeci u HKD-u na Sušaku uz suorganizaciju Primorsko-goranske županije, predavanjem znanstvenika Ivana Đikića počeo 4. međunarodni sajam novih tehnologija
- četvrtak, 17. travnja**
- U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina primio izaslanstvo prijateljske mađarske županije Pešta, predvođeno zamjenikom župana Lazslo Sinkoviczom
- Na prigodnoj svečanosti u Rijeci Policijskoj upravi Primorsko-goranskoj uručena Godišnja nagrada Hrvatske udruge banaka zbog sprječavanja pljačke banke u Dražicama
- U Viškovu svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježena 15. obljetnica osnivanja Općine, a u sklopu proslave Dana Općine u Gornjim Srokima svečano otvorene prostorije Delavske katedre i kiparske škole Ustanove I. Matetić Ronjgova
- petak, 18. travnja**
- Na Županijskom sudu u Rijeci izrečena presuda za šestoro optuženih za krah "Riječke banke" – krivim proglašen samo bivši glavni diler Eduard Nodilo koji je "dobio" 6,5 godina
- U okviru obilježavanja 15. obljetnice Općine Viškovo otvorena nova cesta Milihovo – Širolu u čiju je izgradnju uloženo 1,6 milijuna kuna
- subota, 19. travnja**
- U Crikvenici, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije sa 406 sudionika održani drugi županijski sportski susreti Matice umirovljenika PGŽ
- Na zagrebačkom trgu bana Jelačića društvo "Gorani" iz Zagreba održalo manifestaciju "Gorski kotar u metropoli", manifestaciju otvorio župan Zlatko Komadina
- U Lovranu brojnim aktivnostima proslavljen sveti Juraj i Dan Općine Lovran, na svečanosti sjednici nagrade za životno djelo primili dr. Dušan Peršić i David Leo Palmić
- ponedjeljak, 21. travnja**
- U Rijeci u HKD-u na Sušaku, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije, svečano otvoren šesti Festival znanosti i to uvodnim izlaganjem uglednog profesora fizike s Kalifornijskog sveučilišta Berkley i nobelovca Georgea F. Smoota. Tim povodom profesor je proglašen i počasnim doktorom Sveučilišta u Rijeci
- srijeda, 23. travnja**
- Na sjednici Hrvatskog sabora stavljen u mirovanje zastupnički mandat zastupnika HDZ-a Bojana Hlače i to

90dana

Rijeka i regija u Domovinskom ratu

zbog nespojivosti s funkcijom ravnatelja Lučke uprave Rijeka, a zamijenila ga je Vesna Buterin, članica Gradskog vijeća Grada Rijeke

petak, 25. travnja

- U Rijeci na gradilištu Studentskog kampusa na Trsatu ministar Dragan Primorac polaganjem povelje u temelje buduće zgrade Građevinskog fakulteta, simbolično obilježio ulazak u završnicu 1. faze izgradnje Kampusa
  - Na sjednici Općinskog vijeća Općine Omišalj, usprkos najave, nije se raspravljalo o nepovjerenju Općinskog poglavarstva, ali su sjednicu prvo napustili vijećnici oporbe, a onda je ostavku dala zamjenica načelnika Željka Guttman (HDZ) čime je otvorena kriza vlasti u toj krčkoj općini
  - U Rijeci na redovnoj godišnjoj skupštini Udruge roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata PGŽ- a za predsjednika opet izabran Stanko Trebušak
- subota, 26. travnja**
- U Rijeci na trgu 111. brigade HV i gat u Karoline riječke održana tradicionalna pokazno-operativna vježba službi zaštite i spašavanja

- U Zagrebu održan 12. Sabor Hrvatske demokratske zajednice. U Predsjedništvo stranke između 14 članova nije izabran niti jedan član stranke s područja Primorsko-goranske županije
- Predsjednik RH Stjepan Mešić u Karlovyim Varyma u sklopu obilježavanja 650. godišnjice osnutka tog češkog grada, otvorio izložbu posvećenu Opatiji
- U HKD-u na Sušaku proslavljena 15. obljetnica "Sušačke revije" – "glasila za kulturu i društvena zbivanja Hrvatskog primorja, kvarnerskih otoka i Gorskog kotara"
- U Lokvama održana 32. "Žabarska noć" na kojoj je najbolji rezultat postigla žaba Jully s ukupno preskočenih 150 cm iz tri pokušaja

nedjelja, 27. travnja

- U Rijeci održana 12. sportsko-rekreativna manifestacija "Homo si teč", na Korzu trčalo pet tisuća građana svih uzrasta
  - Svećanim svetim liturgijama u Rijeci, Gomiřiu i Moravicama vjernici pravoslavne vjeroispovijesti proslavili najveći kršćanski blagdan Uskrs
- ponedjeljak, 28. travnja**
- Više stotina učenika raznih riječkih srednjih škola, poput svojih vršnjaka u brojnim hrvatskim gradovima, na riječkim ulicama usprotivilo se polaganju jedinstvene državne mature u svibnju iduće godine. Podršku učenicima dali i zamjenik i zamjenica župana PGŽ koji su na razgovor primili delegaciju učenika - prosvjednika

utorak, 29. travnja

- U vijećnici Grada Rijeke na prigodnoj svečanosti zamjenici Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije, desetak gradonačelnika potpisali Energetsku povelju gradova i županija Hrvatske

- Tijekom posjete brodogradilištu "3. maj" u Rijeci, šef delegacije Europske komisije u Hrvatskoj Vincent Degert izjavio da nema tajnog plana, niti ikakve skrivene strategije za zatvaranje hrvatskih brodogradilišta od strane Europske unije

Prepuna dvorana Teatra Fenice svjedočila je predstavljanju monografije "Rijeka u Domovinskom ratu" kojom je njen autor Dragan Ogurlić na 550 stranica detaljno, sveobuhvatno, zanimljivo i uz brojne dokumente, svjedočenja i fotografije progovorio ne samo o tome kako je Rijeka proživjela Domovinski rat, već i kakvu su ulogu i mjesto na ličkom bojištu od 1991. do 1995. godine imali Riječani, Primorci, Gorani i Boduli koji su na tom dijelu ratišta zadržali sve pozicije te još i sudjelovali u brojnim drugim akcijama diljem Hrvatske. Knjiga Je, to je već sada nedvojbeno, biti iznimno značajan dokument najznačajnijeg trenutka suvremene hrvatske povijesti, a svojom razgranatošću i raznovrsnošću pruža izuzetan temelj za daljnji rad na svemu vezanom uz tematiku sudjelovanja Rijeke i ljudi s područja Primorsko-goranske županije u Domovinskom ratu.

Govoreći o knjizi koja obrađuje ratni put sedam brigada s područja Primorsko-goranske županije i tri brigade s ličko-senjskog područja, autor je naglasio kako je u primorsko-goranskim postrojbama sudjelovalo blizu 50 posto muškog radno

sposobnog stanovništva, a na 12.800 prvih na području Rijeke podijeljenih poziva na početku rata odaziv je bio - 96 posto! "Toliko o hrvatstvu Rijeke!" naglasio je Ogurlić istaknuvši kako su Riječani, Primorci, Gorani i Boduli bili itekako svjesni da se Rijeka brani u Otočcu, Gospiću, Glibodolu...pa je stoga Domovinski rat i postao pobjeda kolektiviteta, domoljublja i pravde.

Uz autora o knjizi su govorili i tadašnji načelnik stožera Anton Tus koji je izrazio nadu u to da će i druge sredine dobiti ovakav dokument povijesti, gradonačelnik Vojko Obersnel naglasio je kako je monografija odgovor svima koji sumnjaju u domoljublje Rijeke, a kontraadmiral Ante Urić, izaslanik vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga RH, posebno je istaknuo kako su ljudi ovog kraja tijekom Domovinskog rata bili svugdje gdje ih je Domovina trebala. Predstavljanju su bili nazočni brojni članovi ratnih postrojbi i njihovi zapovjednici, saborski zastupnici, državni tajnik Herman Sušnik i msgr. Ivan Devčić, a skup je prigodnim brzojavom pozdravio i predsjednik RH Stjepan Mešić.

M. Krmpotić

Obljetnica "Goranskih

Meuđu zaista brojnim aktivnostima kojima je krajem lipnja obilježen Dan Grada Delnica značajem i masovnošću svakako se ističe otvaranje Trga 138. brigade HV-a i otkrivanje spomenika poginulim pripadnicima te brigade, kao i svim dragovoljcima Domovinskog rata. Iako je 138. brigada HV-a bila poznata pod nadimkom "Goranski risovi", u njoj je, uz prevladavajući broj Gorana, bilo puno Riječana, Opatijaca i Krčana, a petstotinjak bivših pripadnika ove postrojbe odazvalo se pozivu na otvaranje trga svoje brigade i otkrivanje spomenika koji je iz delničke vojarne Drgomalj prenesen na središnji gradski trg. Čast otkrivanja spomenika pripala je Ruži Blašković, majci poginulog

pripadnika "Risova" Josipa Blaškovića, a Trg 138. brigade simbolički su otvorile dvije djevojke rođene 1991. godine, godine kad su "Goranski risovi" ustrojeni kao brigada. Svečanosti su bili nazočni i izaslanik predsjednika RH brigadni general Josip Stojković, primorsko-goranski župan Zlatko Komadina, predstavnik Ministarstva branitelja i međugeneracijske solidarnosti Mladen Lončar, saborski zastupnik Anton Mance, državni tajnik Herman Sušnik, gradonačelnici Delnica i Krka Marijan Pleše i Dario Vasilčić, a ratnog puta "Goranskih risova" prisjetio se brigadir Miljenko Balen koji je najduže bio na čelu ove brigade.

M. Krmpotić

U primorsko-goranskim postrojbama sudjelovalo blizu 50 posto muškog radno sposobnog stanovništva sadašnjeg PGŽ-a. Knjiga je biti iznimno značajan dokument najznačajnijeg trenutka suvremene hrvatske povijesti i tematike sudjelovanja Rijeke i ljudi s područja Primorsko-goranske županije u Domovinskom ratu

Pozivu na proslavu odazvao se veliki broj branitelja

u Domovinskom ratu

Knjigu su predstavili general Anton Tus, gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel i autor Dragan Ogurić

risova”

Mimohod delničkim ulicama

- U Vrbovskom uz podršku obitelji, mještana i sindikata 230 radnika Drvne industrije Vrbovsko koji već dva mjeseca nisu dobili plaću, izašlo na ulicu i prosvjedovalo bog zaustavljanja proizvodnje u tvornici
- U Rijeci na tematskom skupu županijskog Povjerenstva za ravnopravnost spolova razmotren problem nasilja u obitelji na području Primorsko-goranske županije **srijeda, 30. travnja**
- U sjedištu Primorsko-goranske županije zamjenica župana Nada Turina-Đurić i intendantica HNK Ivana pl. Zajca potpisale ugovor o pokroviteljstvu – sufinanciranju opere “Seviljski brijač” vrijedan 100.000 kuna

- U popodnevnim satima, bez najave i bez predstavnika Grada Rijeke, počelo rušenje starog sušačkog kolodvora čime će se napokon omogućiti završetak izgradnje ceste D-404 koja će spajati ulicu Ivana Zajca i čvorište Draga

- U Lipi, u znak sjećanja na mještane stradale od njemačkih vojnika i spaljivanja sela, održana tradicionalna komemoracija “Lipa pamti”
- U Gradu Grobniku održavanjem svečane sjednice Općinskog vijeća, započela proslava Dana Općine Čavle i blagdana sv. Filipa i Jakova. Tom prilikom nagrada za životno djelo uručena prof. Rajku Sobotinčiću, godišnja nagrada klapi Grobnik, dok je akademik Petar Strčić proglašen počasnim građaninom Općine Čavle

Svibanj

četvrtak, 1. svibnja

- Širom Županije na razne načine, proslavljen Praznik rada. Najveći skup tradicionalno održan u Ronjgima u organizaciji riječkog SDP-a, pokisle sudionike pozdravio predsjednik SDP-a Zoran Milanović
- Na proslavi općinskog blagdana sv. Filipa i Jakova u gradu Grobniku, između ostalih manifestacija po prvi puta održani “Dani vina i lipote”

petak, 2. svibnja

- U Rijeci u sjedištu Županije povodom blagdana sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca, zamjenik župana dr. Vidoje Vujić primio izaslanstvo Vatrogasne zajednice PGŽ

- U Mrkoplju svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine Mrkopalj. Tim povodom Povelja Općine Mrkopalj uručena DVD Mrkopalj za 110 godina rada i postojanja
- U Lovranu prigodnom svečanošću obilježena 60. obljetnica Učeničkog doma
- U Domu u Čavlima predstavljena knjiga “Grobnički govor XX. stoljeća” Ive Lukežić i Sanje Zubčić, najvrjedniji leksički projekt Grobničke subota, 3. svibnja
- Nepovoljno vrijeme uz obilnu kišu obilježilo produžene prvomajске praznike na Kvarneru, ali kiša nije otjerala goste, hoteli bili uglavnom puni
- U Rijeci polaganjem vijenaca na Spomenik oslobođenja na Delti obilježen Dan oslobođenja Rijeke
- U Mrkoplju svečano obilježena 110. obljetnica djelovanja DVD Mrkopalj i 15. obljetnica Vatrogasne zajednice PGŽ
- U Rijeci, predstavom “Pijana noć 1918” Teatra Ulysses otvoren 15. međunarodni Festival malih scena
- ponedjeljak, 5. svibnja**
- Održavanjem u Krku seminara na temu “Upravljanje

projektnim ciklusom" započelo obilježavanja ovogodišnjeg Euro tjedna u Primorsko-goranskoj županiji

- Na Županijskom sudu u Rijeci počeo sudski rasplet najpoznatijeg slučaja korupcije u riječkom zdravstvu – protiv dr. Ogrjena Šimića

utorak, 6. svibnja

- U Rijeci u romskom naselju na Rujevici Zajednica Roma PGŽ "Romsko jedinstvo" uz nazočnost nekoliko stotina Roma započela višednevnu proslavu najvećeg Romskog praznika - Đuđevdana

srijeda, 7. svibnja

- Više tisuća polaznika hrvatskih sveučilišta, među kojima i oni u Rijeci, prosvjedovalo zbog problema nastalih nakon uvođenja novog načina studiranja. Delegaciju nezadovoljnih studenata primio župan Komadina sa suradnicima
- U sklopu obilježavanja Europskog tjedna, župan Komadina na riječkom Korzu posjetio EU štand gdje je sa suradnicima sudjelovao u malom kvizu znanja o EU
- Tijekom prvog posjeta Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji, novoimenovanog veleposlanika Republike Makedonije u Hrvatskoj Danča Markovskog primio i župan Komadina. Tijekom posjeta u riječkoj osnovnoj školi "Centar" započela dopunska nastava na makedonskom jeziku

- Na XXIII. međunarodno-stručnom susretu u Opatiji stručnjaci za plin izjavili da odugovlačenje donošenja odluke o konačnom smještaju terminala za ukapljeni naftni plin, ugrožava izgradnju tog terminala na sjevernom Jadranu
- četvrtak, 8. svibnja**
- Na sjednici Županijskog poglavarstva analizirani rezultati javnozdravstvenih preventivnih programa, tom prilikom istaknuto da je u Hrvatskoj najviše sijela raka debelog crijeva upravo u Primorsko-goranskoj županiji

- U okviru obilježavanja Europskog tjedna u Ugostiteljskoj školi u Opatiji predstavljena gastro manifestacija "Europa u kuhinji"
  - Fakultetsko vijeće Medicinskog fakulteta u Rijeci za novog dekana fakulteta izabralo prof. dr. sc. Alana Šustića
  - U Zagrebu na dodjeli godišnjih priznanja Hrvatskog novinarskog društva, nagradu dobio i novinar riječkog Novog lista Denis Romac, te rubrika "Beseda"
- petak, 9. svibnja**
- U Zagrebu, u Ministarstvu gospodarstva predstavljena studija za izbor najbolje lokacije za LNG terminal – kao jedine moguće lokacije izdvojen je prostor DINA na otoku Krku (kod Omišlja) i Ubac na poluotoku u Raškom zaljevu
  - Nizom prigodnih svečanosti, uz nazočnost predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanica, u Rabu obilježen Dan Grada Raba. Tim povodom u Kampur otvorena potpuno obnovljena zgrada područne škole
- subota, 10. svibnja**
- Na 7. Olimpijskom festivalu dječjih vrtića Primorsko-goranske županije, održanom u Opatiji pobijedila djeca iz Dječjeg vrtića "Radost" iz Crikvenice
  - U Trsatskom svetištu, uz središnje euharističko slavlje koje je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, proslavljen Blagdan Gospe Trsatske
  - U Zagrebu, na izbornoj konvenciji Socijaldemokratske partije Hrvatske za potpredsjednika ponovo izabran Zlatko Komadina, predsjednik ZO SDP PGŽ-a, a uz njega u stranačko Predsjedništvo izabran i Vojko Obersnel
  - U Rijeci završio petnaesti međunarodni Festival malih

90dana

Najveći umirovljenički skup u Hrvatskoj

Kad je prije devet godina u Park šumi Golubinjak prvi put održan skup umirovljenika Primorsko-goranske županije, vjerojatno nitko nije ni slutio da će se tijekom predstojećih godina ovo druženje pretvoriti u najveći umirovljenički skup u Hrvatskoj. A upravo to postalo je jasno nakon prvog vikenda srpnja održanog devetog po redu skupa umirovljenika Primorsko-goranske županije kojem je bilo nazočno oko pet tisuća ljudi, najviše njih iz naše županije, ali i iz desetak drugih hrvatskih županija te iz susjedne Slovenije. Do mjesta druženja stizalo se na različite načine – organiziranim autobusnim prijevozom, vlakom iz Rijeke ili osobnim automobilima. Na livadama i u šumarcima Park šume Golubinjak moglo se skloniti u hlad, šetati prekrasnim zelenilom, igrati odbojku ili boće, sudjelovati u šaljivim sportskim igrama poput skakanja u vreći ili pak pratiti zabavni program kojeg je vodio duhoviti Dražen Turina Šajeta i tijekom

kojeg su nastupili mješoviti pjevački zbor KUD-a "Sloga" iz Hreljina, Zbor Trsatske čitaonice, Zbor umirovljenika Grada Rijeke, Zbor umirovljenika Virovitica te umirovljenička sekcija Folklorne skupine Rab koja je sve oduševila sjajnom izvednom Rapskog tanca.

Tijekom kratkih pozdravnih govora sadašnjoj su političkoj vlasti poslane jasne poruke o nepristajanju na trenutačno stanje. Najoštrij je bio Daniel Mažuran, predsjednik Matice umirovljenika Primorsko-goranske županije koji je, između ostalog, rekao kako i posljednji val poskupljenja, koji će dodatno otežati život svima, pogotovo umirovljenicima, tjera na akciju: "Nakon višegodišnje obespravljenosti pripremamo vlastima vruću jesen i uz parolu "Borimo se za nas i našu djecu" krećemo u novi oblik borbe jer je posljednji trenutak da nešto poduzmemo kako ne bismo našoj djeci i unucima ostavili neotplaćene kredite.

Najoštriji na skupu bio je Daniel Mažuran, predsjednik Matice umirovljenika Primorsko-goranske županije koji je rekao kako i posljednji val poskupljenja, koji će dodatno otežati život svima, pogotovo umirovljenicima, tjera na akciju: "Posljednji je trenutak da nešto poduzmemo kako ne bismo našoj djeci i unucima ostavili neotplaćene kredite"

Težak položaj

Koliko je položaj umirovljenika težak najbolje svjedoče brojke. Naime, po podacima Matice umirovljenika Hrvatske u Hrvatskoj od 1,1 milijun umirovljenika njih 800.000 živi, po europskim kriterijima, siromašno, a njih 450.000 u toj je kategoriji i po još nižim hrvatskim kriterijima pa su promjene zaista nužne.

Penzioneri su sadašnjoj političkoj vlasti poslali jasne poruke o nepristajanju na trenutačno stanje

Rabljani su oduševili Rapskim tancem

Ako ništa ne poduzmemo buduće nam generacije nikada neće oprostiti naše besplodne maratonske rasprave s čelnicima Vlade i balansiranje s raznim formulama, strankama i strančicama", rekao je Mažuran posebno se zahvalio na razumijevanju i pomoći, kako pri organizaciji ovih susreta, tako i u svakodnevnom životu, zahvalivši na pomoći Gradu Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji.

"Pa kome ćemo pomagati, ako ne vama. Vi ste naši roditelji, naši očevi i majke.", odgovorio je na pohvale koji trenutak kasnije primorsko-goranski župan Zlatko Komadina podsjetivši da su upravo generacije današnjih umirovljenika podnijele najveći teret rata i tranzicije. Neupitnost pomoći potvrdio je i riječki gradonačelnik Vojko Obersnel koji krivicu za težak položaj umirovljenika vidi u sadašnjoj hrvatskoj vlasti, poručivši okupljenima kako takav odnos mogu i sami mijenjati, već na sljedećim izborima.

Posjet umirovljenicima

Utorak, 24. lipnja 2008. župan Zlatko Komadina sa suradnicima posjetio je Dom za starije i nemoćne osobe "Kantrida" u Rijeci. Svrha posjeta bila je obilježavanje završetka radova na uspostavi sustava energetske učinkovitosti u Domu zbog čega je ravnateljica Marija Maras održala kratku prezentaciju izvršenih radova. Dom je naime priključen na sustav miješanog gradskog plina te opremljen solarnim sustavom. Zbog toga je rekonstruirana kotlovnica, također su obnovljene praonica i peglaonica rublja gdje je kao energent umjesto električne energije uvedena para koja se proizvodi u kotlovnici, a čiji je energent zemni plin. Ukupna vrijednost investicija jest 4.221.515 kuna od čega je iz Proračuna

Županije i decentraliziranih sredstava uloženo 3.343.115 kuna, a iz Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost 878.000 kuna.

scena, najboljom predstavom proglašena "Čekaonica" **nedjelja, 11. svibnja**

- U Baški završena treća popularna manifestacija "Crna ovca" posvećena hraniteljici generacija otočana

- Trijumfom čileanskog tenisača Nicolasa Massaua u Rijeci završeno drugo izdanje ATC Challengera "Croatia Osiguranje Rijeka Open"
- U Zagrebu na svečanosti dodjele ovogodišnjih "Porina", najprestižniju nagradu domaće diskografske nagrade dobili i riječko-opatjski glazbenici Marko Tolja, Nino Belan i Elvis Stanić

ponedjeljak, 12. svibnja

- U sjedištu Županije župan Komadina primio delegaciju razarača USS Carney iz sastava 6. flote ratne mornarice SAD koji sudjeluju u međunarodnoj civilno-vojnoj vježbi "Adriatic Shield '08"

- U Rijeci HGK – Županijska komora Rijeka dodijelila priznanje Zlatna kuna za 2007. godinu – nagrade dobili Liburnia riviera hoteli d.d. iz Opatije, Ferrotehna d.o.o. iz Kukuljanova, te Mack d.o.o. i Adria Electronic d.o.o. iz Rijeke
- U Rijeci potpisan Ugovor o preuzimanju većinskog udjela u Novom listu od strane DIOKI-ja d.d. Slijedom tog čina odlukom Nadzornog odbora za novog direktora vodeće riječke nakladničke kuće imenovan Dražen Kobas iz Zagreba

utorak, 13. svibnja

- U Omišlju održavanjem Svečane sjednice Općinskog vijeća obilježen Dan Općine Omišalj. U sklopu programa kod vodopreme Brgud (Njivice) obilježen završetak radova u projektu "Voda s kopna"

četvrtak, 15. svibnja

- U Rijeci svečanom sjednicom Senata, Sveučilište u Rijeci proslavilo 35. obljetnicu postojanja. Tim povodom 25 sveučilišnih profesora promovirano je u redovne profesore, a među njima i zamjenik župana Vidoje Vujić, te član Županijske skupštine Čedomir Dundović
- U Rijeci u Dvorani mladosti, zamjenica župana Nada Turina Đurić otvorila 17. Proljetni sajam u sklopu kojeg se održava i 10. jubilarni Sajem lova i ribolova, te po prvi puta Izložba izvornih proizvoda "Zeleno i plavo"

- U Bruxellesu potpredsjednik Vlade RH Damir Polančec u sklopu najavljenog restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta, najavio mogućnost privatizacije četiri brodogradilišta, među kojima i ono u Kraljevici
- Objavljeno da je riječko KD Čistoća ishodovalo lokacijsku dozvolu za povećanje kapaciteta deponija Viševac (u općini Viškovu ime je na tom deponiju omogućeno odlaganje smeća još najmanje 3 godine
- U Opatiji s preko osamsto sudionika iz četrnaest zemalja otvoren 16. po redu festival oglašavanja FESTO 2008 i to pod motom "Iskorak u budućnost"

petak, 16. svibnja

- U Vrbniku, ministar turizma Damir Bajs otvorio novouređenu konobu "Vrbnička zlahtina", a tome prethodio znanstveni skup pod nazivom "Okus i miris otoka Krka"
- U Bakru održana 14. međunarodna veslačka regata pomorskih učilišta, ponovo pobijedili veslači iz Kotora
- U Domu kulture u Dražicama održan jubilarni po redu dječji festival "Grobnički tić 2008"

ponedjeljak, 19. svibnja

- U Zagrebu ministri turizma, te zdravstva i socijalne zaštite s predstavnicima primorskih županija potpisali sporazum o suradnji na jačanju kvalitete medicinske usluge u predstojećoj turističkoj sezoni, vrijedan 6,7 milijuna kuna

utorak, 20. svibnja

- U Pomorskom fakultetu u Rijeci pomoćnik ministra za pomorstvo Mario Babić potpisao ugovore s 26 studenata – budućih pomoraca

srijeda, 21. svibnja

- Županijsko poglavarstvo prihvatilo da Županija uz Grad Rijeku sufinancira izradu prostorno-prometne integralne studije područja Primorsko-goranske županije, što u biti predstavlja studiju razvoja prometa riječke regije

- Maturanti svih srednjih škola, širom Županije na tradicionalni (neprimjereni) način obilježili posljednji dan srednjoškolske nastave, na riječke ulice bačene stotine kilograma brašna

četvrtak, 22. svibnja

- Širom Županije, usprkos kiši, katolički vjernici na razne načine obilježili svetkovinu Tijelova

- Kiša nije spriječila dolazak turista i blagdan Tijelova napunio kvarnerske hotele, na Kvarneru više od 22 tisuća turista

- U gradu Krku započeo 7. "Eko, etno i vinofest"

petak, 23. svibnja

- U Opatiji, pod županijskim pokroviteljstvom, započeo trodnevni međunarodni festival mažoretkinja "European Grand Prix – Opatija 2008". Festival okupio 1.400 mažoretkinja iz pet zemalja

subota, 24. svibnja

- U Kastvu, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije započeo 48. festival kazališnih amatera Hrvatske i 4. međunarodni festival "Jadran 2008"

nedjelja, 25. svibnja

- Pod pokroviteljstvom Županije, na cesti od Poklona do vrha Učke održan prvi Učka-maraton u kojem su se natjecale mame gurajući kolica s bebama

utorak, 27. svibnja

- U sjedištu Županije župan Komadina primio predstavnice Organizacijskog odbora 31. međunarodnog skupa MIPRO 2008

- U sklopu održavanja "Dana Cetinja u Rijeci" zamjenica župana Nada Turina-Đurić primila gradonačelnika Cetinja Milana Jankovića sa suradnicima

srijeda, 28. svibnja

- U opatijskom hotelu "Adriatic" župan Komadina, kao izaslanik predsjednika RH Stjepana Mesića otvorio 31. međunarodni skup informacijske komunikacije MIPRO 2008

- Župan Komadina u prodajnom centru "Pevac" na Kukuljanovu otvorio 1. sajam građenja pod nazivom "Sve što vam treba"

- U Ronjgima po 30. put održano "Proljeće u Ronjgima" susret učenika osnovnih škola iz cijele županije

- U Rijeci u sjedištu Židovske općine u ulici Ivana Filipovića prigodnom svečanošću obilježen završetak radova na obnavljanju jedine sinagoge na području Županije

- Vijećnici Općinskog vijeća Općine Jelenje usvojili plan uređenja prve industrijske zone Grobnišćine koju je osmislio akademski kipar Dušan Đamonja

- U Kostreni na izbornoj skupštini za novog predsjednika Primorsko-goranskog saveza izabran Darijo Vasilčić, gradonačelnik Krka

četvrtak, 29. svibnja

- U riječkoj galeriji "Kortil" započeo prvi riječki sajam knjiga i festival časopisa "Kičma"

- Na deponiju na Marinićima mrvljenjem bagerom uništeno 11,5 milijuna krivotvorenih i švercanih cigareta "Marlboro", otkrivenih prošle godine u riječkoj luci nakon dolaska iz kineske luke Chiwan

8 / zip

90dana

Cresu dvostruko duže

Prvog dana srpnja u Cresu je svečano otvoren produžetak glavnog mula. Sada je dvostruko duži, ukupno čak 120 metara, te je spreman prihvatiti i najveće i najmodernije brodove. Investiciju vrijednu 11 milijuna kuna zajednički su financirali Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (7 milijuna), Primorsko-goranska županija (2 milijuna), Lučka uprava (1,5 milijuna) i Grad Cres (500.000 kn). Radove je izvela tvrtka "Sun Adria" iz Rijeke, a nadzor provodio "MareCon".

Na svečanosti otvorenja okupili su se čelni ljudi Ministarstva mora, Županije,

gradova Cres i Malog Lošinja, te Županijske lučke uprave Cres. Na početku je sve pozdravio ravnatelj Županijske lučke uprave Cres Anđelko Petričić, iznio osnovne podatke o investiciji i zahvalio se svima koji su sudjelovali u njejoj realizaciji. Gradonačelnik Gaetano Negovetić je naglasio kako je Cres najveći otok, ali najslabije naseljen. "Sami nismo u mogućnosti realizirati sve ono što je neophodno za razvitak otoka. Zato i ubuduće očekujemo pomoć od nadležnih institucija, na dobrobit otočkog stanovništva", rekao je Negovetić.

Otvorenje novog mula - Sa ukupno 120 metara, cresko pristanište spremno je prihvatiti najveće i najmodernije brodove

Dana 18. lipnja 2008. u Mramornoj dvorani Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja održano je svečano primanje za učenike i mentore, prvonagrađene na međunarodnim i državnim natjecanjima, smotrama znanja, vještinama i umijećima za učenike osnovnih i srednjih škola.

Oko 200 učenika i njihovih mentora iz osnovnih i srednjih škola s područja cijele županije, pozdravio je predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić te im podijelio prigodne darove. U programu svečanosti sudjelovali su laureati, učenici glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova iz Rijeke.

Nagrađeni

Fešta na kraju - prvonagrađeni

Riva je duša svakog gradića na moru, a ne samo infrastrukturni objekt, rekao je župan Komadina na otvorenju te istaknuo kako je Županijska lučka uprava Cres po njegovom mišljenju najuspješnija lučka uprava u Županiji

pristanište

Državni tajnik u Ministarstvu mora Branko Bačić na početku svog obraćanja okupljenima ispričao je ministra Božidara Kalmetu koji je trebao doći u Cres ali je bio spriječen drugim obvezama. Ukratko je spomenuo što je sve država učinila kako bi se otoci bolje povezali, a dobra prometna povezanost preduvjet je napretka.

Primorsko-goranski župan Zlatko Komadina naglasio je kako se na primjeru ove investicije vidi kako treba zajednički raditi. "Riva je duša svakog gradića na moru, a ne samo infrastrukturni objekt", rekao je župan te istaknuo kako je Županijska lučka uprava Cres po njegovom mišljenju najuspješnija lučka uprava u Županiji.

Vrpuću u bojama trobojnice zajednički su preuzeli državni tajnik Bačić i župan Komadina, a zatim je novi dio creske luke blagoslovio župnik Anton Valković, zamolivši Božji blagoslov za sve one koji će se njime služiti.

Nakon svečanog otvorenja produžetka creskog mula, u restoranu Santa Lucija održana je 8. sjednica Otočnog vijeća kojeg čine predstavnici Hrvatskog Sabora, raznih ministarstava i pomorskih županija. Na početku su domaćini, gradonačelnik Negovetić i župan Komadina članove Vijeća upoznali s osnovnim informacijama o svojoj županiji i gradu.

Otočno vijeće prihvatilo je Pravilnik o uvjetima i načinu subvencioniranja cijene prijevoza ukapljenog naftnog plina na otoke, te Izvješće o provedbi Zakona o otocima u 2007. godini.

W. Salković

Kamen temeljac za klizalište

U Delnicama je 16. lipnja položen temeljni kamen i potpisan sporazum o sufinanciranju multifunkcijske dvorane u Delnicama čija će jedna od osnovnih funkcija biti klizalište. Sporazum su potpisali župan Zlatko Komadina, delnički gradonačelnik Marijan Pleše i direktor GSC "Runolist" Milivoj Tomac. Inače, ovo je prvi objekt u Primorsko-goranskoj županiji koji financira i Europska unija. Naime u ovoj investiciji, čija je ukupna vrijednost procijenjena na oko 12,6 milijuna kuna, Županija sudjeluje s 31 posto, Grad Delnice s 32,9 posto, a 36 je posto sredstava osigurano iz europskog programa "Phare 2005".

Dvorana u okviru Goranskog sportskog centra bit će zahtjevan, ali i arhitektonski lijep objekt, čije se otvorenje predviđa već 20. prosinca ove godine.

učenici i mentori

petak, 30. svibnja

• U Rijeci u prostoru Zajednice Talijana župan Komadina prisustvovao promociji Sportskog godišnjaka Zajednice športova PGŽ za 2007. godinu. Tom prilikom župan je primio odbojkašice Rijeke KVIK, četverostruke državne prvakinje i osvajačice Kupa Hrvatske

- U Rijeci potpisan ugovor o gradnji tunelskog priključka Rijeka – Policentro na Pećinama, investiciju vrijednu 37,7 milijuna kuna zajednički će financirati Grad Rijeka i Hrvatske ceste
- U Šibeniku, u sklopu XII. Nacionalnog savjetovanja o poduzetništvu i gospodarstvu dodijeljene nagrade najboljim malim poduzetnicima u 2008. godini. U kategoriji malog poduzetnika nagrada je otišla tvrtci SCAM iz Viškova
- subota, 31. svibnja**
- U Bakru, pod pokroviteljstvom Županije održane 11. sportske igre dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Primorsko-goranske županije
- U Kastvu, u sklopu obilježavanja Dana Grada, održan 12. međunarodni festival puhačkih orkestra
- Četvrti "Kros Novog lista dolinom Kupe" u Brodu na Kupi privukao osamsto natjecatelja svih uzrasta

Lipanj

nedjelja, 1. lipnja

- U sklopu obilježavanja 120. obljetnice DVD Ravna Gora i 30. obljetnice DVD Stara Sušica u Ravnoj Gori održano županijsko vatrogasno natjecanje djece i mladeži. Između 58 ekipa pobijedile su muške ekipe iz Novog Vinodolskog i Njivica, te djevojke i djevojčice iz Prezida i Škrleja
- U Puntu i Krku završio 4. dvodnevni međunarodni festival folklor "Alpe Adria", kojem je ovo bilo prvo "gostovanje" u Hrvatskoj i na kojem se okupilo sedam folklornih društava iz Slovenije, Italije i Austrije, a kojim je domaće KUD "Punat" obilježilo 35 godina rada
- Riječanka Sabina Behlić proglašena je "Prvim hrvatskim top modelom" u istoimenom showu RTL Televizije
- ponedjeljak, 2. lipnja**
- U Opatiji, župan Komadina kao izaslanik predsjednika RH Stjepana Mesića, pokrovitelja Konferencije, otvorio 5. dravno-tehnološku konferenciju
- četvrtak, 5. lipnja**

- U Rijeci, u svečanoj dvorani Zajednice Talijana župan Zlatko Komadina primio učenike i njihove voditelje koji su na Državnom prvenstvu školskih sportskih društava osnovnih i srednjih škola osvojili titulu prvaka
- Kardinal Josip Bozanić svečanim euharistijskim slavljem u Svetištu Gospe Trsatske, u zajedništvu s riječkim nadbiskupom dr. Ivanom Devčićem i drugim biskupima, svečano otvorio aulu posvećenu papi Ivanu Pavlu II.
- petak, 6. lipnja**
- U Kastvu u Domu braće Matešić, povodom Dana Grada Kastva održana svečana sjednica Gradskog vijeća. Tom prigodom Nagrada za životno djelo uručena je Sonji Brozović Cuculić, a glumci Pero Kvirgić i Lela Margetić proglašeni Počasnim građanima. U sklopu obilježavanja Dana grada zdravstvena stanica Kastav dobila ime dr. Kajetana Blečića
- U Rijeci u Domu za psihički bolesne odrasle osobe Turnić, održan 7. "Domosong" psihičkih bolesnih odraslih osoba
- subota, 7. lipnja**
- Na Rivi u gradu Krku župan Komadina i predsjednik HHO Zlatko Mateša otvorili 7. Hrvatski festival sportske rekreacije osoba starije životne dobi, koji je u organizaciji Doma za starije i nemoćne osobe "Mali Kartec" iz Krka okupio više stotina sudionika
- Na streljani u mjestu Sv. Ivan (Malinska), uz nazočnost župana Komadine započelo 14. prvenstvo Hrvatske u gađanju samostrijelom field
- nedjelja, 8. lipnja**
- Uz svečani defile vozila i članova, te vatrogasnu pokaznu

vježbu u Škrijevu svečanom sjednicom obilježena 30. obljetnica DVD Škrijevo

• Prvi nastup hrvatske nogometne reprezentacije na Europskom prvenstvu u Beču (u kojem je reprezentacija domaćina Austrije pobijedena s 1:0) pratio i veliki broj ljubitelja nogometa s područja Primorsko-goranske županije, a zajedničko gledanje prijenosa organizirano u svim većim mjestima

ponedjeljak, 9. lipnja

- U zgradi Rektorata Sveučilišta u Rijeci, uz nazočnost ministra Dragana Primorca, čelni ljudi Sveučilišta, Primorsko-goranske županije, Grada Rijeke i Zagrebačke banke potpisali Sporazum o kreditiranju studenata riječkog Sveučilišta
- U Kraljevici započeo peti susret župana Zlatka Komadine s gradonačelnicima i načelnicima općina s područja Županije
- U Rijeci u HKD-u na Sušaku svečano proslavljena 60. obljetnica osnovne škole "Brajda"

utorak, 10. lipnja

- U Kraljevici na petom susretu župana Zlatka Komadine s gradonačelnicima i načelnicima općina potvrđeno da će početkom slijedeće godine započeti s radom samostalni Domovi zdravlja na Krku, Rabu, Cresu i Lošinj
- Poglavarstvo Grada Rijeke sa sjednice Poglavarstva od čelnika INA – Industrije nafte zatražilo da rafinerija na Mlaku, kao najveći riječki zagađivač u središtu grada, prestane s radom
- U Uredu državne uprave u PGŽ objavljeno da će u sve 33 srednje škole na području Županije završnim ispitima pristupiti 2.262 učenika, a uz njih 311 najboljih učenika je oslobođeno mature

srijeda, 11. lipnja

- U Rijeci, u zgradi HNK Ivana pl. Zajca, održavanjem svečane sjednice Gradskog vijeća obilježen blagdan sv. Vida, zaštitnika Rijeke. Tom prilikom nagradu za životno djelo dobili su Giacomo Scotti i Nenad Šegvić
- Na sjednici Općinskog vijeća Općine Lovran smijenjen predsjednik Vijeća Edvard Primožić i potpredsjednik Bojan Simonić, a za novog predsjednika izabran Serđo Basan (IDS/HSS), a za potpredsjednicu Đurđica Tancabel (HSU)

četvrtak, 12. lipnja

- Na sjednici Županijskog poglavarstva odlučeno da Županija i ove godine s milijun kuna pomogne izgradnju vodovodne mreže na Liburniji
- U sjedištu Županije župan Komadina potpisao pismo namjere kojim je Primorsko-goranska županija uključena u nacionalni projekt sustavnog gospodarenja energijom u gradovima i županijama Republike Hrvatske
- U Klagenfurtu, na Europskom prvenstvu, uoči utakmice nogometnih reprezentacija Hrvatske i Njemačke (koju su "kockasti" pobijedili s 2:1) iznenada pozlilo navijaču iz Matulja Marinu Zubčiću, koji je kasnije u bolnici i preminuo

petak, 13. lipnja

- Obilježavajući Dan grada u Rijeci na Korzu održana druga Gastrofešta na kojoj je podijeljeno tisuću i pol porcija liganja na mornarski i oko tisuću porcija štrudle od trešanja, dugačke 55 metara
- U Fužinama svečano proslavljen Dan Općine i Župe Fužine, a tom prigodom Dragutinu Kolombu dodijeljena Nagrada za životno djelo
- U sportskoj dvorani na Viškovu uz sudjelovanje 500-tinjak pjevača održan susret županijskih pjevačkih zborova "Kanat pul Ronjgi"

subota, 14. lipnja

- Na ruti Rijeke – Omišalj – Rijeka održano deveto izdanje međunarodne jedriličarske regate "Fiumanka", između 143 jedrilice pobijedio krstaš "Shining Umago Maxi"
- U američkom gradu Pittsburghu završila još jedna najveća svjetska izložba inovacija INPEX na kojoj su riječani Fortunato Antić i Davorin Šimunović sa svojom kravatom nazvanom "Crovata" osvojili zlatnu medalju

nedjelja, 15. lipnja

- Svečanim misama i procesijom riječani proslavili Blagdan svetog Vida, zaštitnika svoga grada
- Na motodromu na Grobničkom polju održana "Dioki Dina European Cup", treća utrka Europskog kupa u motociklizmu
- U Fužinama održana šesta međunarodna utrka vatrogasaca i prvi polumaraton "Tri jezera", trkači se natjecali u čak 14 kategorija

Razgovarao Dragan OGURLIĆ
Snimio Petar FABIJAN

Veljko Miškulin,
predsjednik Županijskog suda
u Rijeci

razgovor

Gospodine Miškulin, predsjednik ste Riječkog Županijskog suda u drugom mandatu, ali i član radne skupine za racionalizaciju sudova. Da li racionalizacija sudova proizlazi iz usaglašavanja sa zahtjevima Europske unije ili iz potrebe samih hrvatskih sudova da budu racionalniji i efikasniji?

- Javnost mora biti svjesna činjenice da neke standarde moramo mijenjati pa time i naše običaje. Hrvatska sa 4,5 milijuna stanovnika ima 107 općinskih sudova, otprilike isto toliko i prekršajnih sudova, i to je jedna ogromna mreža koja nije racionalna iz više aspekata. Recimo, imate situaciju gdje jedan sud po sucu ima 800 spisa, a susjedni sud po sucu ima 150 spisa. To je velika razlika i što znači konkretno za građanstvo? Znači da građanin koji živi na području suda koji je opterećen sa 800 spisa po sucu sa svojom prvom tužbom

može doći na red za prvu raspravu najranije za 10-ak mjeseci, dok ovaj drugi to može učiniti za mjesec dana. Nadalje, kad vi uzmete činjenicu da imamo okvirna mjerila za rad sudaca, a na nivou godinu dana možemo govoriti o jednom optimalnom broju predmeta koje sudac može riješiti, onda mi kažemo da je to otprilike 260 spisa. I gledajte, sud odnosno sudac koji ima stotinjak spisa, on ne može niti godišnju normu napraviti, a ovaj drugi prebacuje normu; sudac koji ima 800 spisa, obavi negdje oko 1000 ročišta godišnje, za razliku od ovog drugog koji ih napravi jedva 200 ili 300. Kad to podijelite vidite da suci nisu ravnomjerno opterećeni, i to je zapravo bitan razlog zbog kojeg smo išli u racionalizaciju.

Konkretno, od 9 općinskih sudova na području Županije, za koje se predviđa racionalizacija?

- Kod nas je situacija slijedeća. Općinski

Ljudi bi trebali prihvatiti instituciju

Bit će moguće dobiti pravorijek u roku od tri godine, jer mi predviđamo da će pasti broj predmeta na sudovima, da će funkcionirati i drugi instituti ili institucije, recimo Institucija mirnog rješavanja spora. O tome smo već donijeli propise, samo na to ljudi još nisu navikli

sudovi u Čabru i Vrbovskom su bili opterećeni upravo sa negdje 50-ak posto, čak i ispod toga, i to su bili sudovi predviđeni za racionalizaciju. I u tom smislu je Vladin prijedlog Zakona da se Općinski sud u Čabru pripoji Općinskom sudu u Delnicama. Isto je trebalo biti i s Općinskim sudom Vrbovsko, da se pripoji Delnicama, jer Delnice imaju bolje uvjete, zgradu itd., no međutim, onda su sami Vrbovčani dakle, gradske vlasti, su valjda "napipali" bilo naroda pa su zamolili ako već moraju u racionalizaciju da se pripoje Ogulinu jer su bliže, a Senj koji je u drugoj županiji, on je isto tako manje opterećen i pripojen je Crikvenici.

Pravorijek u roku od tri godine

Iz nekih sudačkih krugova stižu opomene da budu li se strogo slijedili naputci Europske unije, da će doći u pitanje Županijski sudovi u Puli i Gospiću.

- Ja sam čuo te komentare, ali prava istina je da će u racionalizaciju ići i županijski sudovi, kao i trgovački sudovi. Pazite, mi u Hrvatskoj imamo 13 trgovačkih sudova, a to je prema svim objektivnim procjenama puno previše od stvarnih potreba u našoj državi. Ako imamo 21 županijski sud, naravno da je za očekivati da će doći do racionalizacije, no to svakako to nije korak koji će doći sutra. Najprije se mora napraviti racionalizacija općinskih sudova da bi se moglo ići paralelno u racionalizaciju županijskih sudova, jer uz općinske sudove idu i prekršajni sudovi. Taj proces u Austriji traje već 20 godina. Teško je sve to odjednom napraviti jer bi izazvalo previše zbrke u samom funkcioniranju sudstava, što je onda loše, onda to ne bi bila racionalizacija, ne bi bilo racionalno, s više aspekata.

Čitajući ono što ste ranije govorili kroz medije, Vi naglašavate da je cilj reforme pravosuđa da građanin dobije pravorijek u roku od tri godine. Je li to izvedivo?

- U roku tri godine je jedan optimalni rok, jer on uključuje sve one radnje od podnošenja prve tužbe, dakle od kad građanin dođe odvjetniku da mu pruži uslugu i sastavi tužbu, od predaje tužbe sudu, pa do pravomoćne presude. A to uključuje onda i mogućnost prvostupanjskog presuđivanja, pa žalbe, pa ukidanja, pa vraćanje na ponovno suđenje, pa ponovno suđenje i onda opet žalba. Dakle,

to je puno radnji, tako da vi jeste u pravu kad pomalo sumnjate u to da je to moguće, no međutim mi imamo svjetlih primjera, ne puno, ali imamo u Europi, gdje je to moguće, doduše ne na ovaj način na koji mi radimo. Mi mijenjamo zakone, ali nije dovoljno samo ih mijenjati. Gledajte, mi prerijetko naglašavamo činjenicu da je sud ono što bi rekli stari Latini ultima ratio societas (zadnje razumno rješenje op. a.) dakle kad građanin iscrpi sve mogućnosti mirnog rješavanja svog problema onda dolazi sud. A što se dešava kod nas? Vi se naljutite na vašeg susjeda i odmah idete na sud. Zašto? Zato jer niste navikli da postoje i neki drugi organi koji mogu pomoći riješiti vaš problem.

Sudovanje je u Hrvatskoj jeftino

Jedna digresija, ima li koji rekorder u sudovanju a da Vi

Miškulin: Najviše je vlasničkih parnica, posjedovnih parnica, ima svega. Ima puno statusnih, ljudi su malo nemarni, ne plaćaju alimentacije...

mirnog rješavanja spora

razgovor

znate?

- Mislite, ljudi koji imaju puno parnica? Ima ih nekoliko, mi ih napamet znamo. Imaju po 20-ak parnica!

Pa to košta?

- Ne, upravo se o tome radi, to gotovo ništa ne košta! Mogli bi razgovarati, to je nepopularno, ali u Hrvatskoj je sudovanje jeftino i naprosto stranka pri razmišljanju i donošenju odluke da li će ići svojom tužbom na sud, zadnja misao je novac. U nekim zemljama je sudovanje toliko skupo, u slučaju kad neka stranka izgubi parnicu, da odvjetničke kuće nude ugovorni odnos sa strankama, da u njihovo ime krenu u tužbu sudu pod uvjetom da ako izgube stranka ne snosi nikakve troškove, sve financijski preuzima odvjetnički ured. A ako se uspije u parnici tada se naplaćuju od tog uspjeha, ali u strašno velikom postotku, recimo u 80 posto od dobivenog. Dakle, to je rizik za odvjetničku kuću, ali ona to može izdržati financijski. Stranka se boji ući u parnicu, jer ako izgubi troškovi će biti takvi da će ju financijski ugušiti i onda idu na dogovor. Mi imamo, da tako kažem, vrlo socijaliziran Zakon kad se tiče oslobađanja od troškova; stranka vrlo jednostavno može doći do potvrde i dokumenta temeljem kojega je sud oslobađa troškova.

Institucija mirnog rješavanja spora

Ali, da se vratimo na ovu raniju temu, dakle, kad govorimo o tri godine, to će definitivno biti moguće, jer mi predviđamo i da će pasti broj predmeta na sudovima, da

će funkcionirati i drugi instituti ili institucije, recimo Institucija mirnog rješavanja spora. Mi smo o tome već donijeli propise, samo još ljudi nisu navikli na to, jer recimo u nekim državama prije negoli stranka pristupi sudu mora donijeti potvrdu od mirovnih vijeća da su stranke pokušale mirno riješiti spor, inače ne može pristupiti sudu, odnosno ne može podnijeti tužbu. A na tim mirovnim vijećima su isto stručne osobe, pravnici, koji strankama onda pokušaju objasniti koje su mogućnosti njihove u daljnjem parničanju, pa onda stranka prije negoli odluči doći na sud ima neku viziju o tome kolike su šanse da uspije u sporu, dakle, to je jedna vrlo važna stvar.

Vrlo važna stvar sada je katastarsko uređenje zemljišta, gdje ćete vi moći biti sigurni da je vaša parcela točno ucrtana i da tu nema spora sa susjedom ili vašim rođakom ili ne znam kime... Još uvijek imamo puno nerazriješenih situacija u tim zemljišnim odnosima gdje su, pogotovo u ovim primorskim krajevima znate, ljudi odlazili u ekonomskim migracijama, zemlja se nije prepisivala, nego se nasljeđivala onim nekim običajnim pravom. Sada međutim, nastaju sporovi, ostavitelji su pokojni, i vode se postupci da se utvrdi pravo stanje vlasništva nekretnina, što generira puno sporova.

Koja bi bila struktura i učestalost u sporovima? Čega je najviše?

- Najviše je vlasničkih parnica, posjedovnih parnica, ima svega. Ima puno statusnih, ljudi su malo nemarni, ne plaćaju alimentacije...

Dajete li prednost radnom pravu?

- Da, to imamo točno i zakonski riješeno, taksativno navedeno koje vrste sporova imaju prioritet. Radni sporovi su bez daljnega hitne naravi, to je opće poznato, statusni isto tako, namirenja od alimentacije, uzdržavanja, zemljišno-knjižni postupci su hitne naravi, smetanje posjeda i slično.

Navikli na pritisak

Htio bih da mi nešto kažete o povjerenju koje država ima prema ovom sudu, naime prosljeđuju vam se procesi koje su od značaja za cijelu Hrvatsku. Što je od tih procesa bilo izuzetno delikatno za sud?

- Znači što, zvučni predmeti, oni koji javnost interesiraju, vrlo često tehnički uopće nisu složeni. Imate anonimnih predmeta koji su stravično tehnički složeni, tako da je o tome govoriti vrlo nezgodno. No međutim, sasvim je sigurno da je prvi postupak koji se u Hrvatskoj vodio protiv jednog od naših generala, odnosno neovisno o činovima, ljudi koji su sudjelovali u Domovinskom radu, bilo je stresno za cijeli Sud, naravno i za predsjednicu Vijeća još više.

Jeste li to osjećali kao pritisak? Da li osjećate uopće pritisak javnosti?

- Mi smo već navikli, no pritisak javnosti se ipak osjeća. Spomenut ću nedavni primjer suca u Opatiji, koji je bio stigmatiziran i danima istican na naslovnim stranicama, kao da se za njim piše tjeralice na Divljem Zapadu. Kad smo napravili sve provjere vidjeli smo da praktički nigdje nije pogriješio. Mislim, kad kažem praktički, on je možda pogriješio u tumačenju nekih odredbi u primjeni zakona,

Zgrada Suda propada

Ova zgrada suda, to je prekrasna građevina iz 1906. godine, spomenik kulture. Ali pogledajte na što liči. Ta građevina je bila na izložbi secesije, najljepših secesijskih djela u Hrvatskoj. No, pogledajte na što ona liči? Ova fasada oličena je čini mi se još osamdesetih godina prošlog stoljeća, a tavan je preuređen u sudnice devedesetih godina. To su sva ulaganja vrijedna spomena. Rječju, zgrada propada. Meni je neugodno kad mi gosti dolaze, a često dolaze iz Europske zajednice iznenađeni su u kakvim uvjetima radimo, i toliko je

neugodno ne mogu vam reći. A zašto je to tako? Jednostavno rečeno, zato jer nemamo potporu političke javnosti. Za uređenje ove zgrade mislim da bi bilo 5-6 milijuna kuna dovoljno, međutim, to nikog ne zanima. Ja znam, zgrada je u vlasništvu Republike Hrvatske, no međutim, tu isto treba potpora političkih subjekata i iz ove regije da bi se ostvario nekakav novac za adaptaciju. Mi trebamo lift, imamo vrlo čestih primjedbi naših stranaka koji su invalidi. Stranka koja treba doći na četvrti kat, a ima starijih ljudi koji dolaze, oni deset minuta hodaju, odmaraju

se svaki kat. Imamo projekt koji uključuje i lift i koji stoji već godinama, ali naprosto ga ne možemo realizirati jer nemamo sredstava. Sada je ministrica obećala da će se zbog nekakvih povoljnih okolnosti možda ostvariti mogućnost da se izdvoji novac i za ovaj sud.

Istodobno, zgrada Županijskog suda u Zagrebu fenomenalno je riješena, zgrada Županijskog suda u Osijeku rješava se građevinski, a to su sve stare zgrade. U Vukovaru je fenomenalno obnovljena zgrada suda, neki dan sam bio na sastanku u Zadru, pa sam bio gost kolege predsjednika

U ovoj zgradi su Županijski sud i Općinski sud. Kad sam ja došao u ovu zgradu raditi '79. godine, ne znam je li u njoj radilo ukupno sto ljudi, a danas radi njih preko 300, i gabariti su isti. Sad možete samo pretpostaviti kakvim se mi čarolijama služimo da bismo svi ovdje funkcionirali

ali to je sucu dopušteno, jer onda ne bi trebala postojati stupnjevanost suda, jer bi sudac bio nepogriješiv. Dakle, sama činjenica da postoji dvostupnjevanost ili trostupnjevanost, dakle, pravo na žalbu pretpostavlja činjenicu da je sudac pogriješiv i da može krivo protumačiti neku zakonsku odredbu i donijeti krivu odluku, ali zato postoji drugostupanjski sud koji će odlučiti o tome i ispraviti eventualnu grešku, na kraju postoji i Vrhovni sud. Dakle, kolega je stavljen u novine i jedno javno glasilo je pisalo o tome na način koji sugerira da je to sudac radio namjerno. Da je namjerno otimao nekome njegovu imovinu da bi dao drugome, što nije istina. U tom smislu mi osjećamo pritisak, jer o presudama se mediji vrlo ležerno izjašnjavaju, ali mi smo svjesni toga, mi smo prihvatili taj teret i živimo s time.

Nije problem da javna glasila pišu, samo bilo bi dobro da se kadkada ispričaju kad vide da su pogriješili. Znače imamo dosta presuda gdje izdavačke i novinske kuće moraju platiti naknadu štete osobama koje su bile tretirane u novinama, a da se zapravo pokazalo da je to sve neistina. Teško je međutim naći članak u novinama gdje se novina ispričava, a mi čak i sudimo na način kada to stranka traži, i postoji presuda koja kaže da su novine koje su to objavile dužne na toj i toj stranici objaviti demantij svoje vlastite informacije.

Korupcija u pravosuđu - zabluda javnosti

Kako objašnjavate to, kad se rade ankete u javnosti o korupciji u društvu, onda su

na prvim mjestima zdravstvo i sudstvo? Kako objašnjavate tu percepciju javnosti, jer ističete za suce koje poznajete da biste ruku u vatru stavili za njih. Jeste li u zabludi Vi ili javnost?

- Ja sam uvjeren da je u zabludi javnost. Suci koji su skloni korupciji su poznati i procesuirani su. Vjerojatno znate da mi imamo nekoliko kaznenih postupaka gdje su suci ili u postupcima ili su već pravomoćno osuđeni, neki su već na izdržavanju zakonske kazne. Dakle, nema mistike, kao i svagdje, tako i sudačkoj populaciji ima mogućnosti da postoji osoba koja je sklona nečasnim i nezakonitim radnjama, pazite to je veliko tijelo od skoro dvije tisuće ljudi. No, međutim, to se među nama vrlo lako prepoznaje i mi imamo instrumenata da takve suce amputiramo iz našeg korpusa.

Prema tome, ima tih pojava, ali te pojave su procesuirane i one se kontinuirano i dalje procesuiraju. Ali u odnosu na tih skoro dvije tisuće ljudi, nekolicina kojoj se to dokazalo, naravno da ne može i ne smije značiti da je sudački korpus korumpiran. E, sad, percepcija je jedna vrlo zanimljiva stvar, to vi kao novinar bolje od mene sigurno znate, ali gledajte, ja ću vam pokušati objasniti. U Hrvatskoj se trenutno vodi negdje oko 920 tisuća sporova, u svakom od tih sporova najmanje su dvije stranke, a samo jedna može uspjeti u postupku. Ova druga koja ne uspije je uvjerenja da je trebala uspjeti, jer da nije bila uvjerenja ne bi išla u spor. No, dobro, stranka izgubi, tko je kriv? Kriv

Županijskog suda, imaju prekrasno uređenu zgradu. Dakle, ipak postoje te mogućnosti, ne znam zašto ne postoje za Rijeku?

U ovoj zgradi je Županijski sud, tu je i Općinski sud. U ovoj zgradi kad sam ja došao '79. godine, ne znam da li je radilo ukupno sto ljudi, a danas u ovoj zgradi radi njih preko 300, i gabariti su isti. Sad možete samo pretpostaviti što mi radimo i kakvim se mi čarolijama služimo da bismo svi ovdje funkcionirali. Općinski sud u Rijeci je treći sud po opterećenosti u Hrvatskoj, ali on praktički nema zaostataka i to je naprosto

činjenica koju ističu svi naši stručni sastanci na nivou države: Općinski sud u Rijeci je vjerojatno jedan od najboljih od velikih opterećenih sudova u Hrvatskoj. Općinski sud je uspio 42 tisuće zaostalih zemljišno-knjižnih predmeta dovesti na nulu, vi danas dolazite po svoj zemljišno-knjižni izvadak, prijavite se i za 15 minuta ga dobijete. To je strašan posao, strašna organizacija. U nepune dvije godine je Općinski sud u Rijeci sa 19 i pol tisuća parnica došao na 12 tisuća parnica, što je fenomenalan rezultat. No, međutim, nas kao da nema...

U posjet nam često dolaze iz Europske zajednice i iznenađeni su u kakvim uvjetima radimo - Veljko Miškulin

razgovor

je sud. A tko je tako prezentirao? Nažalost, pa vrlo često i punomoćnici stranaka, naši kolege, kako bi umanjili svoj vlastiti neuspjeh u vođenju parnice, katkada dopuštaju stranci razmišljanje da je spor izgubljen pošto je druga stranka imala ili vezu sa sucem ili je podmitila suca. To je, naravno, protivno odvjetničkom kodeksu i od takvih odvjetnika ograđuju se i njihovi kolege. Ipak ističem, takvih nekorektnih kolega ima iznimno malo, ali opet dovoljno da podupru ovakvu percepciju javnosti koju vi spominjete.

Međutim, ti naši postupci prolaze filtere. Ne može prvostupanjski sudac presuditi nešto nezakonito zbog toga što je dobio poklon od stranke. Jer, tu smo sada i mi, drugostupanjski sud, gdje na predmetu radi vijeće od tri suca. Znači, ta bi stranka morala doći u blisku vezu sa sucem prvostupanjskog suda, pa sa vijećem od tri suca i trebala bi biti sigurna da će sva trojica biti takvi pokvarenjaci, znate, a činjenica je da je prema Zakonu zabranjeno strankama govoriti kod kojeg suca je spis u drugom stupnju, i vi to nećete saznati, jer je to službena tajna. Prema tome, kako onda doći do nas, a tri suca čitaju taj predmet i donose odluku. Vidite i sami da to nije baš izvedivo.

Sudimo na temelju stopostotnih, a ne dubioznih dokaza

U policiji, recimo ovoj primorsko-goranskoj, žale se da je znatno veći postotak riješenosti kriminalnih djela kod njih, nego kod vas, odnosno da se taj uspješni postotak kod vas gubi? Činjenica je da neka kaznena djela na kraju ne dožive sankcije?

- Odgovor je jednostavan. Kada mi govorimo javno o kaznenim djelima, kad govorimo o korupcijama, kad govorimo o svim tim nedjelima što ih vidamo oko nas, onda je prva misao sud ništa ne radi. Ali sud ne može raditi, ako nije dobio optužnicu. Da bi dobio optužnicu, netko prije mora odraditi posao. Najprije, to je Državno odvjetništvo i policija, jedni ili drugi, ili oboje istodobno. Sud nema ovlasti samoinicijativno provoditi neke postupke, naprosto to Zakon nije predvidio kao mogućnost. Sud ne može suditi nešto što nije optuženo, a ako je optuženo pogrešno, sud mora osloboditi. Ali ne može prekvalificirati, to je prvenstveno posao Državnog odvjetništva i mi kada bi to radili mi bi učinili povredu zakona, zbog čega bi ta odluka bila ukinuta.

Sad se vraćam na vaše temeljno pitanje, dakle, policija obradi predmet, dostavlja ga Državnom odvjetništvu, ono dostavlja taj predmet u obliku zahtjeva za provedbu istražnih radnji ili zahtjeva za provedbu istrage, samo to vam implicira mogućnost da je ona

percepcija prethodnih organa pogrešna. Dočim je to došlo istražnom sucu, znači da treba još nešto provjeriti. E, u tim provjerama se dešava da se nisu zadovoljili kriteriji za neki od kaznenih djela koje je postavljeno prvotna teza u policiji. Policija je onog časa kada je taj predmet otišao od njih prema Državnom odvjetništvu i kada je državni odvjetnik to prihvatio, završila posao. Ali, oni su ga završili na nivou osnova sumnje! Onda predmet dolazi k nama da mi utvrdimo osnovanost sumnje, to je mala lingvistička razlika, ali je bitna. Kad smo mi utvrdili osnovnost sumnje, onda Državno odvjetništvo piše zahtjev zbog osnovane sumnje da je nešto učinjeno.

Dakle, zbog toga načelnik naše županijske policijske uprave ima pravo kad kaže da oni puno predmeta rješavaju a sud malo manje, jer PU je napravila svoj posao, ona je utvrdila osnove sumnje, ali u daljnjem postupku ponekad nije došlo do penalizacije.

Ali ova situacija se dešava svugdje u svijetu, i to je čak poželjno. Ništa loše kod toga nema. Naravno, da ima tu puno slučajeva kada netko biva oslobođen a da stvarno i jest učinio to kazneno djelo, ali nama Zakon nalaže da sudimo i osudimo samo osobu kod koje smo pronašli stopostotne dokaze, a ne dubiozne dokaze. Kad smo u dubiozi, kad smo u sumnji, mi moramo osloboditi, iako nas često navodi sve da jest to vjerojatno tako kako je optuženo, ali nismo pronašli stopostotne dokaze, i tad ga moramo osloboditi. To je naša zakonska obveza. Svaki sudac koji tako ne radi, pogrešno radi.

Volim društvo i uživam u ljudima

Za vas kažu da ste hedonist. Volite društvo, pjesmu...

- Da, ali u ovom pitanju ste malo kontradiktorni, što meni odgovara. Naime, volim društvo, ali ne u hedonističkom smislu, znate. Hedonisti su ljudi koji, konačno to je filozofski pravac koji kao motiv života implicira isključivo uživanje u životu. Ja bih volio kad bi nam u životu bilo tako, ali nažalost ne možemo samo uživati u životu. Ali ja uživam u ljudima, jer mi ljudi trebaju za disanje, to je naša obiteljska tradicija i mojih predaka i mojih potomaka, stvarno sam to prenio na njih, ja ne mogu ni zamisliti život bez ljudi. Tako da u tom smislu prije bi to nalikovalo filantropiji.

Točno je, volim ljude, volim društvo. I koristim svaki trenutak u životu da se družim, doslovno svaki, koji naravno me ne ometa u nekim drugim aktivnostima a to obitelj i posao, ali svejedno, kad god sam slobodan, kad god si to mogu priuštiti, a nije na uštrb nečeg drugog ja se družim.

Imate i neke tjedne rituale? Tjedni izlazak

Nema mistike, kao i svagdje, tako i sudačkoj populaciji ima mogućnosti da postoji osoba koja je sklona nečasnim i nezakonitim radnjama, a to je veliko tijelo od skoro dvije tisuće ljudi. Međutim, to se među nama vrlo lako prepoznaje i mi imamo instrumenata da takve suce amputiramo iz našeg korpusa

Sve češće krađe identiteta

U novije se vrijeme događaju slučajevi krađe identiteta zbog kojih građanin preko noći može ostati bez imovine.

- To je nešto prilično novo i za Sud. Imamo trenutno dva predmeta u našoj regiji na kojima se radi. Naprosto može se desiti da izgubili osobnu iskaznicu, svakako to nije ništa čudno, vi ste ju samo izgubili, prijavili ste to policiji i sad kreće postupak da vi dobijete novu iskaznicu, a staru zaboravljate. Međutim, tu vašu osobnu iskaznicu netko je našao ili ju vam

je ukrao ili na bilo koji način došao do nje. I sad, premda smo mi jako unaprijedili naše gruntovnice, falsifikati osobnih iskaznica, domovnica i ovjera potpisa su nažalost mogući i toga će biti.

Pretpostavlja se da ćete se s time susretati sve više?

- Nažalost, da. Moja poruka je javnosti da preko interneta češće kontroliraju svoja zemljišna knjiženja. Na internetu svako toliko mogu vrlo jednostavno okrenuti stranicu suda i vidjeti da li je njihova imovina u redu.

s društvom?

- Da, imam, uvjetno rečeno. Imam tu sreću da imam prekrasno društvo, prekrasne ljude s kojima se družim i to obitelji, cijele obitelji koje se družu. Za protekle praznike u svibnju, bilo nas je 11 parova na petodnevnom izletu po dalmatinskim otocima. A tjedni ritual je otprilike slijedeći; pošto se bavimo različitim poslovima i u mom društvu nitko nije pravnik, a svi smo prilično opterećeni poslovima koje radimo, uveli smo običaj da petkom iza posla ili popijemo kavu ili ručamo zajedno, katkada se taj ručak produži, pa ostanemo i zapjevamo, kadkada ne, ovisno o obavezama koje imamo, ali smo to uveli kao pravilo da se vidimo i da se ne zaboravimo.

Koja je to generacija?

- To je generacija negdje '54., '55., '56. godište, a imamo starijih.

Glas je najkompliciraniji instrument

Otkuda strast prema pjevanju, naime, Vi ste se time ozbiljno bavili.

- Pa gledajte, meni u porodici je bavljenje muzikom u različitim vidovima gotovo imanentno. Moj pokojni otac, pa i njegova braća, svi su oni bili neki zbornski pjevači, svirači trsatske glazbe itd. Mi smo tu na Sušaku rođeni, to je nekakva obiteljska tradicija i na svu sreću svi imamo muzičkoga dara i sluha. U svakom slučaju to je jedna velika ljubav, velika ljubav bez koje ja nisam nikad mogao i nikad neću moći. I onda sam tu upražnjavao na razne načine uvijek pjevajući u zborovima i u društvu. Tako sam prije 20 godina dospio u vokalni sastav Kvarner, bilo nas je deset pjevača i pjevali smo klasičnu glazbu. To mnogi brkaju s klapom, no to nije klapa. To je klasična glazba i mi smo, moram se pohvaliti, prouzveli skladbe zaboravljenog hrvatskog kompozitora Grđana, a snimili smo to i na kompakt disku. Oživjeli smo i mnogo Zajčevih kompozicija za muške komorne sastave, izvodili smo Gotovca, Lisinskog...

Što ste Vi pjevali u tome?

- Bariton i neke solo dionice. I to je trajalo i lijepo se razvijalo dok nažalost maestro Kajdi, veliki zborovođa i dirigent i isto tako veliki operni pjevač, nije umro i tada je to prestalo. Ali moram reći da me malo i posao opteretio, a vrlo je zahtjevno pjevanje klasične glazbe, pogotovo u uvjetima gdje deset pjevača treba nadomjestiti cijeli zbor. Zbor ima 30 ili 50 pjevača, a nas 10 bi trebali proizvesti taj dojam kao da je cijeli zbor, što znači da treba biti apsolutna preciznost u pjevanju, izvođenju nota, što je vrlo teško, a glas je najkompliciraniji instrument.

Evo, to je isto jedno poglavlje u mom životu.

projekti

Akropola znanja

U život su ga, polažući kamene temeljce, malo pogurali predsjednik Hrvatske Stjepan Mesić, premijer Ivo Sanader, ministar znanosti, odgoja i obrazovanja Dragan Primorac, prvi ljudi Rijeke i Primorsko-goranske županije i čelnici Sveučilišta u Rijeci, svaki kamen je blagoslovio nadbiskup msgr. dr. Ivan Devčić, pa budući Sveučilišni kampus Trsat, u skladu s podrškom i lijepim riječima, raste kao iz vode. Nad bivšom vojarnom nadvile su se dizalice, tužne građevinski strojevi, zgrade koje će 2009./2010. građevinski i ostali radnici prepustiti studentima obilaze i na licu mjesta stječu znanje studenti Građevinskog fakulteta, a sredinom lipnja bila je tamo i brojna delegacija Centra za sigurnosnu suradnju za zemlje jugoistočne Europe, i to radne grupe za prenamjenu vojnih nekretnina u civilne svrhe. Članovi delegacije predstavljali su zemlje jugoistočne Europe, pojedine NATO članice i internacionalne institucije i nisu mogli biti nezadovoljni jer je bivša vojarna Trsat pravi primjer kako takav posao treba obaviti.

Umjetnici stigli prvi

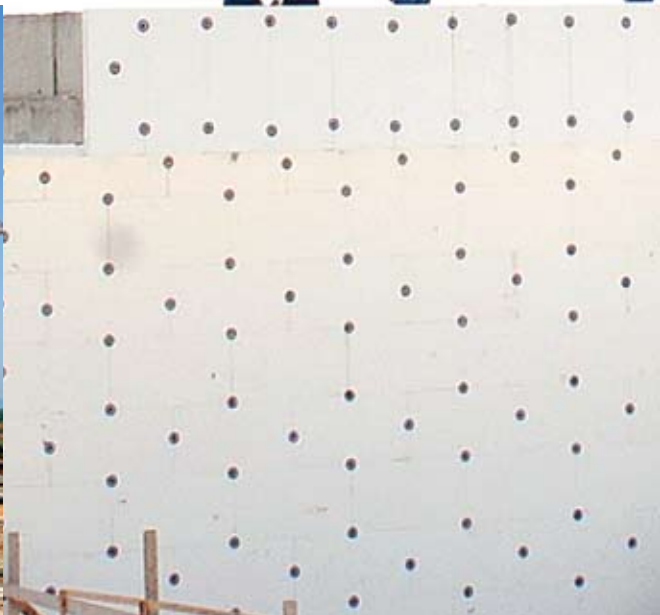
Zgrada Zapovjedništva u kojoj su radili najviše rangirani oficiri bivše JNA, prva je pretvorena u prostore u kojima se umjesto planiranja vojnih akcija stvaraju umjetnička djela. Preuređena je u Akademiju primijenjenih umjetnosti, a 3. studenoga 2006. otvorio ju je premijer Ivo Sanader. Samo pet mjeseci kasnije, u veljači i ožujku 2007., ishođene su građevinske dozvole za sve zgrade prve faze - Filozofski i Učiteljski fakultet koji će raditi pod istim krovom, sveučilišne odjele za matematiku, fiziku i informatiku, Građevinski fakultet, dio smještajnih kapaciteta s restoranom, te Društveno-kulturni centar, a uz izgradnju novih objekata preuredit će se još jedna zgrada za potrebe Znanstveno-tehnološkog parka. Kamene temeljci položeni su u listopadu iste godine, a sve govori da će se građevinske tvrtke držati rokova i da će 2009. ili početkom 2010. na Trsatu studirati oko 6.000 studenata kojima će predavati nekoliko stotina nastavnika i suradnika. Bit će to, kako voli reći rektor Sveučilišta u Rijeci akademik Daniel Rukavina, akropola znanja koja će zasjati na trsatskom brdu i obasjati cijelu Rijeku.

Studentski grad na 28 hektara

- Radi se o prekrasnom prostoru od gotovo 37 hektara, ali oko osam hektara namijenjeno je budućoj Sveučilišnoj bolnici pa studenti dobivaju "samo" 28 hektara. Koncentracija brojnih sveučilišnih sadržaja u prostoru, u kojega će se useliti respektabilan istraživački potencijal, trebala bi snažno poticati interdisciplinarnost, integracijske procese, izvrsnost i inovativnost te osigurati široku interakciju u kreiranju novih nastavničkih programa i tako stvoriti suvremeno sveučilište spremno na ravnopravno uključivanje u europski visokoškolski i istraživački prostor - tumači akademik Rukavina.

Već na otvaranju Akademije primijenjenih umjetnosti bilo je jasno da je svaka zgrada pomno projektirana, odnosno da se uistinu vodilo računa o namjeni. Zgrade u kojima već više od pola stoljeća studiraju riječki studenti, izuzmemo li Pravni fakultet, nisu namjenski građene pa Sveučilište u Rijeci u znanstveno-nastavnoj infrastrukturi i studentskom standardu znatno zaostaje za ostalim hrvatskim sveučilištima, naročito za zagrebačkim. Zato su odluka Vlade Republike Hrvatske

Filozofski fakultet
izvodi splitsko
poduzeće
"Lavčević"

Akademija primijenjenih umjetnosti - zgrada Zapovjedništva u kojoj su radili najviše rangirani oficiri bivše JNA, prva je pretvorena u prostore u kojima se umjesto planiranja vojnih akcija stvaraju umjetnička djela

Još samo godinu i pol dana i graditelje fakultetskih zgrada iz prve faze izgradnje Sveučilišnog kampusa Trsat zamijenit će studenti. Dio studenata u nove zgrade na Trsatu seli se 2009./2010. akademske godine, a ostali će im se priključiti do 2013.

na trsatskom brdu

kojom je 2003. prostor vojarnе na Trsatu dodijeljen za potrebe Sveučilišnog kampusa te prihvaćanje investicijskog programa prve faze izgradnje godinu dana kasnije, primljeni s

oduševljenjem ne samo u krugu akademske zajednice već i na razini Grada i Županije.

Primorsko-goranski župan Zlatko Komadina naglašava da potpora razvoju Sveučilišta nikada nije bila upitna jer ta će ulaganja pridonijeti poboljšanju obrazovnog prosjeka građana, porastu zaposlenosti i razvoju regionalnog gospodarstva. Riječki gradonačelnik Vojko Obersnel prisjeća se da mnogi, kada su krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća čuli o planu iseljenja vojarnе, nisu vjerovali u takvu mogućnost. Ipak je postala stvarnost 2003. kada je Ministarstvo obrane prostor vojarnе, do tada godinama nedostupan građanima, prepustilo Gradu, a Grad podržao odluku da to postane središte mladih ljudi i znanja. I on vidi u trsatskom kampusu mjesto gdje će se stvarati nove ideje o razvoju grada, ali gdje će dolaziti i studenti iz inozemstva i nositi u svijet informacije o Rijeci.

Veza s gradom

Ne samo da će kampus s Rijekom biti povezan kao središte znanja, nego je Dario

Gabrić, autor i voditelj izrade Detaljnog urbanističkog plana, vodio računa da se unutrašnje prometnice budućega studentskoga grada funkcionalno nadovežu na mrežu gradskih, županijskih, nacionalnih i međunarodnih cesta i autocesta.

Također je vodio računa da kampus postane dio prepoznatljivosti koju Trsat ima temeljem kulturno-povijesne i vjerske baštine, pa nije čudo što ima i blagoslov crkvnih vlasti, naročito franjevac koji čuvaju Trsatsko svetište.

A što se to gradi na nekada nepristupačnom dijelu Trsata? Društveno-kulturni centar imat će veliku dvoranu s tehničkim i scenskim prostorom, dvorane za predavanja, rad studentskih sekcija i udruga, internet cafe te druge zabavne sadržaje. Uz Znanstveno-tehnološki park vežu se pojmovi kao što su marketing i business consulting, networking sa znanstvenicima i poduzetnicima, a bit će tu i Agencija za zaštitu intelektualnog vlasništva, radionice, polivalentne dvorane, apartmani građeni po principu pametnih stanova, galerije, vodene površine, sunčalište... Sve će se graditi uz maksimalno očuvanje postojećeg raslinja te dodatak mediteranskih stabala, limuna, naranči i drugih. Prvu fazu izgradnje studentskog smještaja i prehrane čine četiri objekta - restoran s garažom, tri paviljona za stanovanje

Svaka je zgrada pomno projektirana, jer se vodilo računa o namjeni - zgrada studentske prehrane

te prostor za Studentski centar i praonicu. U dvokrevetnim sobama bit će mjesta za 750 studenata, koje čeka 600 mjesta u restoranu i 6.000 obroka dnevno. Misli se i na manje pokretne studente koje čeka 10 jednokrevetnih soba, a uredit će se i apartmani za nastavnike. Na usluzi studentima i nastavnicima bit će brojni prateći objekti. Fakultetske zgrade zadovoljit će najsuvremenije potrebe studiranja, imat će dovoljno predavaonica, kabineta, laboratorija, naravno sve u skladu s potrebama svakog fakulteta ili sveučilišnog odjela. Vanjski prostori pretvorit će se u trgove, parkove i dijelom parkirališta.

Planirana vrijednost ukupnih investicija u prvoj fazi iznosi 542 milijuna kuna, a kreditor projekta je konzorcij banaka. U prosincu 2004. godine potpisan je ugovor o dugoročnom kreditu u iznosu od 490 milijuna kuna čiji je korisnik Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a Sveučilište u Rijeci sudužnik. Do prosinca prošle godine ugovoreni su poslovi u vrijednosti od 81 posto kredita, što jamči da će se sve planirano izgraditi u zacrtanim rokovima, a onda opet slijedi svojevrstan početak - priprema druge faze nakon čijeg će se završetka, najvjerojatnije 2013. godine, u kampus preseliti svi fakulteti, osim jednog manjeg dijela Medicinskog koji će zbog procesa rada ostati u sadašnjoj zgradi.

Od 37 hektara površine bivše vojarnе studenti i studentski sadržaji će zauzeti čak 28 hektara prostora - niče zgrada Građevinskog fakulteta

Inovatori koji čvrsto stoje na zemlji

Svakodnevni support je kod ovakvih sustava jako bitan, a to je prednost Adria electronice u usporedbi sa stranim tvrtkama

Potpuna kontrola ili maksimum za minimum

Bilo da je riječ o inovaciji ili ne, pametna soba sve više postaje neizostavni dio hrvatskih hotela, ali i hotela u susjednim državama. Takva soba ima nekoliko funkcija, a osnovna joj je ušteda energije. Primjerice, klimatizacija smještajnih kapaciteta provodi se po principu zauzetosti sobe. Pritom se u obzir uzima je li soba izdana ili ne, ako je izdana, boravi li gost u njoj u određenom trenutku, a tu su još i brojni drugi popratni faktori, poput samog polažaja sobe odnosno je li okrenuta na sjever ili pak jug.

- Takva štednja energije istovremeno poboljšava komfor gosta dajući svojevrсни maksimum za minimum, objašnjava Budislavić.

Ovaj hotelski Veliki Brat omogućava osoblju hotela da automatski upravlja tendama i žaluzinama, a nudi se mogućnost isključivanja vode kad gosta nema u sobi. To je prevencija protiv poplave za koje se pokazalo da su danas u hotelima sve češće. Pametna soba funkcionira na karticu koja uz kontrolu zauzetosti sobe, omogućava i kontrolu osoblja. Ovakav sistem u konačnici nudi potpunu kontrolu smještajne jedinice, a kao takav koristan je u gradskim hotelima s velikom fluktuacijom gostiju gdje znatno olakšava organizaciju smještaja dok su u apartmanskim naseljima gdje su smještajne jedinice raštrkane, informacije kakve nude pametne sobe još potrebnije.

Vlado Budislavić:
Svaki zaposlenik
je koristan ako je
raspoređen na dobro
mjesto u tvrtki

Propozicije nalažu da dobitniku Zlatne kune naprosto moraju “štimiti” brojke, a Adria Electronica imala je sve to - bilancu, tekuću likvidnost, koeficijent obrtnih i ukupnih sredstava, broj zaposlenih, dobit po zaposlenom, porast zapošljavanja, prosječne plaće i elemente vezane uz uvoz i izvoz

Ovogodišnji dobitnik nagrade Zlatna kuna Hrvatske gospodarske komore vlasnik Adria electronice Vlado Budislavić za hrvatske je trendove posve nespojiv sa sintagmom uspješan privatni poduzetnik. Njegov izgled u kojem traperice i duga kosa zamjenjuju dizajnersko odjelo i skupocjene cipele na “špic”, već na prvi pogled jasno upućuju da nije riječ o nikakvom stvoritelju tranzicijskih “čuda” kakvi se u nas najčešće svrstavaju u uspješne poduzetnike. A njegovo uvjerenje da je svaki zaposlenik koristan ako je raspoređen na dobro mjesto u tvrtki te činjenica da je devedesetih imao sredstva, ali ne i interes da sudjeluje u pretvorbi, najbolje govori da se radi o poduzetniku koji, za naše okvire, dolazi iz neke druge dimenzije.

Dobitnik Zlatne kune

Ukratko, radi se o elektroničkom stručnjaku kojem dugi niz godina vjeruju klijenti i zaposlenici, a koji je za svoj rad tijekom posljednjih tridesetak godina primio čitav niz priznanja. Naime, Budislavić uspješno pliva poduzetničkim vodama još od doba socijalizma. Svoju je tvrtku osnovao sada već daleke 1974. godine kao jedan od rijetkih privatnika kojem je tada bilo dozvoljeno zapošljavati deset radnika. U to je vrijeme njegova mala tvrtka radila na području cijele bivše države i surađivao s velikim onodobnim privrednim subjektima poput Končara, Elektrokovine i Ine. Raspadom Jugoslavije, tržište Adria electronice naglo je reducirano pa Budislavić priznaje da je ranih devedestih i njegova tvrtka prolazila kroz krizu. Međutim, danas Adria electronica drži čak 80 posto instalacija na hrvatskome hotelskom tržištu, a korisnici su primjerice Adris grupa, Istraturist, Liburnia rivijera hoteli, hoteli Gorana Štroka te mnoge druge manje tvrtke.

Za nagradu Hrvatske gospodarske komore Budislavić će reći da je po mnogočemu posebna i vrijedna, a posebno zbog toga jer nema subjektivan karakter i ne ovisi o presudi žirija. Propozicije nalažu da dobitniku Zlatne kune naprosto moraju “štimiti” brojke, a Adria Electronica imala je sve to - bilancu, tekuću likvidnost, koeficijent obrtnih i ukupnih sredstava, broj zaposlenih, dobit po zaposlenom, porast zapošljavanja, prosječne plaće i elemente vezane uz uvoz i izvoz.

Sistem pametnih soba

Adria electronica danas je usmjerena na dvije temeljne djelatnosti – izradu tzv. pametnih soba te projektiranje i izradu instrumenata za ispitivanje i verifikaciju instalacija, uređaja i strojeva te instrumenata za analizu kvalitete električne energije. Sve popularnije pametne sobe dijelom su inovacija Adria electronice, barem kad je riječ o našem tržištu kojem su

prije ovakvi sustavi bili dostupni samo putem stranih tvrtki. Funkcioniranje takvih sustava kojem se logistika za održavanje nalazi u nekoj drugoj državi pokazala se neizvedivom. Konstantno pružanje supporta sustavima pametnih soba svojevrsna je inovacija u Hrvatskoj koja je omogućila da takvi inteligentni sustavi zažive na našem malom tržištu. U doba velikih korporacija, Adria electronica može se pohvaliti da u svojoj djelatnosti obavlja sve – od projekta do ugradnje. U usporedbi sa novostalim tržištima poput rumunjskog, bugarskog i kineskog, riječka Adria electronica svojim klijentima nudi butik - proizvod.

- Uključenost jednog inženjera od početka do kraja u cjelokupan projekt uistinu jest malo starinska, ali to doprinosi činjenici da je naš proizvod na našem tržištu dobar, dok je Siemens upravo zbog toga odustao od hrvatskog tržišta. Tako velikoj tvrtki ne isplati se slati nekoga kod nas da održava sisteme dok smo mi stalno u kontaktu s našim klijentima pa ukoliko im je potrebna pomoć ili popravak dolazimo tamo gdje treba. Dakle support je kod ovakvih sustava jako bitan, a to je prednost Adria electronice u usporedbi sa stranim tvrtkama, smatra Budislavić.

Odgovorno poslovanje

On, međutim, odbija mogućnost da je sistemom pametnih soba izmislio nešto novo.

- Ne volim kad ljudi kažu da sam izmislio nešto novo. Takav proizvod postoji, no s cijenom koju naš korisnik očekuje, kao i s materijalom i tehnologijom koja mu je dostupna, na neki način jest inovacija. Ipak, naježim se od razmišljanja da sam izmislio nešto novo. Naime, mislim da postoji nekoliko nivoa inovacija, a tako i vrsta inovatora – mi spadamo u one inovatore koji čvrsto stoje na zemlji, kaže Budislavić.

Kao neke od planova za budućnost, vlasnik Adria electronice navodi praćenje HACCP standarda za kontrolu namirnica, njihove pripreme i skladištenja u hotelima, što je još jedan od izazova za njegovu malu, ali sposobnu ekipu.

Na ambiciozan upit planira li širiti svoje poslovanje i povećavati broj zaposlenih, ovogodišnji dobitnik Zlatne kune odgovara vrlo realno.

- Zapošljavati dvadeset ljudi, koliko ih imam danas, za mene je sasvim dovoljno i ne namjeravam značajnije prijeći tu granicu. Jedino tako mogu odgovorno poslovati, zaključuje Budislavić.

U doba velikih korporacija, Adria electronica može se pohvaliti da u svojoj djelatnosti obavlja sve – od projekta do ugradnje

Sistem pametnih soba u konačnici nudi potpunu kontrolu smještajne jedinice

Marijan Pleše
gradonačelnik Delnica

*Pleše: Kandidirat
ću se iznova jer još
nisam dovršio svoj
posao*

Ako među političarima Primorsko-goranske županije postoji netipičan političar i čisti narodski čovjek, onda je to gradonačelnik Delnica Marijan Pleše koji je na čelu Delnica od 2001. godine, a od 1997. do te godine bio je predsjednik Gradskog vijeća. Politici se okrenuo 1996. godine, zbog nezadovoljstva stanjem u šumarstvu kojeg je, kao diplomirani inženjer šumarstva, bio sve svjesniji. Njegovi zahtjevi da šumarstvo u većoj mjeri mora sudjelovati u razvoju delničkog kraja ne samo da nisu nailazili na plodno tlo, već je, kaže Pleše, proglašavan nepodobnim a umjesto napredovanja u struci slali su ga na teren ili pak na ratište, dok su sinovi tadašnjih rukovodilaca ostajali kod kuće.

- Zbog toga sam se odlučio okrenuti politici i kroz nju pokušati realizirati neke od ideja vezane uz razvoj Delnica i Gorskog kotara u cijelosti. Te 1996. godine uključio sam se u PGS i nije mi posebna namjera bila graditi političku karijeru, no dogodilo se to da sam na stranačkim izborima 1997. godine kao

nositelj liste PGS-a u Delnicama uvjerljivo pobijedio sve konkurente te stekao pravo na mjesto predsjednika Gradskog vijeća. Kad se kotač zavrtio više nisam mogao stati pa sam od te godine u politici.

Razdoblje razvoja

* Kako gledate na tih 11 godina rada od čega ste punih sedam godina na mjestu čelnog čovjeka Delnica?

- Iako je u početku, zbog teškog stanja u koje je Delnice dovela opća kriza, rat te neuspješna pretvorba i privatizacija, bilo jako teško, mislim da su danas rezultati našeg rada i napretka itekako vidljivi i da je danas stanje u Delnicama daleko bolje no pred desetak godina te da smo krenuli u razvoj koji će se nastaviti. Primjerice, u odnosu na prošlu godinu nezaposlenost je smanjena za velikih 25 posto, a u odnosu na ranije godine taj je postotak još i veći. Zasluge za to svakako pripadaju i gradskoj vlasti jer smo kroz proteklih sedam godina napravili ogroman posao na sređivanju prostornoplanske dokumentacije

i imovinskopravnih odnosa, stvorivši time temelje za dolazak ulagača i razvoj privrede koji je sve očitiji - u Lučicama je s radom počelo austrijsko poduzeće "Palfinger" koje je uposlilo četrdesetak ljudi i još toliko planira, s radom je u bivšoj "Jeli" počelo poduzeće "Energy Pellets", dolaze "Konzum" i "Europetrol", širi se "Geotisak", raste zanimanje za korištenje poduzetničke zone u Lučicama gdje već radi jedna pilana i talijansko poduzeće "Fraccasso". Napravljeni su kilometri i kilometri kanalizacije, a tijekom ovih godina posložili smo i vrlo kvalitetan sastav gradske uprave koji osigurava dobre rezultate rada i predstavlja dobru logistiku za realizaciju brojnih poslova. Općenito, mislim da je područje Delnica napokon pred jednim razdobljem razvoja i to se vidi i osjeća po mnogočemu.

Rajska kombinacija zelenog i plavog

* U trenucima privredne krize pojačano ste se okrenuli razvoju sportskog i društvenog života. U kolikoj ste mjeri time zadovoljni?

Delnice imaju rezultate bolje od mnogo većih

*Turizam je definitivno
velika perspektiva
cijelog ovog kraja jer
nudi nesvakidašnje
prirodne ljepote
- Nacionalni park
Risnjak, dolinu Kupe,
Petehovac...*

Proračun porastao pet puta

U okviru Grada Delnica smješteno je čak 57 naselja, a proračun se od 8 milijuna kuna 2001. godine, kad je Pleše došao na vlast, popeo na ove godine rekordnih 57 milijuna kuna. Istina, tu je riječ o popriličnim kreditima i realno bi proračun bio oko 37 milijuna kuna što je ipak gotovo pet puta više no pred sedam godina.

U odnosu na prošlu godinu nezaposlenost je smanjena za velikih 25 posto, a u odnosu na ranije godine taj je postotak još i veći. Općenito je područje Delnica napokon pred jednim razdobljem razvoja i to se vidi i osjeća po mnogočemu

- U tom segmentu Delnice imaju rezultate bolje od mnogo većih i bogatijih sredina. Planski smo ulagali u sve brojnije sportske i udruge kulture i one su se danas pretvorile u promotore Delnica. Lijepo je što u tim nastojanjima nismo bili sami. Treba pohvaliti HNS koji je prvi izašao s idejom o stvaranju Goranskog sportskog centra, a posebne zasluge pripadaju Primorsko-goranskoj županiji koja je tu ideju prihvatila i bez čije pomoći ne bi ni došlo do njene realizacije. Nedvojbeno je da je taj projekt donio veliku korist Delnicama u sportskom i turističkom smislu. Vidi se to i iz nagrade koju smo dobili kao lokalna samouprava koja je u 2007. godini najviše uložila u sportsku infrastrukturu. Prigodom primanja tog priznanja rekao sam, a sada ponavljam, da je tu nagradu trebala dobiti PGŽ jer je ona dala najviše, a mi, čini mi se, dobro koristimo ta ulaganja i zahvaljujući tome bilježimo razvoj sporta i turizma. Turizam je definitivno velika perspektiva cijelog ovog

kraja jer nudimo nesvakidašnje prirodne ljepote - Nacionalni park Risnjak, dolinu Kupe, Petehovac... - spoj zelenog i plavog udaljen od mora manje od 40 minuta. To su već prepoznali neki poduzetnici i otvorili hotele, a vjerujem da će to zanimanje i dalje rasti jer mi, ali i cijela naša županija, nudimo zaista rajsku kombinaciju planina i mora, zelenog i plavog.

Više od EU fondova nego od države

*** Ima li razloga za nezadovoljstvo nečim?**

- Naravno, uvijek može bolje i znam da je bilo grešaka, ali su one bile plod rada. Ono što mi sve više smeta je činjenica da zakoni u sve većoj mjeri pogoduju samo velikim sredinama, velikim konglomeratima i investitorima, a mala područja poput Gorskog kotara postaju nevažna i zanemaruju se. Smeta me jako i činjenica da se na području politike sve više isključivo

cijeni podobnost, a ne stručnost ili rezultati rada pa se isključivo prema tome tko je na vlasti određuje i pomoć pojedinim sredinama. Tu nepravdu pokušali smo anulirati pojačanim okretanjem prema EU fondovima i tu smo postigli zaista dobre rezultate i dobili znatna sredstva, ali i dalje ostaje žal zbog činjenice da "na domaćem terenu" za nas nema razumijevanja jer u državi i Delnicama nije na vlasti ista politička opcija. Ipak, vjerujem da će se takav odnos prema politici početi mijenjati.

*** Hoćete li se iznova kandidirati za gradonačelnika na sljedećim neposrednim izborima?**

- Da. Smatram da još nisam dovršio svoj posao i da još puno mogu dati Delnicama i Gorskom kotaru.

Kritika oporbi

"Lokalni političari iz stranaka koje nisu na vlasti jednostavno ne žele pomoći pri rješavanju nekih projekata i problema jer, čini se, shvaćaju svoj položaj samo kao mogućnost da vlasti bacaju klipove pod noge. No, mislim da ljudi prepoznaju tu nepotrebnu stranačku stegu pa zato ti pojedinci i dalje na izborima ostaju statisti i ne sudjeluju u vlasti. Volio bih da je drugačije i da se, kao primjerice u Fužinama, bez obzira na političke razlike, svi složimo i radimo na dobrobit svog mjesta jer svoj kraj moraš voljeti i kad nisi na vlasti", smatra Pleše.

i bogatijih sredina

Delnice su nagrađene kao lokalna samouprava koja je u 2007. godini najviše uložila u sportsku infrastrukturu

reportaža

Riječka vatrogasna postrojba smještena je na "privremenoj" lokaciji u baroknom zdanju u Krešimirovoj ulici već 79 godina

Jedan dan

Vatrogasac nije samo zanimanje, već poziv koji se generacijski prenosi u obitelji - Darko Vagaja

Vježba na tornju

Primorje, a posebno Rijeka, mogu se smatrati predvodnikom tradicije vatrogastva u Hrvatskoj, bilo kad je riječ o profesionalnim postrojbama ili pak društvima na dobrovoljnoj bazi. O tome svjedoči i osnutak gradskog Vatrogasnog zbora 1863. godine u Rijeci, najstarije vatrogasne organizacije u nas, koja je u početku brojila 32 člana, a deset godina kasnije Rijeka je dobila i dobrovoljno vatrogasno društvo "Pompieri volontari". Osnutak prve riječke vatrogasne postrojbe dijelom je potaknuo i veliki požar mlina u Žaklju koji je zauvijek izbrisao s lica zemlje jedan od najznačajnijih riječkih industrijskih pogona 19. stoljeća.

Današnji vatrogasci zauvijek će pamtili požare poput onog u zgradi hotela Kontinental, u Barčičevoj ulici i u Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca. Ostatak će upamćeni i uzroci požara poput onog u kazalištu kojeg je prouzročila prskalica protiv moljaca, ali i ljudski uzročnici kao što je riječki piroman Riki koji je sredinom sedamdesetih godina prošlog stoljeća u samo tri dana uspio zapaliti tridesetak požara.

Skoro 80 godina na "privremenoj" lokaciji

Još od Prometeja, vatra je odnosila ljudske živote, a Rijeci se prije 33 godine dogodila jedna od najvećih takvih tragedija - požar u

rodilištu Sušačke bolnice koji je odnio živote 25 beba. Od vatre, nažalost, ginu i oni kojima je suočavanje s njom temeljni zadatak, a riječki vatrogasci s posebnom tugom pamte eksploziju plina na Kantridi koja je prije tri godine odnijela život njihovog dragog kolege Ede Surine.

Javna vatrogasna postrojba Grada Rijeke smještena je na "privremenoj" lokaciji u Krešimirovoj ulici već 79 godina. U baroknom zdanju bivšeg lazareta kojeg prema zahtjevima konzervatora ne smiju posebno prilagođavati potrebama, skućeni su na 3.600 četvornih metara, tako da se na parteru teško može vježbati. Vatrogasci nastoje u dogovoru s Gradom i KBC-om proširiti se na dio istočnog bloka KBC-a, gdje se trenutno nalazi parkiralište. U perspektivi, riječka postrojba će se morati odrediti za još jednu svoju ispostavu, najvjerojatnije na području Grada Bakra odnosno industrijske zone u Kukuljanovu. Tamo već postoji cijeli niz objekata koji bi, po mišljenju profesionalnih vatrogasaca, morali imati kvalitetniju i brzu represivnu zaštitu u cijeloj zoni Kukuljanova, a ujedno bi omogućila bolje teritorijalno pokrivanje Općine Čavle i Grada Bakra.

Vatra u krvi

No, kako zapravo funkcionira pogon čiji su glavni motor oni koji za sebe nerijetko kažu

Proveli smo uobičajen dan u Krešimirovoj ulici u Rijeci, sjedištu najstarije vatrogasne postrojbe u Hrvatskoj, osnovane 1863. godine. Kad se oglasi zvono za uzbunu, vatrogasci moraju biti spremni za intervenciju u roku 45 sekundi danju i noću

Slavko Gauš: Vatrogasnim društvima pokrivene su sve jedinice lokalne samouprave u našoj županiji

"Centrala" radi 24 sata

s riječkim vatrogascima

Intervencija izvlačenja nastradalog iz vozila

"Dril" u duhu pripravnosti

reportaža

Smjena

da im je vatra u krvi? U Primorsko-goranskoj županiji na prevenciji od požara danas radi 230 profesionalaca i preko 1.200 članova okupljenih oko lokalnih dobrovoljnih društava. Godišnje županijske vatrogasne postrojbe zabilježe oko 2.000 događanja od čega je 1.400 požara. Petstotinjak njih izbije na otvorenom.

Županijski vatrogasni zapovjednik Slavko Gauš ističe da su kod požara najčešći oni dimnjaka, stambenih objekata, vozila te šuma, šikara i deponija. Pojam tehničkih intervencija puno je širi i uključuje poplave u stanu, otvaranje stana na zahtjev osobe, zaglavljen lift, prometne nezgode, uklanjanje stabala s prometnica, ispumpavanje vode, uklanjanje nestabilnih dijelova objekata i još mnogo toga. Dobra prevencija požara i promptno izvršavanje tehničkih intervencija, rezultat su dobre organizacije, tvrdi Gauš.

- Na području Primorsko-goranske županije djeluje šest javnih vatrogasnih postrojbi: Rijeka, Opatija, Lošinj, Krk, Crikvenica i Delnice te 69 dobrovoljnih vatrogasnih društava. Na taj su način praktički pokrivena sve jedinice lokalne samouprave u našoj županiji, a sve to sačinjava snagu koja se koristi u kriznim situacijama. Mnogi naši profesionalci su i članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava, dok s druge strane postoje područja kao što su Rab, Čabar i Vrbovsko čija se zaštita od požara temelji

prvenstveno na volonterskoj bazi. Šezdeset posto naših intervencija su požari, dok ostatak predstavljaju tehničke intervencije - objašnjava Gauš. On posebno ističe pozitivan napredak u svijesti građana napominjući da se ljudi danas ipak drugačije ponašaju kad je ekologija u pitanju, nego što je to bio slučaj prije dvadesetak godina. Napredak je očit na svim područjima.

Učka za pražnjenje gromova

- Ekološka svijest doista je porasla, tehnika ide naprijed, a tu je i dobra komunikacija s lokalnom i regionalnom samoupravom. Nekad je bilo puno teže raditi jer su mogućnosti bile manje. Danas je, kad je iskustvena norma u pitanju, veći problem što nema toliko događanja kao nekad. Primjerice, prije je u riječku luku dolazilo puno brodova na kojima požari nisu bili nikakva rijetkost i to su bila značajna iskustva u našem radu. Danas pak pokušavamo dobiti bivšu kasarnu u Šapjanama gdje bismo za obrazovanje vatrogasaca napravili poligon - govori županijski vatrogasni zapovjednik.

Iz Gauševih riječi može se zaključiti da u nadolazećoj sezoni požara, barem kad je Primorsko-goranska županija u pitanju, građani i svi gosti mogu mirno spavati.

- Pripreme za sezonu su jedan širi pojam, no iza nas su godine iskustva pa nema potrebe za nekim posebnim priprema. To

ne znači da ne radimo na spremnosti naših ljudi koji se stalno drže u duhu pripravnosti, obrazovanjem ili zajedničkim vježbama, kao što su one s Istranima. Takve vježbe povezuju vatrogasce dviju županija, a osim toga, suradnja s istarskim vatrogascima nam je bitna i iz razloga jer tu postoji Učka koja je jedno problematično područje kad je potrebno gasiti požar. Naime, Učka je ljeti svojevrsni fenomen kod pražnjenja gromova, a sjećam se da je jednom u istom danu bilo 17 takvih pražnjenja - prisjetio se Gauš.

Za jedno vatrogasno mjesto stotinjak kandidata

Puno sjećanja na svoj posao vatrogasaca kojim se bavi više od tri desetljeća nosi i zapovjednik smjene u Javnoj vatrogasnoj postrojbi Rijeka Darko Vagaja. Kako kaže, ne voli se prisjećati onih teških trenutaka u svojoj karijeri, već radije priča o onima koji bi se mogli nazvati smiješnom stranom posla vatrogasaca.

- Jednom nam je došla jedna majka koja nikako nije mogla dozvati svoju 14-godišnju kćer da joj otvori vrata. Zabrinuta, pomišljala je na najgore i mi smo krenuli do stana spremni na svakakve reakcije. No, kad smo uspjeli otvoriti vrata stana, kćer koja se nije javljala zatekli smo s jednim mladićem. Bilo je tu puno vike, pala je i koja majčinska pljuska, ali nasreću sve je sretno završilo. Inače, u

Na području Primorsko-goranske županije djeluje šest javnih vatrogasnih postrojbi: Rijeka, Opatija, Lošinj, Krk, Crikvenica i Delnice te 69 dobrovoljnih vatrogasnih društava. Na taj su način praktički pokrivena sve jedinice lokalne samouprave u županiji, a sve to čini snagu koja se koristi u kriznim situacijama

Od trenutka kad dođe dojava prisutan je adrenalin usmjeren na to da se što bolje obavi posao spašavanja

Tri do četiri intervencije dnevno

Od svršetka 2. svjetskog rata naovamo riječki profesionalni vatrogasci imali su u prosjeku između 1.000 i 1.400 intervencija od čega su dvije trećine bili požari a ostatak je otpadao na tehničke intervencije (ukupno: tri do četiri intervencije dnevno!). Uprkos po "defaultu" opasnom zanimanju, povijest će reći da je u posljednjih 60 godina jedino smrtno stradavanje riječkih vatrogasaca bilo ono vatrogasca Ede Surine u Labinskoj ulici 20 prilikom eksplozije plina u studenome 2005. To je gotovo nevjerojatan podatak s obzirom na to da je samo sedamdesetih godina u Rijeci i okolici zabilježen niz katastrofalnih požara i situacija u kojima, uz materijalne i civilne ljudske žrtve, nije bilo teže stradalih vatrogasaca. Zapovjednik JVP Rijeka Tomislav Miloš kaže da je jedan od glavnih razloga tome činjenica da ova postrojba ima jako dugu tradiciju. Spominje i zasluge svojih prethodnika, zapovjednika Slavka Gauša, a naročito pokojnog Veljka Delaka koji je kvalitetno organizirao vatrogasnu službu 70-ih godina.

ovom poslu čovjek mora biti spreman na sve i naprosto postati imun na neka događanja. Onaj trenutak kad dođe dojava prisutan je jak adrenalin koji je usmjeren na to da što bolje obaviš posao koji je pred tobom. Prve riječi dobivaju se od dispečera i već je tu potrebno stvoriti neku sliku o tome kako će izgledati situacija ne terenu i prema tome djelovati. Ima doista puno intervencija u kojima čovjek mora u kratkom vremenu intervenirati - tvrdi Vagaja.

Da biti vatrogasac nije samo zanimanje, već poziv koji se generacijski prenosi u obitelji, svjedoči upravo njegov primjer. Tako je Vagajin barba bio vatrogasac, a to je prije pet godina postao i njegov sin koji trenutačno studira. Interes za bavljenjem ovim poslom danas je velik te se na jedan natječaj u prosjeku prijavi stotinjak kandidata.

Osim psihofizičke snage, prednost u bavljenju ovim poslom imaju oni koji se bave sportom. Od budućih vatrogasaca traži se profesionalno obavljanje visokorizičnog i odgovornog posla koji u konačnici znači stalnu spremnost za izlazak na teren u 45 sekundi danju i minutu noću.

I vatreno srce.

Svakodnevna obuka

kartulina

Ja opat Držiha pisah ovo o ledini koju dade Zvonimir kralj hrvatski u dane svoje Svetoj Luciji. I svjedoci: župan Desimir u Krbavi, Martin u Lici, Pribineg, ovaj poslanik u Vinodolu, Jakov u otoku. Da tko to poreče neka kune ga Bog i 12 apostola i 4 evanđelista i sveta Lucija. Amen. Da tko ovdje živi neka moli za njih Boga. Ja, opat Dobrovit zidah crkvu ovu i sa svoje braće devetoricom u dane kneza Kosmata koji je vladao svom krajinom. I bješe u te dane Nikola u Otočcu sa Svetom Lucijom zajedno”.

Riječi su to uklesane u tvrdi kamen krsnog lista hrvatstva - znamenitu Bašćansku ploču o čijem značaju danas uče i sve već znaju čak i osnovnoškolci. Gdje bolje i smislenije započeti kartulinu iz Baške doli u crkvi Sv. Lucije smještenoj u Jurandvoru, malom mjestu danas već gotovo sraslom s Baškom, gospodarskim, političkim, društvenim i kulturnim središtem jugoistočnog dijela otoka Krka. Taj, po mnogima najvredniji spomenik rane hrvatske pismenosti, datira se u doba oko 1100. godine. Čak 800 kilograma težak kameni blok bijelog vapnenca od 1934. godine čuvan je u gliptoteci Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Zanimljivo je da je Bašćanska ploča stoljećima bila tek

pomalo nerazgovjetan natpis na pregradnoj ploči što je dijelila redovnički kor u crkvi Svete Lucije od crkvene lađe namijenjene vjernicima. Njen pravi značaj prvi je shvatio župnik Petar Dorčić 1851. godine, a koju godinu kasnije znanstvenoj ju je javnosti predstavio Ivan Kukuljević Sakcinski. U priči o Bašćanskoj ploči ne smije se preskočiti ulogu akademika Branka Fučića, uglednog znanstvenika koji je dobar dio svog radnog i životnog vijeka posvetio upravo izučavanju spomenika koji je malo otopčeno mjesto poput Jurandvora postavio na tako visoko i značajno mjesto u sagledavanju ukupnog nacionalnog kulturno-povijesnog naslijeđa.

“Sinjali” probudili Bašćansku kotlinu

Upravo spajanje te davne, višestoljetne priče s modernim životom i gospodarskim aktivnostima temelj je na kojem Bašćani danas grade svoju svakodnevnicu. Perjanica otočnog, ali i turizma Kvarnera ne zaboravlja svoje korijene. Danas je na svakom koraku više no vidljivo podsjećanje na bogato povijesno naslijeđe bašćanskog kraja koje i kroz različite kulturne, zabavne, ali i sportske te posebice folklorne aktivnosti Bašćani ponosno predstavljaju svojim brojnim ljetnim posjetiteljima. Još donedavna pomalo sramežljivo prezentiranje baštine tog dijela otoka, prije nekoliko je godina dobilo

neko sasvim

drugačije obličje. Snažan vjetar u leđa taj je trend dobio nakon što su predstavljanje kulturno-povijesnih aduta Baške i njene okolice u svoje ruke uzeli članovi društva “Sinjali”. Spomenuta udruga čiju jezgru čine uglavnom žene već više od dvije godine širi dobre vibracije bašćanskim krajem, a rad i zalaganje članova “Sinjala” doslovno se vidljivi na svakom koraku. Koliko će temeljni ciljevi te udruge zaintrigirati i mobilizirati Bašćane, još nedavno ni najoptimističniji stanovnici tog mjesta nisu mogli ni pretpostaviti. Dvije godine nakon osnutka “glavni motori” Sinjala - Branka Polonijo, Pavica Čabrijan, Blandina Marković-Randić i Vlatka Primorac zadovoljno mogu trljati ruke jer su u djelo gotovo u potpunosti provedeni neki u nizu ambicioznih programa te udruge. To se posebice odnosi na projekt nazvan “Čarobni svijet kamena Baške” u sklopu kojega se razvila ideja gradnje “Bašćanske staze glagoljaša”.

- Inicijativa usmjerena kulturnom, ekološkom, ali i edukacijskom mobiliziranju ljudi ovog kraja, kao i poticanju njihova povezivanja s prirodnim i kulturno-povijesnim odnosno spomeničkim okruženjem rezultirala je velikim promjenama na terenu, ali i samim poimanjem Baške koja je desetljećima bila samo još jedno prirodno lijepo ljetno turističko odredište - istaknula je Branka Polonijo, predsjednica udruge “Sinjali”. Iskra koju su osnivači udruge tako

Na svakom je koraku vidljivo podsjećanje na bogato povijesno naslijeđe bašćanskog kraja - crkva sv. Marka sazidana je na temeljima nekropole iz 1. stoljeća

Spajanje te davne, višestoljetne priče s modernim životom i gospodarskim aktivnostima temelj je na kojem Bašćani danas grade svoju svakodnevicu. Na svakom koraku je više no vidljivo podsjećanje na bogato povijesno naslijeđe bašćanskog kraja

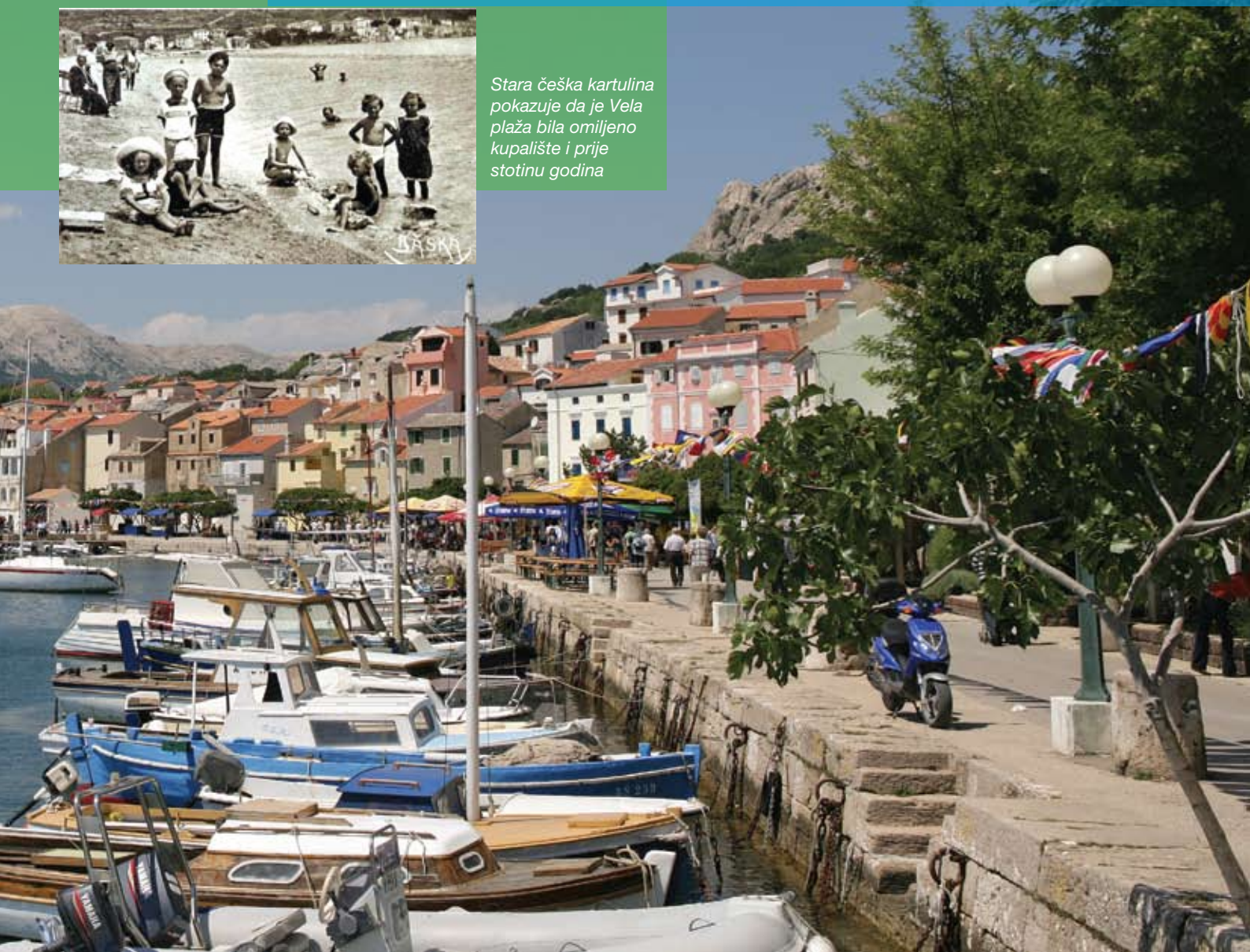
Perjanica kvarnerskog turizma

ne zaboravlja svoje korijene

Glagoljaška staza koja prerasta u pravu atrakciju tog dijela otoka Krka započinje na vidikovcu brda Treskavac

Stara češka kartulina pokazuje da je Vela plaža bila omiljeno kupalište i prije stotinu godina

kartulina

zapalili razgalila je maštu i razbuktala uspavanu kreativnost stanovika toga krčkog mjesta, koju su snažno organizacijski ali i financijski dodatno razbuktali predstavnici Općine i Turističke zajednice Općine Baška spremno se postavivši iza svih aktivnosti tog sad već "općenarodnog pokreta".

Glagoljaška staza - prava atrakcija

Tijekom protekle dvije godine izgrađena je galerija kamenih glagoljaških skulptura koju čini niz od trideset dva kamena spomenika. Glagoljaška staza koja je prerasla u pravu atrakciju tog dijela otoka Krka započinje na vidikovcu brda Treskavac, tik uz državnu cestu D102, na mjestu s kojeg se pruža dojmljiv pogled na slikovitu Bašćansku kotlinu koja, slijedom ideje samog općinskog načelnika prof. dr. Milivoja Dujmovića, uistinu polako postaje "dolinom bašćanskih glagoljaša". Još uvijek u potpunosti nedovršeni niz monumentalnih glagoljaških skulptura i kamenih monolita

proteže se duž šestkilometarskog poteza uz cestu. Započinje šest metara visokim i više od 17 tona teškim kamenim monolitom kojeg je akademski kipar Ljubo de Karina oblikovao u formi glagoljskog slova "A". Impresivnu Bašćansku stazu glagoljaša na ulazu u Jurandvor obilježava još jedan veliki kameni spomenik u obliku glagoljskog slova "L", a zaključuje nedavno postavljena "omega" uklopljena u tek obnovljenu Staru rivu, stoljeće i pol stari objekt lučke infrastrukture u koji je spretno i dojmljivo uklopljena u kamenu isklesana ruža vjetrova koju je također izradio De Karina, istarski umjetnik i istinski štovatelj kulturnog i umjetničkog naslijeđa Baške i otoka Krka.

Obnovljeni hoteli, školovanja i zapošljavanja

Renesansa bašćanskog glagoljaštva i isticanja vjekovnih veza kamena, mora i ljudi tog kraja slučajno ili ne poklopila se s

više no uočljivom renesansom tamošnjeg turizma. Teško je ne primijetiti mijene nastale posljednjih godina u gospodarskom tkivu tog mjesta. Nastojanja TZO Baška, koju u svojstvu direktorice Turističkog ureda godinama uspješno vodi mr. Majda Šale, dobila su više no upečatljivu potporu bašćanskih hotelijera. Oni su, naravno vođeni zdravom ekonomskom logikom, vrlo uspješno u djelo proveli toliko željenu transformaciju turističke ponude mjesta iz nekad masovnog i pomalo uniformnog oblika u oblik koji krase moderne destinacije okrenute kvalitetnoj i nadasve bogatoj ponudi.

- Posljednjih petnaestak godina intenzivno smo radili na stalnom podizanju kvalitete usluge - ističe Mario Jantol, direktor tvrtke Hoteli Baška, jedne od najuspješnijih hotelskih kuća na sjevernom Jadranu. - U tom periodu značajna su sredstva uložena u rekonstrukciju svih naših smještajnih i ugostiteljskih sadržaja. Izgradili smo wellness centar na 850 četvornih metara sa zatvorenim i otvorenim bazenima,

Glagoljaško slovo L – simbol svjetlosti

Tijekom protekle dvije godine izgrađena je galerija kamenih glagoljaških skulptura koju čini niz od trideset dva kamena spomenika. Glagoljaška staza je tako vrlo brzo od ideje prerasla u pravu atrakciju tog dijela otoka Krka - dolinu bašćanskih glagoljaša

a prije nekoliko mjeseci i kongresni centar kapaciteta 250 mjesta. Početkom ljeta dovršen je naš najnoviji objekt, apartmanski hotel "Atrium Residence Baška" u čiju smo gradnju i opremanje uložili 56 milijuna kuna. Objekt čiji apartmani nose 4 i 5 zvjezdica zaključak je velikog investicijskog ciklusa koji premašuje vrijednost od 20 milijuna eura. Prije četiri godine 50 milijuna kuna uložili smo u obnovu hotela "Zvonimir" koji je tada postao prvim krčkim hotelom okićenim četirima zvjezdicama.

- Povećanje kvalitete smještaja omogućilo je prodaju kapaciteta po višim cijenama, što je direktno utjecalo i na povećanje profitabilnosti kompanije - nastavlja Jantol. - Prošlogodišnja dobit društva porasla je za 27 posto u odnosu na 2006. godinu. Danas upravljamo redom obnovljenim ili novoizgrađenim objektima u kojima su sve smještajne jedinice klimatizirane. Koliko ulažemo u kvalitetu objekata, možda najbolje pokazuje podatak

kako prosječna starost hotelskog namještaja i inventara u čitavoj tvrtki jedva premašuje 4 godine - zaključuje direktor najvažnijeg gospodarskog subjekta na bašćanskom području. Napomenuo je kako Hoteli Baška veliku pozornost poklanjaju stalnom školovanju i usavršavanju zaposlenika. Tvrtka danas zapošljavaju 90 stalnih i 130 sezonskih radnika s tendencijom laganog rasta zapošljavanja koje čini glavnu polugu zaustavljanja i okretanja trenda desetljećima prisutne depopulacije.

Vinogradi iznad Bašćanske kotline

Bašćani nisu oduvijek živjeli samo za i od turizma. Plodna i vodnim resursima bogata bašćanska polja vjekovima su hranila stanovnike zaleđa Baške. Uz uzgoj različitih poljoprivrednih kultura, nekad nadaleko poznatih bašćanskih pomidora, i vinogradarstvo činilo je važan i nezaobilazan egzistencijalni element stanovnika tog područja. Ipak, isplativije i lakše bavljenje turizmom, trgovinom i nekim drugim djelatnostima opustjelo je plodna, danas dobrim dijelom korovom prekrivena polja. Da se i na tom planu nešto polako ali sigurno mijenja, dade se naslutiti iz ambicioznog projekta vrbničkog vinara Antona Katunara koji je na osunčanim padinama iznad Bašćanske kotline nedavno na čak 20 hektara zasadio nasade vinove loze. - Desetak godina star i

milijun eura vrijedan poslovni plan širenja naših vinograda sad se napokon ostvaruje i to na prvih dvadeset hektara zemljišta smještenog visoko na padinama predjela Šupele između Drage Bašćanske i Jurandvora - rekao nam je Katunar kojemu u provedbi ambicioznog plana podizanja novih, "izvanvrbničkih" vinograda uvelike pomaže njegov sin Toni. - Uskoro planiramo proširiti vinograd na dodatnih desetak hektara, čime ćemo tom kulturom prekriti trećinu površine koju zauzima glasovito Vrbničko polje, domovina autohtone, od ljubitelja dobre kapljice cijenjene vrbničke žlahtine - napomenuo je iskusni vinar. Dodaje kako će najveći dio novog "komercijalnog vinograda" udomiti upravo spomenutu sortu vinove loze koja bi izmicanjem iz Vrbničkog polja tom vinu mogla dati i neke nove kvalitete.

- Nećemo se ograničiti samo na žlahtinu. Manji dio vinograda prekrit će i neke domaće crne sorte - ističe Katunar, uvjeren kako će njegov, sada pojedinačno najveći vinograd na jadranskim otocima vrlo skoro činiti važan adut enološke ali i uopće turističke ponude tog dijela otoka Krka. - Vjerujem da će i u ambijentalnom, odnosno pejzažnom smislu naš pothvat pridonijeti stvaranju dodatne ugone u ionako impresivnoj vizuri bašćanske udoline koja malo koga može ostaviti ravnodušnim.

Vinogradarskom bumom uvelike pridonose

Obilježnica - Organizirano kupalište u Baški službeno je otvoreno u svibnju 1908. godine

Ribar "po starinsku"

Živuća legenda Baške zasigurno je Božo Načeta-Sušić, najstariji bašćanski ribar. Iako na plećima nosi 89 ljeta, barba Božo i danas neumorno čeka povoljno vrijeme kako bi se svojom barkom otisnuo na more baciti mrežu. Bašćani koji ga znaju i svakodnevno prate kažu da nema više ribara kao što je on. Sve radi "po starinsku". Jedini i dandanas iz bašćanskog porta izlazi onako pomalo, na vesla.

- Motor palim tek kad izađem iz luke, da ne probudim turiste - kaže barba Božo, dokazujući koliko se turizam uvukao pod kožu svih, pa i onih najstarijih Bašćana. Dodaje kako se veslajući radovito i vraća u luku. - Možda je u tome tajna moje vitalnosti - kaže Načeta-Sušić ističući kako se veslanje i boravak na moru po blagotvornosti ne mogu mjeriti s "modernom fiskulturom" za koju mnogi mlađi ljudi nerijetko plaćaju velike novce. - Ne volim ovu današnju modernu tehniku zbog koje ni sami ribari nisu što su nekad bili. Mrežu u more bacam veslajući, a unatoč njevoj duljini od 250 metara, sam je ručno i dižem. Probao sam koristiti dizalice, ali nije to to. Mreže se samo kidaju i deru, a ja nisam od onih ki će razderanu mrežu hitit.

Stari ribar Božo Načeta-Sušić

Istu mrežu koristim već četrdeset godina. Krpam ju i šijem, a tako će biti sve dokle budem mogao jer pravi ribari tako delaju - jednostavno zaključuje barba Božo u čijim se riječima naslućuju obrisi svakodnevnog života generacija Bašćana. Ne čudi stoga što je upravo Božo Načeta-Sušić u društvu župana Zlatka Komadine i načelnika Milivoja Dujmovića nedavno presjekao vrpću i otvorio novu Staru rivu uz koju su i danas privezane barke desetaka bašćanskih ribara i sportskih ribolovaca.

kartulina

mjere poticanja sadnje trajnih nasada koje Primorsko-goranska županija vrlo uspješno već godinama na Krku provodi putem svoje institucije, Centra za održivi razvoj otoka sjevernog Jadrana sa sjedištem u susjednom Puntu. Upravo poticanje sadnje značajnih količina u nas udomaćenih mediteranskih poljoprivrednih kultura, praćeno projektom gradnje sustava navodnjavanja na kojem se također već neko vrijeme ozbiljno radi, tom bi području, uvjereni su u Općini Baška, moglo vratiti nekad važnu agrikulturalnu komponentu koju tako plodno područje zaslužuje.

Kapitalna komunalna ulaganja

Spoj zelenog i plavog, poljoprivrede i turizma, praćen mjerama usmjerenim razvoju stočarstva, posebice ovčarstva koje ondje također čini važnu kariku ukupnog egzistencijalnog lanca, uvjeren je bašćanski načelnik prof. dr. Milivoj Dujmović, tamošnjem bi gospodarstvu moglo dati značajan poticaj i izvući ga iz opasnosti kakve bilo kojoj sredini uvijek donosi vezivanje uz tek jednu, pa još i sezonsku gospodarsku djelatnost. Općinari, doznajemo od načelnika, svjesni povjerenje im odgovornosti, već dugi niz godina veliku pažnju poklanjaju infrastrukturnom opremanju Baške, ali i ostalih naselja na području te lokalne jedinice, Jurandvora, Batomlja i Drage Bašćanske.

- Ogromna su sredstva u novijoj prošlosti uložena u gradnju kanalizacijske i vodovodne mreže na čitavom području naše općine. Baška je danas sustavom odvodnje otpadnih voda najpokrivenija krčka lokalna jedinica. Čak 90 posto potrošača vode na našem je području spojeno na sustav odvodnje. Posljednjih je mjeseci ogroman iskorak napravljen na kanalizacijskom povezivanju Baške i najudaljenijeg naselja, Drage Bašćanske, do koje je nedavno ukopan odvodni kolektorski vod. Vrlo brzo moći ćemo sa zadovoljstvom konstatirati kako niti kap onečišćenih voda više ne odlazi u podzemlje, ali ni u more koje oplahuje Velu plažu, naš dva kilometra dug biser koji predstavlja najvredniji prirodni resurs oko kojeg se vrti sav naš turizam. Plava zastava koju smo ondje s ponosom među prvima u našoj zemlji izvjesili, danas se ondje vijori s razlogom jer se aktivnosti na čuvanju okoliša ogledaju uistinu na svakom koraku.

Općinski načelnik, ipak, uvijek kad govori o odrađenim komunalnim ulaganjima na području spomenute krčke općine, ne propušta naglasiti kako je nažalost najveći dio svih tih višemilijunskih ulaganja neupućenom oku nevidljiv. Uglavnom se radi o zahvatima čiji su elementi ukopani ispod zemlje. - Jedva čekam trenutak kad ćemo zaključiti te za nas prioritete "podzemne" projekte i okrenuti se onima koji će posjetiteljima ali i žiteljima Baške

zapinjati za oko - rekao je načelnik.

Stotinu godina kupališta Vela plaža

A jedan od takvih predstavljaju zahvati zahvaljujući kojima je nedavno obnovljena već spomenuta Stara riva. Najstariji lučki objekt Baške nedavno je zahvaljujući ulaganjima Primorsko-goranske županije, Županijske lučke uprave Krk, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture ali i Općine Baška dobio novo, znatno uglađenije i primjerenije ruho. Trenutno jedan od najljepših dijelova Palade, bašćanskog šetališnog poteza, zasjao je novim sjajem i na pravi način pridonio obilježavanju jednog značajnog jubileja. Bašćani, naime, ove godine slave stotu obljetnicu svog kupališta, nadaleko poznate Vele plaže!

Stoljeće staro organizirano kupalište svoja je vrata ondje službeno otvorilo u svibnju 1908. godine. Kako se iz starih arhivskih materijala iščitava, počeci kupanja, a time i bašćanskog turizma kojeg je prekrasna šljunčana plaža oduvijek bila najvažnijim dijelom, sežu još u 1904. godinu kada je u Baški osnovano "Društvo za poljepšanje mjesta i mjestne čistoće". Pokretači tog društva već u svojim osnivačkim aktima istaknuli su kako će jedan od važnijih ciljeva svih uključenih u rad udruge biti upravo aktivnosti usmjerene uređenju kupališta. Kupališna zgrada na Pirmici u građevinskom je smislu dovršena još 1907. godine, a u povodu dovršetka njenog opremanja i konačnog otvorenja u svibnju iduće godine organizirano je veliko slavlje kojemu su uz mještane i predstavnike lokalne vlasti nazočili i brojni Bašćani "na privremenom radu" u Rijeci.

Kako u svojim materijalima bilježi vrijedni bašćanski kroničar dr. Josip Seršić, kupališna je zgrada u svojoj unutrašnjosti u početku sadržavala 18 čvrstih, zidanih kabina. Bilo je to prvo takvo zdanje na otoku Krku. Već godinu dana kasnije kupališnoj je zgradi dograđeno još jedno krilo čime se njen kapacitet povećao na 36 kabina. Dio žala na Veloj plaži, zapisano je između ostaloga, tih je godina bio ograđen visokim plotom i podijeljen ogradom od dasaka na muški i ženski dio. Čak je i more ispred kupališta bilo markirano, piše dr. Seršić dodajući kako je vrlo stroga čudoredna spolna podjela išla toliko daleko da je i vrijeme kupanja bilo podijeljeno na ženski odnosno muški dio dana. Sat vremena u kojem su u more ulazili muškarci označavan je podizanjem crvene zastave na jarbol kupališta, dok su žene u more ulazile tek nakon što bi crveni stijeg na isto toliko vremena zamijenila zelena zastava.

Glavne turističke fešte

Razglednica Baške ne bi bila potpuna kada uz "Sinjale" ne bismo spomenuli i brojne druge udruge koje radom i aktivnostima svojih

Početak ljeta dovršen je najnoviji objekt, apartmanski hotel "Atrium Residence Baška" u čiju su gradnju i opremanje Hoteli Baška uložili 56 milijuna kuna

Čak 90 posto potrošača vode na našem je području spojeno na sustav odvodnje. Ogroman je iskorak napravljen na kanalizacijskom povezivanju Baške i Drage Bašćanske, i vrlo brzo moći ćemo konstatirati kako niti kap onečišćenih voda više ne odlazi u podzemlje, ali ni u more koje oplahuje Velu plažu, kaže načelnik Milivoj Dujmović

"Virus tested" žlahtina

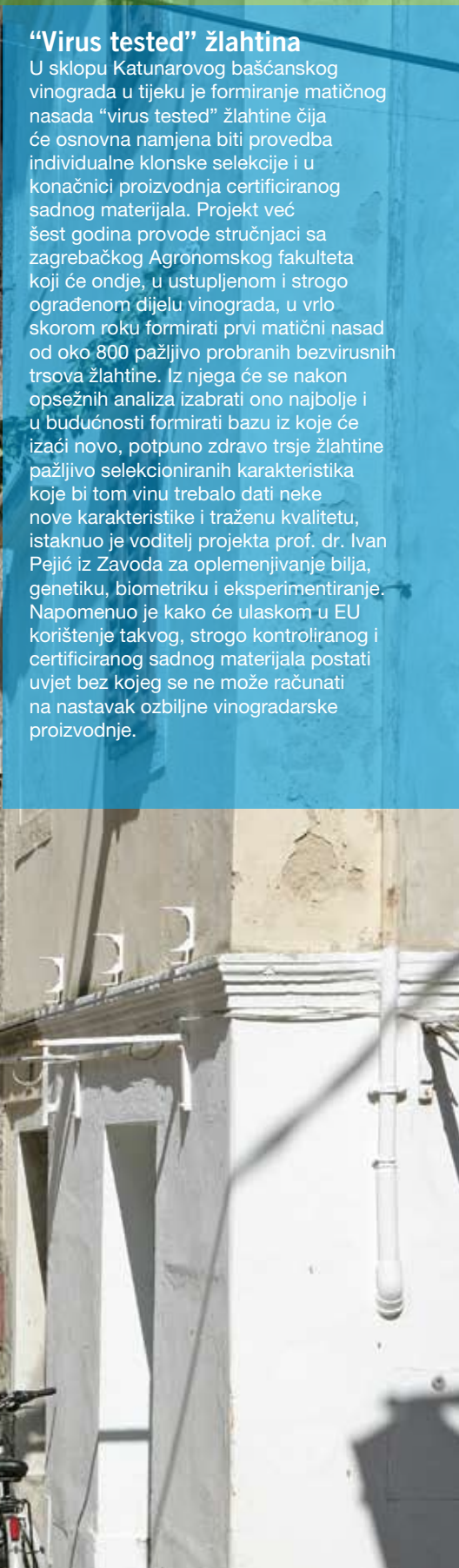
U sklopu Katunarovog bašćanskog vinograda u tijeku je formiranje matičnog nasada "virus tested" žlahtine čija će osnovna namjena biti provedba individualne klonske selekcije i u konačnici proizvodnja certificiranog sadnog materijala. Projekt već šest godina provode stručnjaci sa zagrebačkog Agromorskog fakulteta koji će ondje, u ustupljenom i strogo ograđenom dijelu vinograda, u vrlo skorom roku formirati prvi matični nasad od oko 800 pažljivo probраних bezvirusnih trsova žlahtine. Iz njega će se nakon opsežnih analiza izabrati ono najbolje i u budućnosti formirati bazu iz koje će izaći novo, potpuno zdravo trsje žlahtine pažljivo selekcioniranih karakteristika koje bi tom vinu trebalo dati neke nove karakteristike i traženu kvalitetu, istaknuo je voditelj projekta prof. dr. Ivan Pejić iz Zavoda za oplemenjivanje bilja, genetiku, biometriku i eksperimentiranje. Napomenuo je kako će ulaskom u EU korištenje takvog, strogo kontroliranog i certificiranog sadnog materijala postati uvjet bez kojeg se ne može računati na nastavak ozbiljne vinogradarske proizvodnje.

Među najaktivnijima su jedriličari SD "Vihor" - Corintia Cup

članova svakodnevicu stanovnika tog kraja čine ljepšom i bogatijom. Sportsko društvo "Vihor" pokretač je svih sportskih i rekreacijskih aktivnosti. Jedriličari "Vihora" već tradicionalno spadaju među najbolje i najuspješnije sportske ambasadore svog otoka. Jedriličarska regata "Corinthia cup" koju već 16 godina organiziraju vihoraši postala je značajnom stanicom u natjecateljskom kalendaru najboljih domaćih jedriličara u klasama optimist i laser. Iz i oko tog sportskog događaja prije tri je godine izrasla manifestacija "Crna ovca" koja uvijek iznova vrlo uspješno i domišljato predstavlja neke od najvažnijih autohtonih domaćih kulinarskih delicija, bašćansku janjetinu ali i nezaobilazne valciće, poznati specijalitet otočne kuhinje koji se u drugim dijelovima Krka naziva šurlicama.

Uz jedriličare ali i nogometaše SD "Vihor", aktivnosti mladih stanovnika Baške i njene okolice okupira i rad KUD-a "Šoto", folklornog društva duge i bogate tradicije čiji nastupi svakog ljeta uveseljavaju i obogaćuju večeri brojnih posjetitelja tog mjesta. Dugu i bogatu pomorsku i ribarsku tradiciju stanovnika Baške danas uz jedriličare najbolje predstavljaju i članovi Športskog ribolovnog društva "Škrpina". Športski ribolovci uz svoje redovne aktivnosti nezaobilazan su čimbenik prilikom organizacije svih zabavnih događanja u tom mjestu, kako spomenute "Crne ovce" tako i tradicionalnog "Ribarskog dana" koji je uz proslavu Ivanje, dana Općine, godinama predstavljao glavnu turističku feštu Baške. Ne smijemo zaboraviti ni tamošnje vatrogasce, članove DVD-a Baška koji su se nebrojeno puta dokazali u svim izvanrednim okolnostima, ali i poput sportskih ribolovaca i vihoraša, prigodom provedbe svih kulturno-zabavnih manifestacija. Aktivnosti stanovnika Baške i okolnih mjesta obogaćuju i upotpunjavaju i članovi Udruge ovčara Baške, ali i lovci, članovi Lovne jedinice "Kamenjarka" koji primjerenom suradnjom i zajedničkim radom udaljenije i teže dostupne dijelove bašćanskog kraja čuvaju od problema i šteta koje na drugim dijelovima otoka Krka čine divlje svinje i druga alohtona divljač.

Nada Kegalj
dobitnica godišnje nagrade
Primorsko-goranske županije

Škola koja izlazi iz krutih kalupa, bez školskog zvona i klupa, samo je dio vizije budućeg sustavnog obrazovanja djece koju ističe ovogodišnja dobitnica godišnje nagrade Primorsko-goranske županije i psihologinja u Osnovnoj školi "Podmurvice" Nada Kegalj. Da su njezina promišljanja i rad na boljem obrazovnom sustavu za

budućnost prepoznata, dokazuje činjenica da je prijedlog za županijsku nagradu stigao upravo od njezinih kolega iz Učiteljskog vijeća OŠ "Podmurvice". U prijedlogu kolege su je opisali kao osobu koja svojom vedrinom i optimizmom motivira učenike i učitelje te ozračje škole čini poticajnim, a posebne zasluge pridane su joj zbog promocije

škole, organiziranja i vođenja nagrađivanog školskog debatnog kluba, sudjelovanja u brojnim radionicama i radu u državnom Timu za krizna stanja. "Pomaže, savjetuje i potiče nas na aktivnosti koje podižu kvalitetu obrazovanja", zaključili su njezini kolege predlažući je za visoko županijsko priznanje.

Djeca su se promijenila, a i mi s njima

Iskušanja interneta - čini se da danas među djecom više nije dovoljno nekoga uvrijediti u četiri oka nego to mora vidjeti cijeli svijet

Uviđajući da djeca vole učiti kroz raspravu, prije četiri godine Nada Kegalj uvela je debatu u školu "Podmurvice" u kojoj podučava učenike kako samostalno istražiti zadanu temu, kako se logički formuliraju argumenti, pripremaju govori i vodi argumentirana rasprava

Nada Kegalj: Dijete u današnjem svijetu napredne tehnologije koristi mnoge oblike komunikacije i ima brz pristup informacijama i znanju

Današnji klinici

- Prijedlog i dobivanje ove nagrade za mene su veliko iznenađenje. Vijeće me je na službenom putu u Zagrebu obavijestilo da sam nominirana za županijsku nagradu, a sljedeće što sam vidjela bilo je moje ime u popisu nagrađenih u Novom listu. Istinski volim djecu i smatram da smo mi psiholozi usluga roditeljima, učenicima i nastavnicima. Ne mislim da sam bolja od drugih, no možda moj dio zasluge za dobivanje županijske nagrade leži u činjenici da se u svakom kutku škole mora živjeti s djecom. Ne vjerujem da mogu promijeniti školski sustav, ali na jedan mali dio svojim radom mogu utjecati - ističe

Kegalj.

U 24 godine rada, od čega je većinu karijere provela upravo u OŠ "Podmurvice", nagrađena psihologinja smatra da se štošta izmijenilo. Današnji klinici, kaže, ne znaju da je Michael Jackson ikad bio crn, niti imaju blagog pojma što je to gramofonska ploča i LP. No, s druge strane, biti djetetom u današnjem svijetu napredne tehnologije znači

koristiti mnoge oblike komunikacije, ali imati brz pristup informacijama i znanju.

- Djeca su se promijenila, a i mi s njima. Nikako se ne slažem da su današnja djeca sve gora. Kada mi to netko kaže, upitam ga citira li možda Platona koji je to ustvrdio prije dva i pol tisućljeća - tvrdi Kegalj.

Školski debatni klub

Stalnu komunikaciju s djecom smatra prioritetom u svom poslu, a pritom je njezina posebna ljubav u radu s učenicima školski debatni klub. Uviđajući da djeca vole učiti kroz raspravu, prije četiri godine uvela je debatu u školu u kojoj podučava učenike kako samostalno istražiti zadanu temu, kako se logički formuliraju argumenti, pripremaju govori i vodi argumentirana rasprava. Na taj način razvija se kritičko mišljenje, aktivno slušanje, demokratsko ponašanje i potiče intelektualna radoznalost u djece, a usvojeno znanje učenici pokazuju u sučeljavanju s ekipama drugih škola debatirajući na zadanu temu. Školski debatni klub pod njezinim vodstvom prošle je godine dobio nagradu na Državnom natjecanju u Medulinu na kojem je Kegalj bila mentor učenicima koji su ostvarili drugo mjesto, a iste godine debatna ekipa je osvojila prvo mjesto na županijskom natjecanju. Mali govornici nastavljaju se baviti debatnom i kad iziđu iz osnovnoškolskih klupa pa tako jedna skupina njezinih bivših učenika, sada srednjoškolaca, marljivo debatira u Domu mladih.

- Djecu u debatama kao tema najčešće zanima škola. Tu je još i fizička ljepota, odnosno koliko je ona važna za uspjeh. Zanimljivo je da se sve rasprave s obje strane u konačnici svedu na unutarnju ljepotu. Jedna od naših zanimljivih tema bila je i nasilje među djecom putem interneta, odnosno bloga. Naime, čini se da danas među djecom više nije dovoljno nekoga uvrijediti u četiri oka nego to mora vidjeti cijeli svijet. Mislim da je kod ovakvih pojava neophodno uključivanje odraslih - napominje Kegalj.

Školske torbe nepotrebno preteške

Vizija škole u budućnosti nevidljiva je nit koja, čini se, Nadu Kegalj vodi na cjelokupnom dosadašnjem profesionalnom putu.

- Nastava podijeljena na predmete zapravo ne odgovara nikome. Jedna školska torba danas u prosjeku teži dvadeset kilograma, a predmeti u obrađivanju gradiva ne prate jedan drugog. Nastavu je potrebno integrirati. Obrazovni sustav bi trebao biti takav da učenik ne treba instrukcije, a djeca bi u školi trebala naučiti sve što im je potrebno - zaključuje ovogodišnja dobitnica godišnje županijske nagrade Nada Kegalj.

obljetnice

Thalassoterapia - Crikvenica - Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Primorsko-goranske županije smještena je u sjenovitom parku uzduž morske obale, na Gajevom šetalištu i od centra Crikvenice udaljena je dvadesetak minuta hoda. Preteča današnje bolnice osnovana je davne 1910. godine na početku razvoja zdravstvenog turizma Crikvenice, kao češka kolonija za oporavak djece.

Još krajem 19. stoljeća liječnici iz europskih centara posjećivali su Kvarner i inicirali razvoj turizma u područjima koja su imala prirodne uvjete povoljne za psihofizički oporavak djece i odraslih iz razvijenih gradova kontinentalne Europe toga vremena. Uočivši vrlo povoljnu klimu, zaštićenost od jakih vjetrova, dugu i plitku pješčanu plažu s neznatnim udarom valova i velik broj sunčanih sati, liječnici su počeli preporučivati i upućivati oboljele, naročito od bolesti dišnih organa, u Crikvenicu.

Češka kolonija

Zainteresiranost stranaca za Crikvenicu zapazili su domaći ugledni ljudi tog vremena i 1887. osnovali Dioničko društvo Crikvenica za podizanje javnog kupališta, koje je 1888. i otvoreno s prvih šest kabina, a ta godina se računa godinom početka organiziranog turizma u Crikvenici. U godinama koje slijede otvoreni su hoteli Therapia (1894.), Miramare (1905.), vile i pansioni. Turizam je trajao cijele godine jer su ti objekti bili i centri zdravstvenog turizma, opremljeni opremom za provođenje liječenja i rehabilitacije uz rad i nadzor liječnika sa zdravstvenim timom.

Ravnatelj Thalassoterapije Crikvenica Damir Lončarić o počecima i osnutku

Thalassoterapia od 1967. djeluje kao Bolnica za liječenje i rehabilitaciju dišnih organa

U misiji zdravlja

lječilišta kaže da je 1910. godine iznimno uporna, sposobna i vrijedna Čehinja Marie (Marija) Steyskalová, uz pomoć suradnice Berte Drgáčove, osnovala u Crikvenici na lokaciji današnje Thalassoterapije Češku koloniju (Česka detetska ozdravovny Marie Steyskalove), lječilište i oporavilište za siromašnu češku djecu. Sve do 1948. godine u Češku koloniju su na oporavak i liječenje dolazila brojna skrofulozna, rahitična, anemična, slabunjava i astmatična češka i slovačka djeca. Oporavilište je imalo vlastito kupalište, bazen s toplom i hladnom morskom vodom, igrališta, gimnastičku dvoranu, rendgenski aparat i aparate za fizikalnu terapiju, laboratorij, a moglo je primiti 400 djece. Za stručni nadzor odgovoran je bio dr. Ivan Sobol, koji je pribavljao i novac, a materijalna pomoć dolazila je i od brojnih trgovaca, obrtnika, ustanova i raznih dobrotvora.

Češka kolonija se sve više širila i razvijala pa je 1922. godine otvoreno lječilište za odrasle nazvano Mojmir. Crikvenica je postala omiljeno i najposjećenije morsko kupalište i lječilište Čeha koji su se uklopili i s vremenom počeli sudjelovati u svim društvenim i kulturnim zbivanjima u mjestu. Općinska vlast u Crikvenici je 1927. godine donijela odluku da se Marie Steyskalová proglasi počasnom građankom, a 1931. joj je u znak zahvalnosti podignut spomenik ispred glavne zgrade Češke kolonije.

Obnova zdravstvenog turizma

Iz političkih razloga 1948. godine Čehoslovaci napuštaju Češku koloniju. Od 1949. do 1952. na mjestu bivšeg češkog oporavilišta bilo je utočište za izbjeglice iz Egejske Makedonije, a 1953. u zgradi Češke kolonije otvara se Oporavilište za rekonvalescentnu djecu Primorka, u kojem se provodi stacionarna i ambulantna prevencija, terapija i rehabilitacija dječjih alergijskih oboljenja, sinobronhalnog sindroma, neurodermitisa, reumatizma, dijabetesa te oporavak nakon poliomyelitisa.

- U poslijeratnim godinama nastoji se što prije obnoviti zdravstveni turizam u Crikvenici. Tako je nakon Kongresa liječnika Jugoslavije, održanog u Opatiji 1953. godine, skupina liječnika posjetila Crikvenicu. Tom je prigodom ponovo upozoreno na pogodnost

Spomenik Mariji Steyskalovoj koju je općinska vlast u Crikvenici 1927. proglasila počasnom građankom

Ove jeseni očekuje se usvajanje Detaljnog plana uređenja zone Thalassoterapia Crikvenica, koja bi trebala povećati kapacitete

Thalassoterapia, kao specijalna bolnica za liječenje i rehabilitaciju bolesti dišnih organa i reumatizma, ima misiju unapređenja kvalitete života korisnika poboljšanjem zdravlja uz pomoć klimatskih i talasoterapijskih ljekovitih činitelja

Planovi za blisku budućnost

Na osnovi zaključka Poglavarstva Primorsko-goranske županije iz 2004. godine, Thalassoterapia je pokrenula aktivnosti na izradi razvojnog programa za petnaestogodišnje razdoblje. Prva aktivnost je bila razrada projektne dokumentacije i ekonomskog elaborata opravdanosti ulaganja u razvoj baromedicine. Arhitektonska studija, nadalje, ima zadatak ustanoviti prostornu mogućnost razvoja ustanove na parceli od 22.000 kvadrata u vlasništvu Primorsko-goranske županije. U tijeku je izrada predinvesticijskog elaborata te ishodovanje suglasnosti resornog ministarstva za izradeni detaljni plan uređenja zone Thalassoterapia Crikvenica, čije se usvajanje očekuje ove jeseni.

Prema projektu, povećao bi se smještajni kapacitet na 400 kreveta, u središnjem dijelu, neposredno uz more i šetaliste izgradit će se moderni medicinsko-terapeutski trakt sa sadržajima za fizikalnu rehabilitaciju, bazenima, inhalatorijem, specijalističkim ordinacijama i u manjem dijelu wellness sadržajima za dnevni protok 800 do 1.000 pacijenata. Izgradit će se i garaža, a u obalnom dijelu tematska plaža za pacijente, djecu, odrasle i invalide, a svih devet objekata povezat će se toplim hodnicima kako bi se osiguralo nesmetano kretanje korisnika usluga bez obzira na atmosferske prilike.

klimatskih prilika u njoj te su liječnici predložili da se u hotelu Therapia, u kojemu je za trajanja Drugog svjetskog rata djelovala vojna bolnica, osnuje specijalno morsko i klimatsko lječilište. Za otvaranje Zavoda za talasoterapiju uvelike se zalagao i dr. Aleksandar Manzoni, upravitelj Ortopedske bolnice u Kraljevici, a u brojnim predavanjima i javnim tribinama na tu temu u Crikvenici i Zagrebu mnogo je pomogao dr. Vladimir Uremović - ističe ravnatelj Lončarić.

Nakon što se dr. Manzoni preselio u London, spomenutu zamisao proveli su u djelo profesori zagrebačkog Medicinskog fakulteta dr. Anton Šerčer i dr. Ivo Padovan. Godine 1959. započela je preinaka zapadnog dijela hotela Therapia, a 15. travnja 1960. godine otvoren je Zavod za talasoterapiju odraslih, u kojem se stacionarno provodila prevencija i rehabilitacija gornjih i donjih dišnih putova. Zavod je radio cijele godine, na

raspolaganju je, među ostalim, imao i bazen s toplom morskom vodom, inhalatorij za aerosol terapiju, gimnastičku dvoranu, malu operacijsku salu, laboratorij, elektroterapije, a od početka ga je vodio dr. Stanko Jurdana.

Bolnica za dišne organe

Reforme i ograničenja u zdravstvu te pad broja pacijenata uzrokovali su krajem 1967. godine spajanje Zavoda za talasoterapiju Crikvenica i Dječje bolnice za alergijske bolesti Primorka u jedinstvenu bolnicu pod nazivom Thalassoterapia Crikvenica - Bolnica za liječenje i rehabilitaciju dišnih organa.

Osamdesetih godina 20. stoljeća Thalassoterapija Crikvenica postaje znanstveno-nastavna baza Medicinskog fakulteta u Rijeci, a osim toga, godinama uspješno surađuje s medicinskim ustanovama u cijeloj Hrvatskoj.

- U ovoj godini kada se slavi 120 godina organiziranog turizma u Crikvenici, Thalassoterapia bilježi četrdeset godina zdravstvenog djelovanja. Crikvenička Thalassoterapia, kao specijalna bolnica za liječenje i rehabilitaciju bolesti dišnih organa i reumatizma, ima misiju unapređenja kvalitete života korisnika poboljšanjem zdravlja uz pomoć klimatskih i talasoterapijskih ljekovitih činitelja. Liječenjem alergijskih bolesti te bolesti dišnog i sustava za kretanje, kao i pružanjem drugih medicinskih i turističko-rekreativnih te ugostiteljskih usluga nastojimo poboljšati opće zdravstveno stanje djece, odraslih i ljudi starije životne dobi - kaže ravnatelj Damir Lončarić.

Ustanova trenutno raspolaže s 330 kreveta u šest objekata i otvorena je tijekom cijele godine, a stalno je zaposleno 113 djelatnika, od toga 48 djelatnika medicinske struke i 65 ugostiteljske, tehničke i ekonomske struke.

Svjetski padobranski kup

sport

Prvom iz serije od šest natjecanja za Svjetski padobranski kup (PWCS 2008.) ove je godine domaćin bila Županija primorsko-goranska odnosno otok Lošinj. U Čunskom, na aerodromu "Lošinj" od 6. do 8. lipnja okupila se padobranska elita iz 16 zemalja. Za većinu zaljubljenika u padobranstvo i skakanje s visine od 1.000 metara to je bio prvi susret s Lošinjem, njegovim aerodromom i u svakom pogledu izvanrednim uvjetima za sportsko nadmetanje te vrste.

Padobrance, njih 148 ugostili su kao suorganizatori natjecanja Grad Mali Lošinj i gradska Turistička zajednica, a samo trodnevno natjecanje organizacijski je pripremio i izveo Padobranski klub "Kрила Kvarnera" iz Rijeke. Taj se riječki klub već dokazao kao iskusni organizator niza padobranskih događanja. Dugi niz godina bio je domaćin Europskog, a od 2007. i Svjetskog padobranskog kupa. Svakako treba spomenuti i organizaciju Svjetskog padobranskog prvenstva kojeg je uz potporu Primorsko-goranske županije, Grada Rijeke i drugih, klub uspješno organizirao 1998. godine. Većina tih natjecanja do sada su uglavnom održavana na grobničkom aerodromu, prostoru Općine Čavle. Kako u županiji postoje idealni uvjeti za tu vrstu natjecanja, pa i na Lošinju, padobranci "Kрила Kvarnera", službeni organizatori natjecanja, predložili su Gradu Malom Lošinju da bude domaćin smotre. Budući da je među natjecateljima bio velik broj svjetskih i europskih rekordera, Ministarstvo turizma je prepoznalo promidžbeni značaj događaja pa se uz Primorsko-goransku županiju i ono pridružilo pokroviteljstvu.

Aerodrom Lošinj izgrađen za padobranstvo

Direktor natjecanja, inače pionir riječkog padobranstva, Zvonko Josipović upitan za reakcije natjecatelja, a vezano za promjenu lokacije natjecanja, odgovara: "Svi su uglavnom zadovoljni. Pogodak je pun. Na Grobniku sigurno ne bi napravili ovoliko skokova baš radi meteo uvjeta, pa vidite kakva je meteorološka situacija u Europi i Hrvatskoj. Meteo uvjeti", ponavlja Josipović, "jedan su od ključnih razloga zašto smo htjeli ovo natjecanje smjestiti na Lošinj, a drugi je da se, eto, i na ovom aerodromu u Lošinju počne nešto događati."

Prije 23 godine Lošinj je bio domaćin Svjetskog padobranskog prvenstva. Te 1985. godine započela je i povijest lošinjskog aerodroma koji je i izgrađen upravo za potrebe te svjetske padobranske smotre. "Ovim natjecanjem ujedno želimo i nadamo se", napominje Josipović, "potaknuti njegovo

Padobranci su iznad Lošinja našli idealne meteo uvjete

ozbiljnije uređenje, ulaganje u njegovu pistu, objekte, a što u protekle 23 godine nije bila praksa." Zračno pristanište Lošinj registrirano je za javni domaći i međunarodni promet. Ima asfaltnu uzletno-sletnu stazu dužine 900 metara, a širine 30 metara. Prioritetna je potreba, o tome se već niz godina govori, produženje piste na 1.260 metara jer današnja dužina zadovoljava isključivo promet malim avionima.

Pogled iz zraka nešto najatraktivnije

Irena Avbelj, slovenska reprezentativka i višestruka svjetska prvakinja, pohvalila nam je uvjete smještaja. "Super je, nekoliko naših je u kampu Poljane, a nekoliko u Čunskom, u privatnim apartmanima. Aerodrom? Pa na Grobniku je jak vjetar, a ovdje manje puše, i s našim iskustvom lako podnosimo ovaj vjetar."

Jedan od sudaca na natjecanju, a iz redova "Kрила Kvarnera", Darko Elezović tumači: "Čim krene toplije vrijeme tijekom dana, počinju termalna strujanja. Vjetar se mijenja i mijenja smjer, pa je u takvim momentima bila potrebna velika koncentracija padobranaca. U svakom slučaju, natjecatelji su oduševljeni ovim pogledom i prizorima, krajolikom kojeg vide iz zraka. To samom natjecanju daje dodatnu atraktivnost kakvu u Rijeci, odnosno na Grobniku ne možete naći. Ti otoci same razvedenosti ovog arhipelaga, promatrani dok padate, nešto je što se padobrancima malo gdje može priuštiti. Aerodrom je smješten na jednom vrlo dobrom mjestu i kao što sami vidite vrijeme je idealno, dok recimo oko pada kiša", komentira Elezović.

Hrvatski zrakoplovni savez uvijek je prisutan na ovakvim natjecanjima, kaže nam njegov predsjednik Tonči Panza kojeg smo zatekli pokraj piste. "Hrvatska ima veliku tradiciju u organizaciji ovakvih smotri, a na ovom je aerodromu još 1985. godine održano Svjetsko prvenstvo. Pratimo sva takva događanja. Serija natjecanja koja je startala u Hrvatskoj, ovdje na Lošinju, nastavlja se tijekom srpnja i kolovoza na Bledu (Slovenija), u Altenstadtu (Njemačka),

Lošinjski aerodrom izgrađen je 1985. upravo za potrebe Svjetskog padobranskog prvenstva - danas je prioritarna potreba produženje piste na 1.260 metara jer sadašnja dužina zadovoljava isključivo promet malim avionima

Mali Lošinj

Predsjednik Hrvatskog zrakoplovnog saveza Tonči Panza

Povijest lošinjskog aerodroma započela je prije 23 godine kad je Lošinj bio domaćin Svjetskog padobranskog prvenstva. - Ovim natjecanjem ujedno želimo i nadamo se - napominje direktor natjecanja Zvonko Josipović - potaknuti njegovo ozbiljnije uređenje, ulaganje u njegovu pistu, objekte, a što u proteklih 23 godine nije bila praksa

Tandem skakači - turisti su skakali uz pomoć iskusnih padobranaca s 4.000 metara visine

ugostio padobrance nakon 23 godine

u Belunu (Italija), Zell Am Seeu (Austrija) i u Lokardu (Švicarska), a služi nam i kao priprema za Svjetsko prvenstvo koje je ove godine u Češkoj, a na kojem ćemo, nadamo se, ove godine postići dobre rezultate.”

Slovenci ekipno najbolji, pojedinačno Česi

Dva aviona padobranskog kluba “Kriła Kvarnera” AN 2 i Cesna 207, te vojni helikopter MI-6 podizali su u zrak 30 padobranskih ekipa i slijetali, naravno, bez njih. U spuštanju s padobranom i doskokom na cilj, radijusa 16 centimetara, odnosno krug od 2 cm, veliki okršaji vodili su se između čeških, slovenskih, njemačkih, mađarskih i talijanskih natjecatelja u svim kategorijama, od juniora pa do veterana. Najbolji su pojedinačno bili Česi, njihov je Jiži Gecruk prvi u glavnoj konkurenciji, a Peter

Smešny u juniorskoj. U ukupnom plasmanu najbolji su bili Slovenci.

Hrvatske boje branile su ekipe muške (7. mjesto) i ženske reprezentacije (20. mjesto), te padobranskih klubova iz Rijeke, Osijeka i Zagreba koji su se plasirali među zadnjih 10 ekipa. Pojedinačno najuspješnija je od naših padobranaca bila Jasmina Žeželić iz “Kriła Kvarnera” osvojivši 4. mjesto u ženskoj konkurenciji.

Turističko padobranstvo

“Kako su padobraneci došli na Lošinj tjedan dana prije, da bi natjecanje pripremili, pala je ideja da publici pokušaju više približiti

padobranstvo, privući goste tom sportu kroz tandem skokove. Netko tko uopće nije pripremljen za skokove, nakon samo pola sata pripreme može se vinuti u visine i skokom s 4.000 metara uživati u svemu onome u čemu mi stalno uživamo. Tako da smo na taj način bili pravi hit taj vikend i jednostavno nismo ni uspjeli prihvatiti sve turiste koji su htjeli skakati iz aviona”, rekao nam je David Curkan, predsjednik Kluba. “Iskustvo jednoga tandem skakača povuklo je drugog, traćeg, priča je krenula po gradu, tako da ćemo svratiti ovamo još koji vikend da bismo mogli taj užitek priuštiti svim zainteresiranim”, zaključuje Curkan.

Snežana Pejčić sportašica Županije za 2007. godinu

U reprezentaciji od 1998.
godine - Snežana Pejčić

Snežana Pejčić, dvadesetčetverogodišnja članica hrvatske streljačke reprezentacije, u Pekingu na Olimpijskim igrama 2008. branit će boje Hrvatske, Primorja i matičnog Streljačkog kluba "Lokomotiva" iz Rijeke. Mlada riječka sportašica postigla je do sada niz zapaženih rezultata i stekla titulu državne rekorderke 2002. godine u juniorskoj kategoriji u disciplini malokalibarska puška na 50 metara ležeći. Kao seniorka tijekom ove godine postavila je rekord u zračnoj pušci na 10 metara. Nosi i titulu prvakinje Hrvatske u malokalibarskoj pušci trostav. Na 4. Svjetskom kupu u streljaštvu u Milanu na kojemu je nastupilo više od 700 natjecatelja iz 70 zemalja, u disciplini zračna puška Snežana je izborila finale rezultatom od 397 krugova. Rezultatom iz dodatnih deset hitaca osvojila je ukupno šesto mjesto i tako ispunila prvu hrvatsku streljačku kvotu za nastup na Igrama u Pekingu. Uz brojna priznanja, pohvale i nagrade, Snežana nosi i naslov sportašice Primorsko-goranske županije za 2007. godinu.

Streljaštvo dio života - nikakva žrtva

- Ja sam za reprezentaciju počela pucati još 1998. - počinje svoju priču olimpijka i strijelkinja "Lokomotive" Snežana Pejčić. - Prvo natjecanje mi je bilo Prvenstvo Europe, znači odmah u vatru. A neki značajniji rezultati došli su ako se ne varam 2001. Ima jedan međunarodni turnir krajem prvog mjeseca svake godine za koji opravdano kažu da je jači od Prvenstva Europe, možda jači i od Prvenstva svijeta. I ja sam tamo

osvojila četvrto mjesto sa svojim osobnim rekordom, a sljedeće godine sam bila treća na Prvenstvu Europe. I tada je to krenulo. A kvote vam se kod nas dijele na Svjetskim kupovima, Prvenstvu Europe i Prvenstvu svijeta. S time da se na Europskom prvenstvu dijele dvije, na Svjetskom tri, a na Svjetskom kupu samo jedna. Na ovom na kojem sam ja odnijela kvotu dobila sam s 397 krugova od mogućih 400.

* Koliko toga žrtvujete zbog bavljenja vrhunskim sportom? Razmišljate li uopće o tome?

- Znete, s obzirom da je meni streljaštvo veliki dio mog života, nije mi to nikakva žrtva. Meni je to streljaštvo toliko bitno u životu da ja apsolutno ne gledam na taj način, kroz žrtvovanje. Ono, nemam vremena otići na kavu jer moram na trening... za sve se može naći vremena. U biti, sada trenutno i živim od streljaštva, koliko god to može čudno zvučati i meni je bilo. Ali meni se posrećilo jer dobivam dvije stipendije: gradsku i onu Olimpijskog odbora. Ali nakon Olimpijade ta se ukida, ona traje od osvajanja kvote do Olimpijade.

Glava je najbitnija

* Kako je sve počelo...

- A to vam je klasična priča. Bili smo šesti razred, onda su nas odveli na testiranje i meni se izgleda sviđjelo. Nekako iz drugog šuta prijateljica me je nagovorila da se idemo učlaniti u klub, trenirati i eto mene tu. Prvo iskustvo i treninzi bili su sa zračnicom. Ona je lakša, manje opasna. Djetetu u 6. razredu

ipak nije zgodno dati mali kalibar, ali ja sam već sljedeće godine, sljedeće sezone, prešla na malokalibarsku pušku. Pucam i trudim se biti uspješna i s jednim i s drugim, s time što sam do sada imala nekako više uspjeha sa zračnom puškom.

* Što je najbitnije u streljaštvu: oko, preciznost, smirenost, hladnokrvnost, treneri...?

- Ima tu od svega pomalo. Naravno da vam trener tu pomaže, ali mislim kroz sve

Na natjecanju u gađanju malokalibarskom puškom

ove godine, koliko sam shvatila, najviše se mora biti jak u glavi. Sve se to može naučiti, tehnika, može se biti i talentiran, ali ako nemaš "složenu glavu", ništa od svega toga. Neki kažu mirna ruka, dobro oko... mislim... ja sam "čorava", nosima naočale, pa? Ha, ha, ha... To nema veze. Glava je tu najbitnija.

I u 57. osvajaju medalje

* Dokad se može biti vrhunski strijelac?

- A mi smo tu super. Streljaštvo je divan sport jer nije limitiran godinama. Na zadnjoj Olimpijadi su za svaki sport izačunali prosjek godina na pobjedničkom postolju. U muškom pucanju taj prosjek je bio 48 godina. Čovjek koji je osvojio tada medalju, mislim brončanu, imao je 57 godina... i još uvijek puca!

* Što očekujete na Olimpijadi?

- E znala sam da ćete me to pitati... ha, ha... Ustvari ne znam što bih na to odgovorila. Da kažem očekujem finale, mislim to je glupost jer nikada se ne zna što će biti. Ako kažem ne očekujem ništa, opet je glupo jer čim ideš na Olimpijadu moraš nešto očekivati. Tako da jedino u što sam sigurna jest da ću tamo dati sve od sebe, i stvarno probati sve što je u mojoj moći da ostvarim rezultat koji će nešto značiti. A kako će biti, ostaje vidjeti...

Moj moto je uvijek biti dobar. Ne znam postoji li netko tko se bavi sportom a bez tog motiva.

Pejčić: Trenutno i živim od streljaštva, koliko god to čudno zvučalo

Streljaštvo je divan sport jer nije limitiran godinama, kaže Snježana Pejčić. Na zadnjoj Olimpijadi su za svaki sport izačunali prosjek godina na pobjedničkom postolju. U muškom pucanju taj prosjek je bio 48 godina. Čovjek koji je tada osvojio medalju imao je 57 godina... i još uvijek puca!

Jedino u što sam sigurna je da ću na Olimpijadi dati sve od sebe

Moj moto je

uvijek biti dobar

Totalno sam iscrpljen jer svaki dan radim od 8 do 16 sati, a uz to putujem na posao iz Omišlja. Ali, istodobno sam i emotivno potpuno ispunjen što mi je poticaj da istim tempom nastavim i dalje.

Raditi s djecom je posebno iskustvo, a osobito s djecom s posebnim potrebama koja vas potpuno zaokupe. Riječi su to Jakoba Patekara, učitelja engleskog jezika u Osnovnoj školi Pećine koji se od svojih kolega razlikuje mladenačkim izgledom tako da ga je teško razlikovati od učenika viših razreda, ali i po nesebičnom poklanjanju samoga sebe za dobrobit djece.

Jakob je još od apsolventskih dana volonter u toj istoj školi, a volonterstva se nije odrekao ni kada je dobio u ruke imenik i veliku odgovornost da učenike mnogo toga nauči iz predmeta koji predaje i života uopće.

- U školu Pećine došao sam na praksu, a kada sam taj obavezni dio obrazovanja završio, odlučio sam ostati i volontirati kao suradnik u nastavi. U školi je dosta djece s posebnim potrebama, odnosno s problemima u ponašanju s kojom se mora više raditi individualno i moja pomoć je itekako dobro došla učiteljici. Zapravo, mislim da sam ja imao sreću što su ravnateljica i učiteljice nižih razreda s velikim oduševljenjem prihvatile moju molbu da mi dopuste pomagati u nastavi.

Volonter sam dvije godine. Prvu godinu sam radio u 2. razredu, a sada sam u produženom boravku gdje opet najviše pomažem djeci koja bi bez pomoći teško savladala nastavni program. U međuvremenu sam diplomirao i dobio

mjesto učitelja engleskog jezika, ali volonterstva se, usprkos napornom radu, nisam odrekao. Razlog je jednostavan - jako volim djecu i ništa mi nije teško. Možda ću ipak zbog obaveza u nastavi, jer predajem u prvom, drugom, petom, šestom, sedmom i osmom razredu, morati malo smanjiti broj volonterskih sati, ali nikada neću potpuno prestati. Većina mojih prijatelja i poznanika me ne razumije. Pitaju me - koliko ti za to plaćaju, a kad im kažem da to radim zbog sebe, a ne zbog novca, obično čujem zaključak - baš si blesav. Ja to ne razumijem, jer volonterskim se radom pomaže sebi i drugima. Ne znam kako bih se uklopio u svakodnevne radne obveze da nisam volontirao s djecom, a s druge strane djeci sam jako pomogao - kaže mladi profesor.

Šestorica veličanstvenih

Jakob je jedan od šestero volontera koji se mogu pohvaliti da su prvi dobili volontersku nagradu koje je za 2007., tri na razini Grada, a tri na razini Županije, dodijelio Volonterski centar Udruge za razvoj civilnog društva SMART. Osim Jakoba nagradu su dobili Josip Ćuk, volonter Streljačkog kluba Dub iz Malinske, Velimir Stanislavljević, iz Udruge umirovljenika Kastav, te Riječani Ivana Aničić, organizatorica u Riječkom sportskom savezu,

Prema iskustvima onih koji su se odlučili na volontiranje mogu reći da se često dobije više nego što se daje - Zvezdana Schultz-Vugrin iz udruge SMART

Rad s djecom

Ciljanom akcijom udruge SMART uređivan je okoliš Dječje bolnice Kantrida

Anton Kusturin iz Mjesnog odbora Srdoči i Alen Kapidžić iz Udruge Katapult.

Nominirali su ih njihovi prijatelji i suradnici, kriterij je bio najmanje 120 sati volontiranja tijekom godine dana, a Povjerenstvo SMARTA je odabralo njih šestoro. Već se nestrpljivo čekaju ovogodišnje nominacije jer će najbolji u 2008. dobiti volontersku nagradu u povodu Međunarodnog dana volontera koji se obilježava u prosincu.

Zvezdana Schulz-Vugrin iz udruge SMART objašnjava:

- Volonterski centar je osnovan prije tri godine, a prije toga je obavljeno istraživanje o odnosu naših ljudi prema volonterstvu. Rezultati su nas čak malo iznenadili jer je 40 posto ispitanika na pitanje da li biste radili bez naknade, odgovorilo pozitivno. To je rezultat kakav se, primjerice, dobiva u Velikoj Britaniji gdje je volonterstvo mnogo razvijenije nego kod nas, ali zamka je u učestalosti volonterskog rada. U Hrvatskoj volonter radi

Udruga za razvoj civilnog društva SMART već tri godine promovira volonterstvo u Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji, a Jakob Patekar iz Omišlja, Josip Ćuk iz Malinske, Velimir Stanislavljević iz Kastva te Riječani Ivana Aničić, Anton Kusturin i Alen Kapidžić prvi su dobitnici volonterskih nagrada

Volonterski centar osnovan je u Rijeci prije tri godine i vrlo je aktivan - s akcije na Korzu

Korporativno volontiranje

Svijet je krenuo i korak dalje. Poslovodstva velikih tvrtki sve češće organiziraju korporativno volontiranje, odnosno umjesto da sastanke organiziraju u zimskim ili ljetnim centrima i hotelima, te da u predahu poslovnih sastanaka igraju tenis, jedre ili skijaju, rade neki koristan posao.

- Kod nas to još nije praksa, ali postoji jedan dobar primjer. Dr. Goran Sušić iz Eko centra Caput Insuale Beli ima iskustva u tome i uspio je dobiti grupu poslovnih ljudi koji su, umjesto spomenutih sportskih aktivnosti, gradili labirint i tvrdi da su svi nakon teškog fizičkog rada i objeda u prirodi bili više nego zadovoljni - kažu u SMARTU.

Jakob Patekar, 25-godišnji učitelj engleskog jezika još je kao apsolvant počeo volontirati u Osnovnoj školi Pećine gdje se kasnije i zaposlio, ali od volonterskog rada s djecom s posebnim potrebama ne odustaje

uvijek je posebno iskustvo

samo nekoliko puta godišnje, a u zapadnim zemljama pet-šest puta tjedno. Zanimljiv je još jedan podatak - najviše pozitivnih odgovora dali su pripadnici starijih generacija, a ipak među volonterima ima i dosta mladih osoba, prije svega srednjoškolaca i studenata. Naime, stvorili smo bazu podataka na našoj web stranici, www.smart.hr, i imamo oko 160 osoba zainteresiranih za volontiranje, te 40-ak ustanova i organizacija kojima trebaju volonteri. Najviše je zdravstvenih i socijalnih ustanova, ali ima i škola, sportskih i drugih organizacija. Volontirati se može na raznim područjima i organizacijama, ali moraju biti neprofitne. Primjerice, uskoro će biti potrebno mnogo volontera za Europsko plivačko prvenstvo - kazala nam je Zvijezdana.

Volontiranje prema osobnim interesima

Većoj promociji volonterstva u zadnje vrijeme ide na ruku Zakon o volontiranju koji je donesen lani i Nacionalni odbor za razvoj volonterstva posredstvom kojega

su se umrežile volonterske organizacije u Zagrebu, Splitu, Osijeku, Rijeci i drugim većim gradovima, a donesen je i etički kodeks o volontiranju.

- Problem je što kod nas ljudi ne znaju mnogo o volontiranju i trebalo bi mnogo više o tome govoriti u školama, ali zakazali su i mediji, pa sve ostaje na volji i želji pojedinca da sam nešto o tome sazna. Dakle, trebalo bi provesti edukaciju i vjerujem da bi rezultati bili puno bolji. Kada danas spomenete volontiranje, u oblačiću iznad glave pojavi se slika bolnice, dobrosusjedske pomoći ili pomoći starijim osobama. Istina, najčešće se volontira u zdravstvenim i socijalnim ustanovama, ali na našoj web stranici www.smart.hr svatko si može naći područje volontiranja prema osobnom interesu - od sporta do kulture.

Prema iskustvima onih koji su se odlučili na volontiranje mogu reći da se često dobije više nego što se daje, odnosno sam osjećaj da si

nekome pomogao te ispunjava. Za sada je onima koji žele volontirati na usluzi naša baza podataka, a i Volonterski centar povremeno poziva na neke ciljane akcije pa smo među ostalim uređivali okoliš Dječje bolnice Kantrida i Lječilišta u Velom Lošinju. Naravno, neki misle i drugačije, osobito mlađe generacije. Uvijek se sjetim odgovora jednog mladića koji je na naše anketno pitanje odgovorio - bolje za džaba ležati nego za džaba raditi. Ali, ne misle svi tako - kaže Zvijezdana Schultz-Vugrin.

Među njima je svakako mladić s početka naše priče. Jakob, uz to što volontira nastoji ideju volontiranja promovirati među svojom generacijom.

- Razgovarao sam s profesorima na fakultetu i predložio im da kroz predavanja i u razgovorima sa studentima šire ideje o potrebi i ljepoti volontiranja, ali ne znam je li netko to i učinio - kaže Jakob Patekar.

ekoetno

Zahvaljujući razumijevanju i značajnim ulaganjima Primorsko-goranske županije, poljoprivreda na brdsko-planinskom i području zaobalja naše županije sustavno se podupire i razvija sve od 2000. godine kada je na inicijativu PGŽ-a i nekoliko lokalnih samouprava osnovan Centar za brdsko-planinsku poljoprivredu. Osnivači su te 2000. godine uz Primorsko-goransku županiju bili općine Brod Moravice, Čavle, Fužine, Jelenje, Klana, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora, Skrad, Općina Vinodolska i Viškovo te gradovi Čabar, Delnice, Kastav i Vrbovsko, a naknadno su se u Centar uključili kao pridruženi članovi Općina Matulji, Grad Bakar i Grad Novi Vinodolski.

Devet programa za obiteljska gospodarstva

Centar je smješten u Staroj Sušici, mjestu udaljenom dva-tri kilometra od Ravne Gore. Trenutačno upošljava četiri djelatnika kojima se tijekom razdoblja vegetacije svake sezone pridružuje još dva sezonska radnika. Vršitelj dužnosti ravnatelja Centra je inženjer Dalibor Šošarić koji napominje kako će u tijeku ove godine Centar raditi na devet programa, poimence razvoj voćarstva, autohtonih proizvoda, pčelarstva i stočarstva Gorskog kotara i zaobalja, razvoj vinogradarstva zaobalja, poljoprivrednoj proizvodnji na obiteljskom gospodarstvu, edukaciji poljoprivrednika, okrupnjavanjem poljoprivrednog zemljišta HR te obnovom trajnih nasada voćnjaka i vinograda.

Neki od ovih programa imaju dugotrajni karakter te se provode od početka rada Centra, pogotovo razvoj voćarstva, stočarstva te obnova trajnih nasada voćnjaka i vinograda gdje je do sada podignuto preko 200 hektara novih nasada. Svi programi su usmjereni na razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s težnjom povećanja obujma i kvalitete njihovih proizvoda. Većina programa, što je vidljivo i iz njihova naziva, obuhvaća i Gorski kotar i zaobalje, a neki su zbog svojih posebnosti i specifičnosti vezani samo za Gorski kotar ili samo za zaobalje. Tako se vinogradarstvo razvija samo uz obalu, pri čemu je već uspješno promoviran pjenušac

“Stara bakarska vodica”, a ove će se godine pokušati na području Kastva razviti uzgoj poznate kastavske belice. Na području katastarske općine Općine Vinodolske i Novog Vinodolskog provodi se Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta u HR koji se osim u PGŽ-u provodi još i u Vukovarsko-srijemskoj, Zagrebačkoj i Varaždinskoj županiji, a uz PGŽ i spomenute lokalne samouprave sufinancira ga i Vlada Švedske te Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvitka.

Proučava se sedam sorti goranskog krumpira

Među čisto goranske projekte svakako spada uzgoj goranskog krumpira koji se provodi u okviru programa Razvoja autohtonih proizvoda Gorskog kotara i zaobalja, a pojašnjavajući pojedinosti vezane uz taj projekt v.d. ravnatelja Centra za brdsko-planinsku poljoprivredu inženjer Dalibor Šošarić kaže:

- Cilj programa je definiranje brand imena “goranski krumpir” koji bi bio brand ovog kraja, kao što je to, primjerice, lički krumpir ili ogulinsko zelje. Da bismo to učinili, krenuli smo u trogodišnje istraživanje koje provodimo na dvije velike parcele u Staroj Sušici i Skradu gdje smo 2007. godine zasađili sedam sorti krumpira i kroz sljedeće tri godine pokušat ćemo pokusima otkriti koje su najprihvatljivije za sadnju na području Gorskog kotara i koje možemo tržištu ponuditi kao svojevrсни goranski brand. Budući da je riječ o istraživanju, nismo zasađili veće količine, već nam je prvenstveni cilj otkriti kako se svaka od pojedinih sorti prilagođava goranskim uvjetima. Ispitivanja će trajati još ovu i sljedeću godinu i tek nakon toga, sustavno odredbama znanstvenih istraživanja, odlučit ćemo koje ćemo vrste uzgajati.

Suradnik Centra na provedbi ovog programa je poduzetnik Ivan Butorac iz Viškova te Poduzetnički inkubator PINS d.o.o. iz Skrada. Odabir krumpira učinili smo na iskustvu gospodina Ivana Butorca, koji je nabavio i dao gomolje krumpira Centru za provedbu ovog programa, te gospodina Ivana Salopeka, dugogodišnjeg ravnatelja Centra i poznatog

hrvatskog stručnjaka za ovo područje. Na temelju prošlogodišnjih rezultata napravili smo prvu selekciju sorti, a konačnu realizaciju ovog programa očekujemo u 2010. godini. No, dok se sve to ne dogodi pokušat ćemo izvršiti otkup krumpira od sadašnjih proizvođača preko otkupne stanice “Zeleno srce” u Skradu, pakirati ga u prepoznatljivu ambalažu te ponuditi na tržište - najavljuje Šošarić.

Donacija PGŽ-a za plastenike i rasadničku proizvodnju

Trenutačno stanje s proizvodnjom krumpira na području Gorskog kotara je slabo, smatra Šošarić i pojašnjava:

- Proizvodnjom krumpira na području Gorskog kotara bavi se Zavod za krumpir u Staroj Sušici, poduzeće “AgroKupjak” poduzetnika Alenka Podnara u Kupjaku te PZ “Lič” koja ove godine planira sadnju oko 11 hektara merkantilnog krumpira. Ostali proizvođači su mali proizvođači koji rade ponajprije za svoje potrebe. To je daleko od onoga što bi moglo biti i od onoga što je nekada Gorski kotar značio u proizvodnji krumpira, a u tome je možda velika šansa za razvoj poljoprivrede. Prostora i mogućnosti ima puno - smatra Šošarić koji ne propušta priliku zahvaliti jedinicama lokalnih samouprava, osnivačima i pridruženim članovima Centra na iskazanom povjerenju te pomoći oko provedbe programa Centra:

- Posebno se zahvaljujem Primorsko-goranskoj županiji čijom su kapitalnom donacijom realizirani brojni programi. Tako su, primjerice u 2004. godini kapitalnom donacijom od strane PGŽ-a u iznosu od 700.000 kuna podignuta dva plastenika ukupne površine 520 četvornih metara te nabavljena mehanizacija za rasadničku proizvodnju. Potom je 2005. godine kupljen i hektar zemljišta na kojem je u planu gradnja poslovnog objekta Centra za koji se trenutno radi projektna dokumentacija. Tu je i niz značajnih sufinanciranja kojima su realizirani važni programi kao primjerice Otkupna stanica u Skradu te nabava balirke za sijeno koja je dana na korištenje PZ “Tisa” iz Čabra - ističe Šošarić.

Zasadili smo sedam sorti krumpira i kroz sljedeće tri godine pokušat ćemo pokusima otkriti koje su najprihvatljivije za sadnju na području Gorskog kotara i pomoću kojeg možemo tržištu opet ponuditi taj svojevrsni goranski brand, kaže inženjer Dalibor Šošćarić

Jedan od programa u priobalju je vinogradarstvo, pri čemu je već uspješno promoviran pjenušac "Stara bakarska vodica"

Goranski krumpir bio je zaštitni znak ovoga kraja, kao što je to, primjerice, lički krumpir ili ogulinsko zelje

Goranskom krumpiru vratiti brand

Ing. Dalibor Šošćarić, v.d. ravnatelja Centra

inicijative

Prednjače među nezaposlenima, rijetko ih se bira na rukovodeća mjesta pa je samo 22,5 posto direktorica i ravnateljica, lošije su vrednovane na poslu pa na istom radnom mjestu zarađuju manje nego njihovi kolege muškarci, u Saboru žene su samo petina od ukupnog broja zastupnika, a samo pet posto ih je na čelu općina ili gradova. Osim po udjelu nezaposlenih u ukupnom brojkama na popisima Zavoda za zapošljavanje, "u prednosti" su i kad je riječ o nasilju u obitelji - u većini slučajeva zlostavljači su muškarci, a žene s djecom bježe u skloništa za žrtve nasilja. To je život žene u Hrvatskoj, kao i u našoj županiji u 21. stoljeću pa se može zaključiti - žene bi trebale biti zadovoljne uvriježenim izrazom "ljepši spol" i ne tražiti ništa više od toga.

- Sve je to istina, a stanje se razlikuje u odnosu na političku vlast u pojedinim jedinicama lokalne i regionalne uprave. U Rijeci i Primorsko-goranskoj županiji na vlasti je SDP, a podaci govore o nešto jačoj zastupljenosti žena nego u ostatku države. U Županijskom poglavarstvu je 5 žena među 13 članova što čini 38 posto. Među pročelnicama županijske uprave 5 je žena od deset, što je visokih 50 posto. Imamo zamjenicu župana i dvije potpredsjednice Županijske skupštine, u kojoj je inače 25 posto žena. To inače nije dovoljno jer preporuka Vijeća Europe kaže da niti jedan spol u politici ne smije biti zastupljen s manje od 40 posto - kaže Irene Gregorović-Filipčić, predsjednica Povjerenstva za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije.

Puno posla - malo novca

Povjerenstvo je izraslo iz Odbora za ravnopravnost spolova, a naša županija je prva, još 1998. osnovala taj odbor. S vremenom je postalo stručno tijelo koje budno prati rad Županijske skupštine i osvrće se na donesene zaključke. U povjerenstvu su većinom žene, a interese jačeg spola zastupaju dva muškarca. Redovito se održavaju sastanci, a naša sugovornica kaže da se često raspravlja vrlo žustro pa se odluke nerijetko donose izglasavanjem.

- Napravili smo plan rada i svaki mjesec obrađujemo jednu temu. Povezani smo i s povjerenstvima u mnogim hrvatskim gradovima pa

razmjenjujemo iskustva i borimo se za veća prava žena u svim područjima života. Suradujemo i s raznim udrugama koje se brinu o zlostavljanim ženama i ja mislim da ih u županiji, a posebno u Rijeci, ima dovoljno. Pomoć ženama pružaju svjetovne i crkvene organizacije, a ima i nekoliko savjetovaštva. Nacionalna politika traži od nas sve više zalaganja, što pak iziskuje više novca. Moram pohvaliti predsjednika Županijske skupštine Marinka Dumanića koji redovito prati naš rad, ali morat ćemo izboriti nešto više novca, zbog provođenja projekata i programa - kaže Irene.

U rujnu će članovi Županijskog povjerenstva obići sva formirana gradska i općinska povjerenstva, jer je mnogima potrebna pomoć u radu, te potaknuti osnivanje u jedinicama lokalne samouprave gdje povjerenstva još ne postoje. Pred izglasavanjem je i Zakon o ravnopravnosti spolova koji nije loš, ali ne postoje prekršajne odredbe pa se pripremaju amandmani, jer, ako se od povjerenstava traži ozbiljan pristup radu, potrebna je i politička snaga za donošenje odluka, mišljenja je naša sugovornica.

Treba reći što ne valja

Premda i poneki muškarac osjeti na svojim leđima nepravdu, u ravnopravnosti spolova brojke su ipak "na strani" žena. Zarađuju 20 posto manje od muškaraca, kod odluke o zapošljavanju prednost ima muškarac, a najveći problem su ugovori o radu koji se u pravilu sklapaju na tri ili šest mjeseci pa ako žena ostane trudna ili ako pobolijeva, kada ugovor istekne poslodavac ga jednostavno ne produži. Žrtve nasilja u obitelji su uglavnom žene, a kako se sve to zna, Povjerenstvo je odlučilo "okrenuti pilu naopako" i organizirati sastanak s predstavnicima sudstva, policije i prekršajnog suda tako da se ne govori o tim problemima i eventualno riješenim slučajevima nego o problemima u radu i onome što ne valja.

- Zaključili smo da se prekasno donose mjere zaštite u obitelji,

da je psihosocijalni tretman počinitelja dobar, ali da bi kaznu zatvora trebalo zamijeniti novčanom kaznom, da nije rješenje izdvojiti žene u skloništa a ne naći im posao pa se one opet moraju vratiti suprugu koji ih je zlostavljao itd. Dakle, to je ono s čime se moramo ubuduće uhvatiti u koštac - kaže Irene Gregorović-Filipčić.

I muškarci su ponekad slabiji spol

Brojke govore da su žene najčešće žrtve nasilja, ali ponekad su to i muškarci. Koliko često je jači spol žrtva slabijeg i ljepšeg, teško je reći jer je u našem društvu još uvijek sramota to priznati, pa se češće čuje o zlostavljanju starijih osoba, nerijetko starih roditelja koji stradavaju od ruke vlastite djece ili muškarci traže pravdu kada je riječ o skrbi za djecu nakon rastave braka, jer se ona u pravilu povjeravaju majkama.

- Ima još jedan specifičan problem, a to je roditeljski dopust. Koliko je meni poznato, u Hrvatskoj je samo nekoliko muškaraca koristilo tu mogućnost, a jedan među njima je Riječanin. Nažalost, kada se vratio na posao odmah je dobio otkaz. Teško je reći je li to zbog roditeljskog dopusta ili nekog drugog razloga, ali primjer je indikativan. U mnogim zemljama to je normalno, a u Švedskoj, primjerice, 40 posto muškaraca koristi roditeljski dopust - kaže naša sugovornica.

No, vratimo se ženama. U mnogim europskim državama zauzimaju vidno mjesto u politici. Primjerice u Finskoj ih je 48 posto, ali isto toliko ih je i u političkim tijelima

Žene se ne bi trebale zadovoljiti misaonom

Predsjednica Povjerenstva za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije Irene Gregorović-Filipčić govori o životu žena u Hrvatskoj u 21. stoljeću i pokušajima da se učine pozitivni pomaci: U politici ih je samo petina, toliko ih je i na rukovodećim mjestima, a kada se progovori o zlostavljanju u obitelji onda postotak skače do najvećih brojki

Španjolske za koju mnogi misle da je tradicionalistička država s velikim utjecajem Katoličke crkve. Pitanje je mogu li se žene u Hrvatskoj jače angažirati u politici i društvenom životu kada istraživanja pokazuju da ih 80 posto obavlja kućanske poslove, da je briga za djecu gotovo isključiv zadatak majki, da ih se bira najčešće u školske odbore gdje ne dobivaju novčanu naknadu za razliku od muškaraca koji u nadzornim odborima i upravnim vijećima tvrtki dobro zarađuju, što će Povjerenstvo morati uzeti u razmatranje i pokušati promijeniti.

- Naravno da su to naši trajni zadaci, ali ove godine bismo željeli organizirati i malo ležerniji program. U suradnji s lokalnim povjerenstvima i udrugama, kao što su Ruta iz Cresa ili Goranske vunarice, želimo obilježiti Seoski dan žena u Rijeci. To je 15. listopada i nadamo se da ćemo na štandovima pokazati što naše žene, unatoč problemima, rade. Nastavit ćemo organizirati i druge akcije, osobito u suradnji s udrugama B.a.b.e. i Cessi s kojima posebno dobro surađujemo, te provesti još neka istraživanja o životu žene - kaže Irene Gregorović- Filipčić.

Irene Gregorović-Filipčić: U Hrvatskoj je samo nekoliko muškaraca koristilo roditeljski dopust, a jedan među njima je Riječanin. Nažalost, kada se vratio na posao odmah je dobio otkaz

Žrtve nasilja
u obitelji su
uglavnom žene

U Saboru su žene samo petina od ukupnog broja zastupnika, i samo ih je pet posto žena na čelu općina ili gradova

ustanove

Uvod u zbirku oružja

Od carske čaše

Ni kriv ni dužan Apoksiomen je morao svjedočiti razuzdanosti bez koje u našoj zemlji nema vjenčanja, pa, da brončana statua može osjećati i razmišljati, sigurno bi poželio vratiti se u morske dubine kod otočića Vele Orjune. Premda svijet (pitamo se je li tako i u Hrvatskoj) brui o našem Apoksiomenu otkakao je prije devet godina izvađen iz mora, valja se još jednom prisjetiti - pronašao ga je 1996. godine belgijski ronilac i turist Rene Wouters, nakon čega je jedno vrijeme šutio, pa tajnu djelomično otkrio instruktorima ronjenja iz Malog Lošinja, a kuloari pričaju da je iz državnog proračuna isplaćena golema suma novca da bi g. Rene pokazao gdje Apoksiomen 2.000 godina spavao. Većina kaže - vrijedilo je jer je grčki sportaš prekrasnog tijela s kojega struže nakupljene masnoće nakon natjecanja, postao - Hrvatski Apoksiomen.

Slijedilo je sedam godina iščekivanja tijekom kojih je najprije ležao u slatkoj vodi radi desalinizacije, a onda su ga restauratori uhvatili u svoje ruke i rezultat je poznat - Hrvatska ima jednu od osam u svijetu sačuvanih inačica kipa kojega su akademik Nenad Cambi i firentinski profesor Vincenzo Saladino vremenski smjestili u 4. stoljeće prije Krista, a Hrvatski Apoksiomen je nastao, opet prema njihovu

mišljenju, u 2. ili 1. stoljeću prije Krista. Riječ je o helenističkoj kopiji, a imamo čudnu sreću - među onih osam svjetskih apoksiomena, naš je najočuvaniji.

Spornih 20 kuna

Rijeka je, pak, imala sreću da je Apoksiomen u Pomorskom i povijesnom muzeju proslavio 9. obljetnicu vađenja iz podmorja, ali većina Riječana je na sve to ostala mrtva hladna. Tijekom dva mjeseca došlo ga je vidjeti oko 3.500 ljudi. Među njima je bilo dosta studenata povijesti umjetnosti ili likovne i primijenjene umjetnosti, đaka i protokolara, a onih koji su odlučili doći u Muzej i pokloniti se svjetskoj vrijednosti zbog osobne potrebe bilo je svega oko 1.800. Navodno je bila skupa ulaznica. Za odrasle osobe stajala je 30, za djecu, umirovljenike i članove strukovnih udruga 20 kuna, a za djecu do sedam godina ulaz je bio besplatan. Radi usporedbe recimo - u Firenci ga je došlo vidjeti više od 70.000 posjetitelja.

Ali ni gradska i županijska vlast nije pokazala veći interes. Već spomenuta vjenčanja mogla su se barem za ta dva mjeseca negdje premjestiti jer, unatoč dvostruko većem broju čuvara, nikada se ne zna što je nekome s bocom u ruci, a takvi su nam svatovi, moglo

Za osnutak muzeja "kriv" je Franjo Josip I. koji je u Rijeku donio jednu čašu iz svoje bogate zbirke i tadašnju vlast zadužio da to bude prvi eksponat budućeg muzeja

*Najpoštenije
bi bilo
Apoksiomena
smjestiti Malom
Lošinj - Margita
Cvijetinović
Starac*

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja kroz 32.000 muzejskih predmeta priča priču o arheološkim nalazima, etnografskim običajima, pomorstvu i svim povijesnim značajkama Primorsko-goranske županije

*Apoksiomenov
dvomjesečni
boravak u Rijeci
nije dobro
iskorišten*

Iz etnografske zbirke

do antičkog ljepotana

pasti na pamet. Apoksiomen je na svoju sreću čitav i sačuvan otputovao iz Rijeke, a za njim se vuku političke trakavice. HSS-ovci su odlučili boriti se za njegov trajni smještaj u Guvernerovoj palači što su objelodanili na konferenciji za novinare. Argumenti Bože Mimice su bili - Lošinj zimi spava zimski san, pa tko bi od stručnog kadra uopće želio otići raditi na otok, pa Palača Kvarner je preblizu mora, pa, na koncu, ne smije se takvu svjetsku vrijednost pohraniti na jednom otoku gdje turisti dolaze samo ljeti, nego mora biti u Rijeci koja razvija urbani turizam.

Za Apoksiomenova dvomjesečnog boravka u Rijeci niti jedan turistički djelatnik nije se sjetio da bi bilo dobro dovesti neku grupu stranaca kojima ulaznica od 30 kuna ne bi bila preskupa, a pitanje je jesu li uopće bili i vidjeli ga.

Pomorski i povijesni muzej je, zahvaljujući takvom odnosu, izgubio utrk u trajnim smještajem Apoksiomena, a ravnateljica Margita Cvijetinović Starac pošteno kaže da je uobičajeno sve što se pronađe smjestiti u mjesto najbliže nalazištu, ali da se moraju osigurati uvjeti i ispoštovati kriteriji za smještaj i čuvanje tako vrijednog nalaza.

- Ne vidim nikakvu razliku između Rijeke,

Splita, Zadra ili Zagreba. Svi imamo gotovo iste uvjete, ali najpoštenije bi bilo smjestiti ga u Malom Lošinj. Naravno, Lošinjima mora biti jasno što prije toga moraju učiniti i kako se kasnije o Apoksiomenu brinuti - kaže ravnateljica.

Četiri odjela

Ima se Pomorski i povijesni muzej čime pohvaliti i bez Apoksiomena. Četiri odjela, Kulturno-povijesni, Odjel povijesti pomorstva, Etnografski i Arheološki kroz 32.000 muzejskih predmeta pričaju priču o Hrvatskom primorju, otocima i Gorskom kotaru. Ima i dislocirane odjele u Dobrinju i Cresu, te 40 zbirki s raznorodnom građom. Ima i carsko porijeklo jer je za osnutak kriv Franjo Josip I. koji je u Rijeku donio jednu čašu iz svoje bogate zbirke i tadašnju vlast zadužio da to bude prvi eksponat jednoga muzeja, a kako se cara moralo slušati, Museo Civico je osnovan 1893. godine. Druga ustanova koju se nikako ne smije izostaviti je Gradski muzej Sušak, osnovan 1933. godine. Oba muzeja prelaze pod istu upravu 1949. i dobivaju naziv Muzej hrvatskog primorja, koji 1953. postaje Narodni muzej, a 28. lipnja 1961. osnovan je Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, smješten u

jednom od najljepših arhitektonskih ostvarenja u Rijeci, Guvernerovoj palači čiju je gradnju potaknuo riječki guverner Lajos Batthyany. Mađarska vlada projektiranje palače i nadzor povjerava uglednom mađarskom arhitektu, profesoru Alajosu Hauszmannu, a za uređenje angažirani su brojni slikari i kipari iz Rijeke, Budimpešte i Trsta.

Nakon burnih događanja kroz riječku povijest, tijekom koje je Palača bila sjedište gradskih i širih vlasti, sada se na 4.000 četvornih metara nalaze muzejske zbirke smještane u stalnim postavima, ali mnoge i u muzejskim depoima. Atrij je jedini izložbeni prostor, a kako već nekoliko godina traje uređenje viših katova, najveći dio muzejske građe nedostupan je posjetiteljima. Dakle, u prizemlju je Etnografski odjel koji otkriva bogatstvo običaja, nošnji i svakodnevnog života riječkog prigrada, Kastavštine, Grobinštine, Vinodolske doline, rubnih dijelova Like, Krka, Cresa, Raba, Lošinja, Suska, Unija i dijela Paga, a temelj je nacionalne kulture i dokaz trajanja hrvatskog etnosa na ovome području. Dio prvog kata je ambijentalno sačuvan, a u drugom dijelu je muzejski postav koji prikazuje stilski i morfološki razvoj namještaja od renesanse do historicizma. Uz namještaj su izloženi

ustanove

*Memorijalna zbirka
dr. Franje Kresnika,
poznavaatelja
kremonskih
graditelja violina*

funkcionalni i vrijedni predmeti od stakla, metala i keramike, te slike i skulpture. Tu je i memorijalna zbirka dr. Franje Kresnika, poznavatelja kremonskih graditelja violina.

Na drugom katu je povijesno-pomorski postav koji obuhvaća razdoblje od prapovijesti do danas, arheološka građa Rijeke i Županije, povijesne rekonstrukcije brodova, brodska oprema, slike i grafike koje prate povijesni razvoj Rijeke, priobalja i kvarnerskih otoka, prije svega kroz pomorsku prošlost. U parku je lapidarij, a tu se nalaze i lansirne cijevi za torpeda koje podsjećaju da je to oružje izumljeno baš u Rijeci.

Potreban je Pomorski muzej

- Sve je to skupljeno terenskim radom jer naši arheolozi obrađuju po desetak lokacija godišnje, te otkupima i donacijama. Naravno, radi se i sada, a radit će se i ubuduće. Neke terene obrađujemo ciljano, a na mnogima vršimo nadzor kod nekih građevinskih radova i taj posao nam donosi najviše prihoda. Guvernerova palača postaje već pomalo pretijesna i struka se slaže da bi se, ne samo zbog toga, nego i zbog značaja pomorstva i brodogradnje za ovaj kraj, trebala napraviti dislocirana pomorska zbirka koja bi prikazala sve detalje od prapovijesti pomorstva i brodogradnje do današnjih dana, kako bi oni koje zanima samo ta građa znali gdje trebaju ići. Ali ja sam i za korak dalje, u Muzeju bi trebale biti samo naznake i putokaz prema pojedinim zbirkama, posebno što se mnogo očekuje od urbanog turizma, a grupe često dolaze ciljano vidjeti muzejsku građu koja ih isključivo zanima. Netko želi posjetiti samo etnografsku zbirku, drugi zbirku oružja, treći kulinarsku zbirku, četvrte zanima prirodna baština, pete Frankopanski kašteli i tako dalje. Dakle, muzealci i turistički djelatnici trebaju skupiti glave i napraviti plan kako to organizirati. Središte bi bilo naš muzej iz kojega bi se granali putokazi prema zbirkama, a kad je riječ o frankopanskoj ostavštini treba napraviti turističke rute. Dio kaštela je obnovljen i to jako dobro, ali posjetitelja gotovo i nema. Moramo se ugledati na svijet koji je na svojoj baštini napravio turističku promidžbu - kaže ravnateljica Cvijetinović Starac.

I eto nas na početku. Kako smo iskoristili dvomjesečni boravak Apoksiomena u Pomorskom i povijesnom muzeju? Tu i tamo, ali samo na lokalnoj razini, mogle su se vidjeti obavijesti o radnom vremenu muzeja i cijeni ulaznice. Skromni oglasi oplemenjeni su fotografijom poprsja antičkog ljepotana koji je izgledao jako zamišljen. A kako i ne bi bio kada je, umjesto da dovodimo turiste koji će mu se diviti, postao dio politikantskih igara i stari svat na riječkim svadbama.

Gostionica "Bukaleta"

pijat

Svega 5 km od grada Cresa nalazi se Loznati, malo selo sa svega nekoliko nastanjenih kuća, crkvicom sv. Ivana Krstitelja i gostionicom "Bukaleta". Prekrasna, gotovo nedirnuta priroda, mirisi mora i soli koji dopiru iz daljine i miješaju se s opojnim mirisom kuša, magriža, lavande i vrtnih ruža, idealna su kulisa ove gostionice koja neprekidno radi od 1980. godine. U "Bukaleti" je sve domaće - prisno i toplo uređen interijer u kojem dominira ognjišće, crveno-bijeli stolnjaci, zavjese i jastučići, izloženi starinski predmeti, oruđe, narodna nošnja i mnoštvo bukaleta. Gostionica je poznata po janječim specijalitetima. Domaću janjetinu (i vlasnici imaju svoje stado ovaca) pripravljavaju na tradicionalan creski način - u krušnoj peći, na roštilju, pohanu ili kao gulaš s njokima. U "Bukaleti" možete pojesti i pravu domaću janječju juhu ili

janjeća jetrica, uživati u toplom domaćem kruhu, a jedini su ugostiteljski objekt koji poslužuje skutu, bilo kao predjelo, bilo u palačinkama prelivenim domaćim medom od kadulje. U rad gostionice uključeni su svi članovi obitelji Kučica, a ono što ne mogu proizvesti sami, nabavljaju od seljaka s otoka Cresa.

Recept za pohanu janjetinu

Sastojci za 4 osobe:
1,4 kg janjetine od buta i kotleta
jaje, brašno i krušne mrvice
sol i papar

Istučemo svaku šniclu, posolimo i popaprimo.
Uvaljamo u jaje, brašno i mrvice.
Pržimo u ulju na 180°.
Uz janjetinu poslužimo pečeni krumpir.

Recept za palačinke sa skutom i medom od kadulje

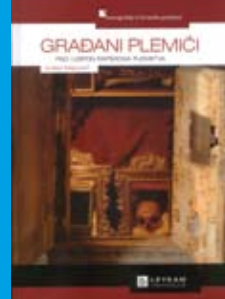
Sastojci:
smjesa za palačinke
ovčja skuta
med od kadulje
šećer
limunov sok

Palačinke napravimo na uobičajen način. U skutu umiješamo malo šećera i limunovog soka. Palačinke nadjenemo skutom, savijemo i polijemo domaćim medom od kadulje.

izdavaštvo

Dr. Dušan Mlacović: Srednjovjekovne ljude i odnose među njima svakako sam upoznao bolje od današnjih žitelja Raba i njihovih društvenih odnosa

U notarskim spisima iz druge polovice 14. stoljeća spominje se više od 900 emancipiranih osoba s tadašnjeg Raba u nekoliko tisuća raznih uloga i kombinacija

Gradani - pad i uspon rapsk

Čak kada bismo i zanemarili dosadašnji izuzetan doprinos rapskoj historiografiji slovenskog Rabljanina dr. Dušana Mlacovića, rad na nedavno objavljenoj knjizi "Građani plemići - pad i uspon rapskog plemstva" učinio bi ga bez sumnje jednim od najboljih poznavatelja rapske povijesti uopće. Naime, dr. Mlacović još je 1992. diplomirao na povijesnoj i filozofskoj katedri pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani radnjom "Rab u 14. stoljeću" za koju mu je dodijeljena fakultetska Prešernova nagrada za studente. Magistrirao je 1997. radnjom "Družbeni in ekonomski odnosi na Rabu v anžuski dobi 1358-1409 (Nobiles et populares)", a doktorirao 2006. disertacijom "Rapsko plemstvo v poznem srednjem veku".

Iako su mu porijeklo i osobna povezanost s Rabom možda i dali početni impuls za odluku o istraživanju rapske povijesti, daljnji rad na ovim povijesnim temama više nije imao taj karakter. Nedovoljna istraženost srednjovjekovnog Raba u odnosno na druge istočnojadranske gradove poput Zadra, Splita i Trogira (da o Dubrovniku i ne

govorimo) bila je dovoljno motivirajuća sama po sebi. Takve su okolnosti srednjovjekovni Rab posve neopravdano postavile u drugi plan, no sačuvani spisi i do sada nedovoljno proučavana pohranjena građa, osobito ona koja se odnosi na prisutnost Venecijanaca na Rabu, govore o njegovom posebnom značenju tijekom 13. stoljeća i kasnije, te polako, historiografski, vraćaju Rab u samo središte zbivanja unutar istočnojadranskog bazena tog vremena.

Austrijska vlast nije priznala rapsko plemstvo

Jedan dio ove izuzetno opsežne i detaljno analizirane arhivske građe, sistematizirane iz brojnih izvora, dr. Dušan Mlacović izložio je u svojoj novoj knjizi "Građani plemići - pad i uspon rapskog plemstva" čime je pružio i drugim medievistima širi uvid ne samo u svijet rapskog plemstva i njegovih društvenih relacija (što jest središnja tema ovog izdanja) već im je svojim istraživačkim mozaikom omogućio i kvalitetniju komparaciju rapske komune s

ostalim dalmatinskim središtima i elitama tog vremena.

Ono što ovu knjigu čini dodatno zanimljivom jest autorova zamisao da nam priču o srednjovjekovnom rapskom plemstvu ispriča unazad, počevši s 19. stoljećem. Naime, na staru su se lokalnu rapsku zajednicu reflektirale društvene transformacije srednjega vijeka, osobito one kojima je uzor bila Venecija. Pod tim se utjecajem mijenjalo i samo poimanje plemstva, a njegovo izjednačavanje s vlašću, odnosno, kada je Rab u pitanju, s članstvom u Velikom vijeću tijekom 15. stoljeća, stvorilo je kasnije nepremostivu prepreku u procesu priznavanja rapskog plemstva od strane nove austrijske vlasti početkom 19. stoljeća. Knjiga dr. Dušana Mlacovića metodološki kreće upravo od tog formalnog pada rapskog plemstva, kada baš nikome pod kapom Habsburške Monarhije nije pošlo za rukom zadržati plemićku titulu.

Uz minuciozan prikaz rapskih plemićkih i patricijskih obitelji i pojedinaca, kroz svoje nas istraživačko poniranje autor temeljito upozna

Iako na Rabu danas postoji svega jedan jedini rod iz korpusa srednjovjekovnog rapskog plemstva koji nije nikad napustio otok, njihova je prisutnost zabilježena u memoriji otoka i njegove iznimno bogate materijalne, urbane i sakralne baštine. Dr. Dušan Mlacović svojim je opsežnim istraživačkim radom Rabu podario neprocjenjivo knjiško izdanje, a pomalo zaboravljenom rapskom plemstvu udahnuo novi historiografski život

plemići og plemstva

i s Rabom u povijesnom, geografskom, gospodarskom i prometnom kontekstu.

15 godina istraživanja

O tome koliko ga je ovo istraživanje vratilo u vrijeme o kojem je pisao, kako je bilo raditi na knjizi, gdje je sve bio i s kime surađivao, dr. Mlacović nam je rekao:

- Istraživački rad na svakoj temi iz prošlosti, koja je zbog određenog stupnja historiografskog saznanja i zbog (ne) dostupnosti izvora spoznata kao problem, jako je zanimljiv. Na početku, naime, znaš samo što je to što bi trebao znati a ne znaš hoćeš li to ikada saznati i stvoriti si jasnu, održivu predodžbu o temi koju istražuješ. Od dokumenta do dokumenta ta se predodžba pretvara u jasnu priču, koju onda možeš strukturirati i ispričati je drugima. Moj je rad na rapskoj srednjovjekovnoj povijesti započeo prije svojih 15 godina, istraživanjem notarskih spisa iz druge polovice 14. stoljeća, koji obuhvaćaju više od 1.300 notarskih isprava. Ti su spisi pohranjeni u franjevačkom samostanu sv. Eufemije u Kamporu na Rabu. U njima se spominje više od 900 emancipiranih osoba s tadašnjeg Raba u nekoliko tisuća raznih uloga i kombinacija, pa sam imao prilike jako dobro upoznati ondašnje rapsko društvo, a pogotovo ljude koji su sačinjavali njegov vrh. Na osnovi tih isprava i na osnovi druge objavljene građe, a pogotovo građe pohranjene u raznim arhivima, te ljude i odnose među njima svakako znam puno bolje od današnjih žitelja Raba i njihovih društvenih odnosa.

Sam istraživački rad bio je izvršen na više mjesta, najviše svakako na Rabu, gdje su uz spomenute notarske spise pohranjeni arhivi nekadašnje rapske biskupije i nekadašnjeg kaptola te samostanski arhivi franjevaca Sv. Eufemije i benediktinki Sv. Andrije. Puno sam vremena proboravio i u arhivu u Zadru, gdje sam istraživao rapsku građu od 15. do 19.

stoljeća (bez dobrog poznavanja mlađe građe nema dobrog poznavanja starije građe) i u arhivu u Veneciji, gdje je pohranjena brojna građa za povijest Raba u 13. stoljeću. Rab je bio tada od posebnog značenja za Veneciju pa je stoga i te građe tamo razmjerno puno, odnosi se na prisutnost Venecijanaca na Rabu - tumači dr. Mlacović.

Hrvatsko izdanje rasprodano

Travanjsko predstavljanje knjige rapskoj javnosti održano je tamo gdje je ona u najvećoj mjeri i nastajala, u franjevačkom samostanu sv. Eufemije u Kamporu, a poznato je da su taj samostan osnovali upravo najrevnosniji od rapskih plemića u 15. stoljeću, odani svom otoku, svojoj vjeri i s njom povezanim idealima tadašnjeg društva na rubu kršćanstva. Samostanska crkva stvorena je u tom duhu, pa je stoga u njoj bilo jako lako pričati o prastarim vremenima i ljudima koji su je stvorili.

Knjiga, od recenzenata hvaljena i s metodološke i s narativne strane, u svom je izvorniku pisana na slovenskom jeziku. Za izdavača, Leykam International iz Zagreba, hrvatski prijevod timski su pripremili Jelena Tušek i Miroslav Gradečak, oboje studenti slovenistike sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta, pod vodstvom njihove profesorice doc. dr. sc. Anite Peti-Stantić, redaktorice prijevoda. Recenzent prijevoda je povjesničar prof. dr. sc. Neven Budak, također sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta, koji je ujedno jedan od dvoje stručnih recenzenata knjige.

O pozitivnom odjeku u čitalačkoj javnosti dovoljno govori podatak da je hrvatsko izdanje već neposredno nakon objavljivanja rasprodano pa se očekuje njegov skoriji reprint. Što se slovenskog izdanja tiče, ono će biti spremno i dostupno u srpnju ove godine a izdat će ga ista izdavačka kuća. Talijansko izdanje moglo bi se pojaviti sljedeće godine.

Rab u 13. stoljeću bio je od posebnog značenja za Veneciju pa je stoga građe tamo razmjerno puno, a odnosi se na prisutnost Venecijanaca na Rabu

petpitanja

Tijekom posljednjih nekoliko godina beogradsko-rijeka književnica Daša Drndić nedvojbeno je jedna od najzanimljivijih ličnosti na književnoj sceni zemalja koje su svojedobno činile zajedničku državu zvanu Jugoslavija. Djelomično je to stoga što je objavljivala i objavljuje i u Hrvatskoj i u Srbiji, ali temeljni razlozi njene zanimljivosti ipak su u kvaliteti knjiga koje stvara te provokativnosti koje iz njih izvire. Ta je pak provokativnost u velikoj mjeri odraz osobnih trauma koje je proživjela kao jedna od brojnih osoba zahvaćenih tužnim i ružnim povijesnim zbivanjima koja su protekla dva desetljeća iznova zahvatila prostor Balkana.

Iako rođena u Zagrebu, Daša Drndić veći je dio svog života provela u Beogradu, odakle odlazi devedesetih kada pritisak nezdravih nacionalnih odnosa i mržnji postaje neizdrživ. U Hrvatskoj živi na različitim lokacijama, ponajčešće u Rijeci, a usprkos činjenici da se na novu sredinu nikad nije privikla i da u njoj uvijek ostaje žal za godinama mira i sreće u Beogradu, uspjela je, uz brojne sukobe i česte reakcije, izgraditi književno ime nizom zanimljivih knjiga u kojima na originalan način opisuje sudbinu čovjeka koji je izgubio dio života, navike, sigurnu svakodnevicu. Krug tih tema otvoren je 1997. godine kraćim romanom "Umiranje u Torontu", uslijedili su potom "Canzone di guerra" (1998.), "Totenwände" (2000.), "Doppelgänger" (2002.), "Leica format" (2003.) i "Sonnenschein" (2007.).

Posljednje dvije knjige izazvale su brojne reakcije. "Leica format" nije se dopala mnogim Riječanima jer je autoričino "čitanje Rijeke" ovaj grad predstavilo kao učmalu provincijsku sredinu stotinama svjetlosnih godina udaljenu od nekadašnjeg značaja i europskog duha, a "Sonnenschein" je izvrsnom kombinacijom dokumentarnog i izmaštano progovorio o fašizmu i svim ostalim sličnim oblicima netrpeljivosti i mržnje.

Kritična sam prema Rijeci,

Pisanje
je kao
gimnastika -
Daša Drndić

zip / 53

Pisanje je samotan posao, radi se u tišini, s mnogo strpljenja i nikad se ne zna što će se iz te često mučne izolacije izroditi. Ali pisanje je i igra s uzbuđljivim obratima

1 / ŠTO VAM GODINU DANA NAKON OBJAVLJIVANJA ZNAČI USPJEH POSLJEDNJEG ROMANA SONNENSCHNEIN?

- Sonnenschein za mene je sada prošlost. Ideje, ljutnja i nezadovoljstvo svijetom u kojem živimo ostaju. Moja kritičnost prema sadašnjosti i prema ljudskom rodu - ostaje. Možda će se provući kroz neku drugu buduću knjigu, u nekoj drugačijoj formi. I književne nagrade i "priznanje kritike" s vremenom postanu stavka za curriculum vitae. Idemo naprijed (ne dalje, nego bliže).

2 / KOLIKO VAM JE VREMENA BILO POTREBNO DA STVORITE OVU KNJIGU, KOJA STE SVE ISTRAŽIVANJA I GDJE PROVODILI?

- Trebalo mi je oko dvije godine. Istraživanja nisu bila komplicirana ni dugotrajna. S obzirom na to da nisam ni povjesničar ni arhivski moljac, da Sonnenschein nije ni znanstveni ni istraživački rad, tražila sam samo obrise dokumentarnog. To dokumentarno poslužio mi je za upotpunjavanje forme i sadržaja, ali samo po sebi nije sadržaj knjige. Ono što je u romanu dokumentarno često je iskrivljena ili izmišljena istina, kvazi-dokument, nešto što ima privid dokumenta.

3 / MOŽE LI, AKO JE TAKO SMIJEMO ZVATI, ANGAŽIRANA KNJIŽEVNOST (KAKVU VI NESUMNJIVO STVARATE) MIJENJATI SVIJET? ILI BAR POJEDINCE? MOGU LI TAKVA UPOZORENJA PRIPOMOĆI DA FAŽIZMA I MRŽNJE BUDE MANJE?

- Ne može. U igri su danas moćne sile čija je sposobnost manipuliranja ljudima i njihovim životima zastrašujuće velika. Ali,

svi mi za ovo što danas živimo, snosimo dio odgovornosti. Prije nego što i pomislimo mijenjati svijet, moramo ovaj današnji svijet upoznati, propitivati. Ovo više nije ni nalik svijetu od prije pedeset godina, ovaj monstrum koji se izrodio iz zametka svog pretka.

4 / S OBZIROM NA VAŠU ŽIVOTNU SUDBINU, TEMA IZBJEGLIŠTVA I NEPRIPADANJA ČESTA JE U VAŠIM DJELIMA. LEICA FORMAT IZAZVALA JE RAZNE REAKCIJE. KAKVO JE DANAS STANJE "U ODNOSIMA" VAS I RIJEKE, VAS I BEOGRADA?

- Odnos između mene i Beograda nije se promijenio od onog opisanog u Leica formatu. Taj odnos, neki koji su pisali o knjizi interpretirali su prilično površno, da ne kažem plošno i tendenciozno. Ne volim krajnosti. Život i događaji u njemu nisu crno-bijeli. Jedino kada su u pitanju rasna, vjerska, nacionalna i spolna netrpeljivost i nejednakost, nisam za kompromise. Moj odnos prema Rijeci i dalje je kritičan, što nikako ne znači da mi Rijeka nije prirasla za srce. Više pojedini ljudi u njoj negoli sam grad.

5 / RADITE LI NA NOVOJ KNJIZI I AKO DA, O ČEMU JE RIJEČ?

- Radim. To bi trebao biti neki, kao, putopis, odnosno homopis. Male priče o ljudima koje sam sretala u vrijeme mog jednomjesečnog boravka u Berlinu. Te priče vode me u vrijeme prošlo i vrijeme sadašnje, u vrijeme izvan Berlina, kroz književnost i povijest, u doba jednog drugačijeg, dinamičnijeg života. Bolje je ne pričati o onome što se piše. Pisanje je samotna igra, radi se u tišini, s mnogo strpljenja i nikad se ne zna što će se iz te često mučne izolacije izroditi. Ali pisanje je i igra s uzbuđljivim obratima. Pisanje je kao gimnastika, jednom kad se uhodate, bez njega se osjećate tromo, a u prsima pritisak postaje neizdrživ.

Drndić: U Rijeci volim pojedine ljude, više negoli sam grad

sadašnjosti i ljudskom rodu

Primorsko-goranska županija

Župan: Zlatko Komadina

Zamjenici:

prof.dr.sc. Vidoje Vujić, Nada Turina-Đurić

Predsjednik Skupštine: Marinko Dumanic

Adamićeva 10, 51000 Rijeka

T; ++385 51 351-600 F: ++385 51 212-948

info@pgz.hr • www.pgz.hr

Grad Rijeka

Korzo 16,
51000 Rijeka

T: ++385 51 209-333

F: ++385 51 209-520

protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr

Gradonačelnik: mr. sc. Vojko Obersnel

Predsjednica vijeća: Dorotea Pešić-Bukovac

Grad Bakar

51222 Bakar,
Primorje 39

T: ++385 51 761 119

F: ++385 51 761 137

grad-bakar@ri.t-com.hr • www.bakar.hr

Gradonačelnik: Tomislav Klarčić

Predsjednica vijeća: Ivana Herceg

Grad Cres

51557 Cres,
Creskog statuta 15

T: ++385 51 661 950 / 661 954

F: ++385 51 571 331

grad-cres@ri.t-com.hr • www.cres.hr

Gradonačelnik: Gaetano Negovetić

Predsjednik vijeća: Nivio Toich

Grad Crikvenica

51260 Crikvenica,
Kralja Tomislava 85

T: ++385 51 241 445 / 242 009

F: ++385 51 241655

ured-grad@grad-crikvenica.t-com.hr

www.crikvenica.hr

Gradonačelnik: Božidar Tomašek

Predsjednik vijeća: Eduard Rippl

Grad Čabar

51306 Čabar,
N. oslobođenja 2

T: ++385 51 821 042 / 821 008

F: ++385 51 821 137

grad.cabar@ri.t-com.hr

Gradonačelnik: Marijan Filipović

Predsjednik vijeća: Zoranin Kuzele

Grad Delnice

51300 Delnice,
Trg 128. brigade HV br. 4

T: ++385 51 812 055

F: ++385 51 812 037

grad-delnice@ri.t-com.hr • www.delnice.hr

Gradonačelnik: Marijan Pleše

Predsjednik vijeća: Goran Muvrin

Grad Kastav

51215 Kastav,
Zakona kastafskega 3

T: ++385 51 691 452 / 691 454

F: ++385 51 691 453

grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr

Gradonačelnik: Dean Jurčić

Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković

Grad Kraljevica

51262 Kraljevica,
Frankopanska 1A

T: ++385 51 282 450

F: ++385 51 281 419

gradska.uprava@kraljevica.hr

www.kraljevica.hr

Gradonačelnik: Josip Turina

Predsjednik vijeća: Danijel Frka

Grad Krk

51500 Krk,
Trg Josipa bana Jelačića 2

T: ++385 51 221 415 / 221 115

F: ++385 51 221 126

grad-krk@ri.t-com.hr

www.grad-krk.hr

Gradonačelnik: Darjio Vasilčić

Predsjednik vijeća: Ivan Jurešić

Grad Mali Lošinj

51550 Mali Lošinj,
Riva lošinjskih kapetana 7

T: ++385 51 231 056

F: ++385 51 232 307

gradonacelnik@mali-losinj.hr

tajnik@mali-losinj.hr • www.mali-losinj.hr

Gradonačelnik: Gari Cappelli

Predsjednik vijeća: Milan Mužić

Grad Novi Vinodolski

51250 Novi Vinodolski
Trg Vinodolskog zakona 1

T: ++385 51 245 045 / 244 409

F: ++385 51 245 634

poglavarstvo@novi-vinodolski.hr

www.novi-vinodolski.hr

Gradonačelnik: Oleg Butković

Predsjednik vijeća: Milorad Komadina

Grad Opatija

51410 Opatija,
Maršala Tita 3

T: ++385 51 701 322

F: ++385 51 701 316

grad.opatija@opatija.hr • www.opatija.hr

Gradonačelnik: dr. sc. Amir Muzur

Predsjednik vijeća: Adriano Požarić

Grad Rab

51280 Rab,
Trg Municipijon Arba 2

T: ++385 51 777 460

F: ++385 51 724 777

info@rab.hr • www.rab.hr

Gradonačelnik: Željko Barčić

Predsjednik vijeća: Željko Peran

Grad Vrbovsko

51326 Vrbovsko,
Goranska ulica 1

T: ++385 51 875 115 / 875 228

F: ++385 51 875 008

gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr

Gradonačelnik: Anton Mance

Predsjednik vijeća: Slavko Medved

Općina Baška

51523 Baška,
Palada 88

T: ++385 51 856 809 / 856 103

F: ++385 51 856 889

opcina-baska@ri.t-com.hr

Načelnik: dr. sc. Milivoj Dujmović

Predsjednik vijeća: Mišel Budimilčić

Općina Brod Moravice

51312 Brod Moravice,
S. Radića br. 2

T: ++385 51 817 180 / 817 355

F: ++385 51 817 180

dragutin.crnkovic1@ri.t-com.hr

Načelnik: Dragutin Crnković

Predsjednik vijeća: Branimir Svetličić

Općina Čavle

51219 Čavle,
Čavle br. 206

T: ++385 51 208 310

F: ++385 51 208 311

opcina-cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr

Načelnik: Željko Lambaša

Predsjednik vijeća: Josip Čargonja

Općina Dobrinj

51514 Dobrinj,
Dobrinj 103

T: ++385 51 848 344

F: ++385 51 848 141

opcina-dobrinj@ri.t-com.hr • www.dobrinj.hr

Načelnik: Neven Komadina

Predsjednik vijeća: Zoran Kirinčić

Općina Fužine

51322 Fužine,
Dr.Franje Račkog 19

T: ++385 51 829 500 / 829 503

F: ++385 51 835 768

opcina-fuzine@ri.t-com.hr

Načelnik: Marinko Kauzarić

Predsjednik vijeća: Miljenko Fak

Općina Jelenje

51218 Dražice,
Dražičkih boraca 64

T: ++385 51 208 080

F: ++385 51 208 090

opcina-jelenje@ri.t-com.hr

www.jelenje.hr

Načelnik: Branko Juretić

Predsjednik vijeća: Damir Maršanić

Općina Klana

51217 Klana,
Klana 33

T: ++385 51 808 205

F: ++385 51 808 708

opcina-klana@globalnet.hr • www.klana.hr

Načelnik: Ivan Šnajdar

Predsjednik vijeća: Slavko Gauš

Općina Kostrena

51221 Kostrena,
Sv. Lucija 38

T: ++385 51 209 000

F: ++385 51 289 400

opcina-kostrena@ri.t-com.hr

www.kostrena.hr

Načelnik: Miroslav Uljan

Predsjednik vijeća: Sanjin Vrkić

Općina Lokve

51316 Lokve,
Šet. Golubinjak br. 6

T: ++385 51 831 336 / 831 255

F: ++385 51 508 077

opcina.lokve@ri.t-com.hr

Načelnik: Anton Mihelić

Predsjednik vijeća: Dragan Hrvat

Općina Lopar

51281 Lopar,
Lopar BB

T: ++385 51 775 593

F: ++385 51 775 597

tajnik@opcina.lopar.hr

Načelnik: Alen Andreškić

Predsjednik vijeća: Damir Paparić

Općina Lovran

51415 Lovran,
Šetalšte M.Tita 41

T: ++385 51 291 045

F: ++385 51 294 862

opcina-lovran@ri.t-com.hr

Načelnik: Emil Gržin

Predsjednik vijeća: Serdo Basan

Općina Malinska-Dubašnica

51511 Malinska,
Lina Bolmarčića br. 22

T: ++385 51 750 500

F: ++385 51 859 322

info@malinska.hr • www.malinska.hr

Načelnik: Anton Spicijarić

Predsjednik vijeća: Josip Sormilić

Općina Matulji

51211 Matulji,
Trg Maršala Tita 11

T: ++385 51 274 114

F: ++385 51 274 114

info@matulji.hr • www.matulji.hr

Načelnik: Bruno Frlan

Predsjednik vijeća: Mario Čiković

Općina Mošćenička Draga

51417 Mošćenička Draga,
Trg slobode br.7

T: ++385 51 737 536 / 737 621

F: ++385 51 737 210

mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr

Načelnik: Anton Rudan

Predsjednik vijeća: Emilio Dešković

Općina Mrkopalj

51315 Mrkopalj,
Stari kraj 3

T: ++385 51 833 131

F: ++385 51 833 101

Jamac održivog razvoja

- čišćenje i degazacija brodskih i industrijskih spremnika
- čišćenje spremnika sirove nafte i naftnih derivata
- sakupljanje i zbrinjavanje otpadnih ulja, otpadnih emulzija te zauljenih otpadnih voda
- sakupljanje i zbrinjavanje opasnog otpada
- čišćenje, TV inspekcija, in-situ sanacija kanalizacijskih sustava
- termička desorpcija ugljikovodika iz zagađenog tla
- intervencije kod eko akcidenata od 0-24 h

Industrijska ekologija i zaštita okoliša
 Korzo 40, 51000 Rijeka, tel.051 336-093, fax 051 336-022
 ind-eko@ri.t-com.hr www.ind-eko.hr

Dobitnici nagradne križaljke iz 12. broja ZiP-a (pristiglo 228 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večera za dvije osobe u Villi Plasa, Zaluki (Zvoneče) Jelena Brozović Tvornička 14 51 326 Vrbovsko Zlatko Verunica A. Mihića 15 51 410 Opatija Sonja Zvonar Iva Šodića 30 51 221 Kostrena	Antolena Randić Žeželić Ričinska 11 51 218 Dražice Tatjana Rubčić Radetići 7 51 211 Matulji	Poklon paket eko-proizvoda Petra Kršul Rubeši 17 51 215 Kastav Bojana Marin F. Mladenčića 13 51 000 Rijeka Vesna Smolić-Ročak Joakima Rakovca 7A 51 000 Rijeka	Dragica Ravnić A. Štangera 58 51 410 Opatija	Marija Širola Breg 86 51 222 Bakar	Barbara Lavrnja Drage Gervaisa 64 51 000 Rijeka Miljenka Makjanić Slavka Krautzeka 66D 51 000 Rijeka Mirella Mirković Ž. Pezelja 16 51 221 Kostrena Nikola Mudrovčić Kralja Tomislava 43 51 250 Novi Vinodolski Marija Šorak Franje Čandeka 36 51 000 Rijeka Elena Šegota-Paladin Drage Šćitara 17 51 000 Rijeka
Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“ Ivanka Pađen Štale 28 51 253 Bribir	Monografija Slavka Malnara „Povijest Čabarskog kraja“ Tanja Janeš B. Šošarića 21 51 304 Gerovo Marin Pleše Mavričićev put 3 51 211 Matulji Silvana Skender Bana J. Jelačića 2 51 300 Delnice	Knjiga „100 vodećih hrvatskih restorana“ Nataša Kardum Trampov breg 43 51 216 Viškovo Romano Kučić Zagrebačka 15 51 550 Mali Lošinj	CD dječjeg festivala Kvarnerić Adam Filipović Vrh – Kosić 141 51 500 Krk Anton Grgurić Trsatske stube 18 51 000 Rijeka Zdravko Jurković Vladimira Nazora 28 51 311 Skrad Dinka Kruljić Kralja Tomislava 13 51 301 Brod na Kupi	CD Eviva Milotti Ines Car Basaričekova 44 51 260 Crikvenica Branko Furdin I. Ferencšćica 61/III 10 000 Zagreb Zdenka Jelušić Banj 64 51 262 Kraljevica Marin Komadina Zagrebačka 63a 51 250 Novi Vinodolski	

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije [zelenoiplavo](http://zelenoiplavo.hr) • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

zelenoiplavo Impresum: [zelenoiplavo](http://zelenoiplavo.hr), magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 5 puta godišnje • Godina IV • Broj 13 • Srpanj 2008.
 Izdavač: Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Za izdavača: Zlatko Komadina • **Odgovorni urednik:** Branko Škrobonja • **Glavni urednik:** Dragan Ogurlić • **Urednički savjet:** Marinko Dumanić, dr. Mladen Črnjar, mr. Daina Glavočić, Zdravko Čiro Kovačić, Damir Lončarić, dr. Joža Perić, Neven Šantić • **Autori tekstova:** : Dragan Ogurlić, Marinko Krmptić, Nevenka Koščić, Barbara Čalušić, Hrvoje Hodak, Zdravko Kleva, Mira Krajnović Zeljak, Mladen Trinajstić, Walter Salković, Branko Škrobonja (kronika) • **Fotografije:** : Petar Fabijan, Damir Škomrlj, Mira Krajnović Zeljak, Željko Stipeč, Željko Salković, Mladen Trinajstić • **Ilustracija:** Vojo Radočić • **Lektor:** Jasna Škorić • **Likovno oblikovanje:** Ivica Oreb • **Marketing i produkcija:** Makol marketing, Rijeka, narudžba oglasa na e-mail: makol@makol.hr ili fax 051 / 677 226 • **Tisak:** Radin-Repro i roto,d.o.o. Zagreb • **Naklada:** 20.500 • Idući broj magazina "Zeleno i plavo" izlazi u rujnu 2008.

18. rujna 2008. g na adresu:

Primorsko-goranska županija

Magazin „Zelena i plavo“ (za nagradnu križaljku),

Adamićeva 10, 51000 Rijeka

Izvlačenje dobitnika bit će 18. rujna 2008. g na Kanalu

RI, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Nagrade za točne odgovore broja 13

3 ručka/večere za dvije osobe u gostionici „Bukaleta“ u Loznatima (otok Cres)

3 poklon paketa eko-proizvoda

3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

3 knjige Iva Barića „Rapska baština“

3 knjiga fotografija Mire Jurković „I drvo priča....“

5 knjiga Ede Stojčića „Bajke za velike Hrvate“

10 CD-a Klape Nevera „Pjesmom kroz zavičaj“

križaljka

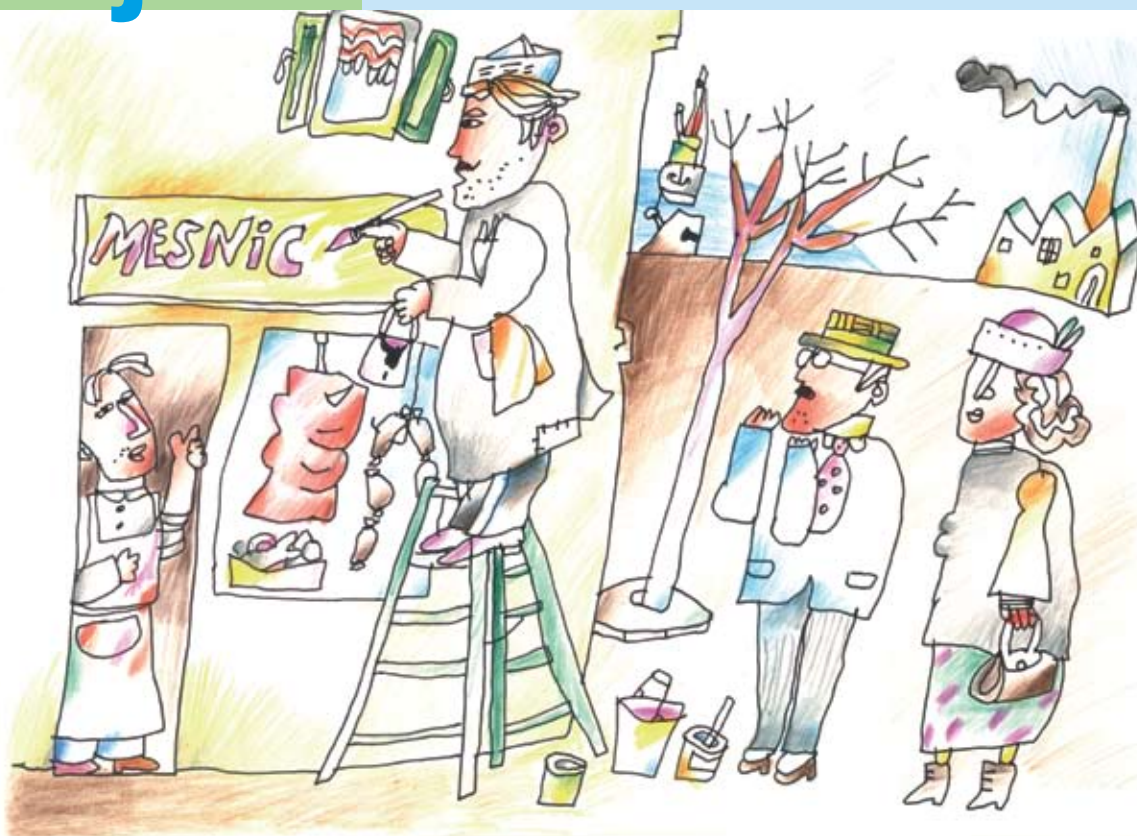
AUTOR: ANTRAKS	POVIJESNI NAZIV ZA "ISTOČNO RIMSKO CARSTVO"	KULTNA KOMEĐIJA PAULA WEITZA IZ 1999. GOD.	STUPANJ BRZINE KOJIM SE VRŠI NEKA RADNJA	"OPTICAL NETWORK UNIT"	PRESTATI, UTIHNUTI	KISELINA (LAT.)	SVOJSTVO ONOGA ŠTO MOŽE IZLJEČITI																	
STOLJETNO SVETIŠTE KRAJ BAŠKE																								
PROMJEN- LJIVE VRSTE RJEČI																								
ZADARSKI AERODROM																								
FR.-NJEM. SLIKAR, KIPAR I PISAC, HANS (JEAN)																								
GLAVNI GRAD DEPARTMA- NA DEUX- SEVRES U FRANCUSKOJ																								
TONČICA CELJUSKA																								
KRAĆA DRAMSKA KOMIČNA IGRA																								
GRDNJA, KORENJE																								
VIDNI ŽIVAC (LAT.)																								
NJEMAČKI NAZIV ZA SLOVENSKI GRAD CELJE																								
ASTAT																								
AMERIČKI GLUMAC, KEVIN ("KUCANICE")																								
SUMPOR																								
ULJA I MASTI DOBIVENA IZ MASNOG TKIVA MOR. ŽIVOTINJA																								
DVA KILOMETRA DUGA																								
ŽITELJICE "STARE DAME HRVATSKOG TURIZMA"																								

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:

Frankopanski grad iznad Rijeke: GROBNIK; krševite litice kod Grižana: GRIŽE; gradina na vrhu brijega: TURAN; Grižanac, Julije: KLOVIĆ; Frankopanski grad s bedemima: DRIVENIK; luka starih Ledenica: POVILE

štorija

Onoga ljeta zaluta Fran Pitur, poznati sušački veseljak i boem, u gostionicu kod Klarića, koja je bila poznata kao jedna od boljih gostionica na Sušaku, gdje se skupljaju radnici i gospoda. U gostionici su bili okupirani svi stolovi, nigdje stolice, samo za jednim stolom jede ozbiljan gospodin i tu imade mjesta za sjedenje. Fran se približi stolu, upita je li slobodno i predstavi se neznancu:

- Ja sam Fran Pitur.

- Ja sam taj i taj, sveučilišni profesor iz Zagreba - odgovori čovjek, koji je odmah vidio da ima posla s nekim veseljakom. Ali Fran se brzo snađe i počne:

- Baš mi je drago da san se i ja jedanput va životu nameril na jednoga tako učenog čovika, ki si uči i se zna, zato mi ne zamerite ako vas smen neč pitat?

- Zašto ne - odgovori sveučilišni profesor, po zanimanju liječnik. Mislio je da se radi o kakvoj bolesti. - Samo izvolite!

- Recite mi, molim vas, ka je razlika između sena i slami?

Učenog profesora zbnurio je ovaj neučeni Franov upit. Nije se nadao ovakvom pitanju pa nije mogao pripravno ni odgovoriti, nego je htio nekako zaobići odgovor. Ova profesorova smetenost okurazila je Frana

koji odbrusi:

- Vidite da ne znate. Da san magarca pital, on bi mi valje rekal.

Za susjednim stolovima, gdje su čuli ovu Franovu primjedbu, prasnu u smijeh, profesor se zacrveni, dok Fran slavodobitno ode za drugi stol sa svojom čašom vina.

***

Neki sušački mesar pozvao Frana da mu izradi natpis nad mesnicom. Fran se prihvatio posla i radio punom parom. Negdje oko deset sati, kad je mesar imao manje posla u mesnici, izišao je na ulicu i gledao kako Fran izrađuje natpis. U tom času mesaru padne na pamet kako bi bilo dobro da mu pokraj natpisa još nešto nacrtat i dobaci Franu:

- Ča misliš, Frane - zapita mesar - ne bi li bilo dobro da tu prije natpisa "mesnica" narišeš jednu glavu od vola kako bi se bolje videlo da se nutre siče meso?

Fran kao Fran, on se niti ne okrene mesaru, nego ga zapita:

- Češ da ti narišen vola s lancem ali češ bez lanca?

Mesar, koji nije razumio što Fran misli, odgovori:

- Bez lanca. - Misli čovjek: ta nije živi vol da ga treba privezati uza zid.

- Dobro je, ćemo storit - potvrdi Fran.

Do večeri Fran je bio gotov s natpisom, a vola bez lanca nacrtao je običnom neuljenom bojom. Mesar je bio zadovoljan obavljenim poslom i odmah isplatio Franu trud.

Drugi dan nastalo je silno nevrijeme. Kiša je lijevala, vlažila i ispirala zidove. Treći dan mesar opazi da na ploči nema vola. Iščežao je, kao da ga nije nikad bilo, dok se ostala slova drže dobro i na njima se ne poznaje da je padala kiša. Mesar je bio ljut zbog ove Franove nesmotrenosti i još isti dan ga potraži.

- Frane, kako si mi narisal vola na table. Čera ga je sega kiša oprala?!

- San te pital - odgovori otresito Fran - češ da ti storin vola s lancem ale prez lanca. Ti si rekal: prez lanca, pa ča san ja kriv da je prošal!

Mesar se grohotom nasmije na ovu Franovu primjedbu i konačno ga pozva da ovog puta dođe nacrtati vola s lancem, da mu tako brzo ne ode.

Mornar bez broda ka`riba bez mora!

Kad Vas jednom ulovi škura bura usred otvorenog mora i osjetite svu silinu i razornu moć prirode, shvatit ćete koliko je dobro u blizini imati zaštićenu luku, ili uvalu, u koju možete pristati i skloniti se. Zato je nužno uvijek biti na oprezu, razmišljati unaprijed i imati policu najboljeg osiguranja kako bi zaštitili svoje živote i svoja plovila. Samo tako možete biti sigurni da ćete sutra ponovno ploviti i uživati u ljepotama morske pučine.

...15

1993 | PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA | 2008

zelenoplava

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

info@pgz.hr
www.pgz.hr